

თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
VANO SARAJISHVILI TBILISI STATE CONSERVATOIRE

თბილისის მეორე საერთაშორისო მუსიკოლოგიური კონფერენცია

მუსიკოლოგიის
გამოწვევები და პერსპექტივები

7 - 9 აპრილი
APRIL 2017

CHALLENGES AND
PERSPECTIVES OF MUSICOLOGY

TBILISI SECOND INTERNATIONAL MUSICOLOGICAL CONFERENCE

თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
VANO SARAJISHVILI TBILISI STATE CONSERVATOIRE

თბილისის მეორე საერთაშორისო მუსიკოლოგიური კონფერენცია

მუსიკოლოგიის გამოწვევები და პერსპექტივები

7 - 9 აპრილი
APRIL 2017

CHALLENGES AND PERSPECTIVES OF MUSICOLOGY

TBILISI SECOND INTERNATIONAL MUSICOLOGICAL CONFERENCE

კონფერენციის ორგანიზატორია თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის
სახელმწიფო კონსერვატორია

ORGANIZER OF THE CONFERENCE IS VANO SARAJISHVILI
TBILISI STATE CONSERVATOIRE

მხურვალედ მივესალმები თბილისის მეორე საერთაშორისო მუსიკოლოგიურ კონფერენციას, რომლის ჯერ სათაური და მერე თემატური ჩამონათვალიც მოწმობენ მის მნიშვნელობას ქართული მუსიკალური გარემოს აქტუალობისთვის როგორც ადგილობრივ, ისე საერთაშორისო კონტექსტში. ვმსჯელობ იმ სასიხარულო გარემოებით, რომ კონფერენციაში მონაწილეთა სიას მხოლოდ მუსიკოლოგები ჯი არ შეადგენენ, არამედ კომპოზიტორებიც, შემსრულებლებიც, პედაგოგიკისა და კულტუროლოგიის სპეციალისტებიც და მჯერა, რომ კონფერენცია თავისი უნივერსალობით მუსიკალური პრობლემატიკის მართლაც რომ მთელ სპექტრს მოიცავს. ტრადიციული კითხვები საქართველოს კულტურული და მუსიკალური იდენტობის კვლავაც იქნება ერთ-ერთი უმთავრესი ასპექტი კულტურული და ეთნოპოლიტიკური „სასაზღვრო“ მდებარეობის ისეთ ქვეყანაში, როგორიც საქართველოა, ამიტომ მთავარი სამეცნიერო მოტივაციაც და სადისკუსიო პათოსიც ალბათ ამ კონფერენციაზეც ამ ტრაიტიკული კითხვაში გამოიხატება: „საზღვრებით თუ საზღვრებს გარეშე“?

ფოტო ლევან ხერხეულიძის
photo by Levan Kherkheulidze

გულითად მადლობას ვუხდის კონფერენციის ჩასატარებლად ასე დიდი შრომის გამწევ კოლეგებს მეცნიერებს, სტუდენტებს, ადმინისტრაციას და ვუსურვებ ყველას საინტერესო მოხსენებებს, ცხარე დისკუსიებს და შთაგონებულ აკმოსფეროს.

რეზო კიკნაძე

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის რექტორი

I warmly welcome Tbilisi 2nd International Musicological Conference, the title and themes of which testify to the actuality of Georgian musical environment in both local and international context reasoning from the fact that alongside musicologists the list of participants includes composers, performers, specialists of pedagogy and culturology. I believe that with its universality the Conference encompasses entire spectrum of musical problems. Traditional issues of Georgia’s cultural and musical identity will be among the basic aspects in the country such as Georgia, located on “cultural and ethnopolitical border”, thus chief scientific motivation and discussion pathos of the Conference will probably be expressed in its leitmotiv question: “with or without borders?”

I would like to heartily thank the colleagues, scientists, students and administration for their efforts and great work for holding the Conference and wish everyone interesting papers, heated discussion and inspiring atmosphere.

Rezo Kiknadze
Rector of Tbilisi State Conservatoire

ერთი საუკუნე – დიდი დროა იმისათვის, რომ უმაღლესმა სამუსიკო სასწავლებელმა დაიმკვიდროს თავისი ადგილი ქვეყნის საგანმანათლებლო სისტემაში, მაგრამ საკმაოდ მცირე იმისათვის, რომ აღზარდოს გამოჩენილი მუსიკოსების თაობები, საქვეყნოდ სახელგანთქმული შემსრულებლები და კომპოზიტორები. მხოლოდ მყარი ტრადიციებისა და ძლიერი პოტენციალის მქონე უმაღლეს სასწავლებელს შეეძლო უკანასკნელ წლებში ქვეყანაში ათასგვარი სოციალურ-ეკონომიკური და პოლიტიკური ძვრების მიუხედავად, არა მარტო გაეგრძელებინა თავისი შემოქმედებითი ცხოვრება, არამედ გამხდარიყო მსოფლიოს მუსიკალური საგანმანათლებლო სივრცის სრულუფლებიანი და წარმატებული წევრი.

(მ. ქავთარაძე, ნ. ლორია, „თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია – 100“, თბ., 2017)

წელს თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია 100 წლის იუბილეს ზეიმობს. თბილისის კონსერვატორია პირველი უმაღლესი სასწავლებელია არა მარტო საქართველოში, არამედ მთელ ამიერკავკასიაში. ოფიციალურად იგი 1917 წლის 1 მაისს გაიხსნა. 1924 წელს მას სახელმწიფო კონსერვატორიის სტატუსი მიენიჭა, 1947 წლიდან კი გამოჩენილი ქართველი მომღერლის – ვანო სარაჯიშვილის სახელს ატარებს. როგორც არქიტექტურული ძეგლი, კონსერვატორიის შენობა შეტანილია კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლთა სიაში.

დღიდან დაარსებისა კონსერვატორია საქართველოს მნიშვნელოვან კულტურულ და სამეცნიერო-საგანმანათლებლო კერად იქცა. თბილისის კონსერვატორიამ არა მარტო შეინარჩუნა მუსიკალური განათლების მდიდარი საუკუნოვანი ტრადიციები, არამედ დაიმკვიდრა საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი უმაღლესი პროფესიული და აკადემიური სასწავლებლის სტატუსი XXI საუკუნეში.

წლების მანძილზე თბილისის კონსერვატორია იყო ევროპული ყაიდის ერთადერთი სამუსიკო სასწავლებელი კავკასიაში. მან ღირსეულად განვლო განვითარების ასწლიანი გზა და უმნიშვნელოვანესი როლი შეასრულა ქართული მუსიკალური კულტურის განვითარებისა და პროფესიონალთა თაობების აღზრდაში.

საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ თბილისის კონსერვატორიაში დაინერგა ევროპული ყაიდის სამსაფეხურიანი უმაღლესი საგანმანათლებლო სისტემა. დღეს ის კონსერვატორიათა, მუსიკის აკადემიათა და მუსიკის უმაღლესი სკოლების ევროპული ასოციაციის – AEC-ს სრულუფლებიანი წევრია.

კონსერვატორია არა მარტო საგანმანათლებლო ინსტიტუტია, არამედ საკონცერტო ცხოვრების ცენტრი და, ამავე დროს, მუსიკალური ხელოვნების სამეცნიერო კვლევის კერაა. თბილისის კონსერვატორია ერთადერთი დანესებულებაა საქართველოში, რომელიც სამეცნიერო-კვლევით მუშაობას ახორციელებს მუსიკის ყველა მიმართულებით. აქ ეწყობა კონფერენციები და სიმპოზიუმები, როგორც ქვეყნის, ისე საერთაშორისო მასშტაბის. იქმნება და გამოიყვამ სამეცნიერო და სასწავლო-მეთოდური ლიტერატურა. ბეჭდვითი გამომცემლობის

პარალელურად 2004 წლიდან ფუნქციონირებს ელექტრონული სამეცნიერო ჟურნალი „ქესე: მუსიკისმცოდნეობა და ელტეროლოგია“. წელს სრულდება კონსერვატორიის მუსიკოლოგიური კათედრების დაარსებიდან 80 წელი.

თბილისის მეორე საერთაშორისო მუსიკოლოგიური კონფერენცია, რომელსაც საფუძველი ორი წლის წინ ჩაეყარა, კონსერვატორიის საიუბილეო წლის ფარგლებში ტარდება. წლევანდელი კონფერენციის თემატიკა განზოგადებულია – „მუსიკოლოგიის გამოწვევები და პერსპექტივები“ და მიზნად ისახავს თანამედროვე მუსიკოლოგიის ზოგადი პრობლემემატიკის განხილვას გლობალიზაციის ეპოქაში, იმ გზებისა და პერსპექტივების გამოკვეთას, რაც მუსიკოლოგიის სამომავლო განვითარებას განაპირობებს.

A century is sufficient time for an elite music school become established within a country's education system, but such a short time in which to train generations of outstanding musicians, and world-renowned performers and composers. A school requires solid traditions and resilience to not only continue its creative life, but to become a successful and authoritative member of a global educational community in the face of socio-economic and political challenges.

(M.Kavtaradze, N.Loria. "V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire – 100", Tb., 2017)

Today V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire celebrates its 100th anniversary, looking forward with determination into its next century. Tbilisi State Conservatoire, officially opened on 1 May, 1917, was the first high school not only in Georgia, but in the Trans-Caucasus. In 1924, it was granted its status as a state institution, and since 1947 it has been named after Vano Sarajishvili – a renowned Georgian opera singer. As an architectural monument the Conservatoire building is included among the monuments of cultural heritage.

Since its foundation, Tbilisi Conservatoire has been at the core of Georgia's cultural, scientific and educational life. The Conservatoire today is proud of its century-old traditions of practice and scholarship, but has enthusiastically sought to adapt and grow, developing its programme of education to meet international norms, enabling the institution to play an ever-increasing role in a vibrant global community of artists.

Over the years Tbilisi State Conservatoire was the only European style music school in the entire Transcaucasia. It suitably passed a century of development and played significant role the most important role in the development of Georgian musical culture and upbringing of generations of professionals.

Since independence, the Tbilisi Conservatoire has undergone modernization into a European-style musical academy, with a Western three-stage university structure, and membership of the European Association of Conservatoires (the Association Européenne des Conservatoires – AEC). Today the Conservatoire boasts significant international connections, and stands not only as a center for education, but also as a research institution – pushing the boundaries of musical practice. Here conferences and symposia of national and international scales are held; scientific and educational-methodological literature is prepared and published. Parallel to print publishing electronic scientific journal "GESJ: Musicology and Cultural Science" has functioned since 2004. This year Musicological Departments of the Conservatoire will celebrate their 80th anniversary.

Tbilisi 2nd International Musicological Conference, founded two years ago, will be held as part of the jubilee year. This year's Conference dedicated to the generalized theme "Challenges and Perspectives of Musicology" aims to discuss general problems of contemporary musicology in the epoch of globalization, to outline the ways and perspectives which determine future development of musicology.

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მცირე დარბაზი საზეიმოდ გაიხსნა 1904 წლის 4 ნოემბერს (არქიტექტორი – ა. შიმკევიჩი, მხატვარ-დეკორატორი – ნოვიკი). დაარსების დღიდან კონსერვატორიის მცირე დარბაზი თბილისის საკონცერტო ცხოვრების მნიშვნელოვან ცენტრად იქცა. დარბაზი გათვალისწინებულია როგორც ქამერული, ასევე სოლო კონცერტებისათვის.

A festive opening of the Recital Hall took place on November 4, 1904 (the architect of the Hall was A. Shimkevich, with famous artist Novik as designer). Since the day of its foundation, the Recital Hall has become one of the most major concert venues in Tbilisi. Recitals and chamber music concerts are usually held here.

ქონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტი

საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე:

რეზო კიკნაძე, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის რექტორი

საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე, სამეცნიერო პროგრამის ხელმძღვანელი:

მარიკა ნადარეიშვილი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის სამეცნიერო კვლევების დეპარტამენტის უფროსი

ქონფერენციის საერთაშორისო ურთიერთობების მენეჯერი:

ნანა შარიქაძე, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტის უფროსი

საკონცერტო პროგრამის ხელმძღვანელი:

ნინო ჯვანია, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის საშემსრულებლო ფაკულტეტის დეკანი

ფინანსური ადმინისტრატორი:

ნიკოლოზ ხორბალაძე, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ადმინისტრაციის უფროსი

პრეს-სამსახური:

ირაკლი ევსტაფიშვილი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერი

საკოორდინაციო ჯგუფი:

ქეთევან ბაქრაძე, მარინა ქავთარაძე, თამარ ჩხეიძე,
შორენა მეტრეველი, რუსუდან თაბაგარი, ნანა ჯაცია, ნინო მემანიშვილი

ტექნიკური უზრუნველყოფა: გიორგი დოროკაშვილი, დავით ხავთასი

ORGANIZING COMMITTEE

Chair-Person of the Organizing Committee:

Rezo Kiknadze, Rector of Tbilisi State Conservatoire

Deputy Chair-Person of the Organizing Committee, Head of the Scientific Program:

Marika Nadareishvili, Head of Research Department of TSC

International Relations Manager: **Nana Sharikadze**, Head of International Relations Department of TSC

Head of the Concert Program: **Nino Jvania**, Dean of Performing Faculty of TSC

Financial Administrator: **Nikoloz Khorbaladze**, Head of Administration of TSC

Press Service: **Irakli Evstapishvili**, PR Manager of TSC

Work Group: **Ketevan Bakradze, Marina Kavtaradze, Tamar Chkheidze, Shorena Metreveli, Rusudan Tabagari, Nana Katsia, Nino Memanishvili**

Technical Support: **Giorgi Dorokashvili, Davit Khvatsi**

7 აპრილი, პარასკევი
APRIL, FRIDAY

მონაწილეების რეგისტრაცია / Registration of participants	08:45 - 09:20	IV სართული/Floor
ჯონფერენციის გახსნა / Opening of the conference	09:20 - 09:30	საკონფერენციო დარბაზები Conference Halls (აუდ/ aud. № 401, №421)
პლენარული სესიები 1, 2 / Plenary sessions 1, 2	09:30 -11:30	
შესვენება / Coffee break	11:30 -12:00	
პლენარული სესიები 3, 4 / Plenary sessions 3, 4	12:00 -13:30	
შესვენება / Break	13:30 -14:20	
პლენარული სესიები 5, 6 / Plenary sessions 5, 6	14:20 -16:50	
კონცერტი / Concert	18:00	მცირე დარბაზი Recital Hall

8 აპრილი, შაბათი
APRIL, SATURDAY

პლენარული სესია 7 / Plenary session 7	09:30 -11:30	საკონფერენციო დარბაზი Conference Hall (აუდ / aud. № 401)
შესვენება / Coffee break	11:30 -12:00	
პლენარული სესია 8 / Plenary session 8	12:00 -13:30	
შესვენება / Break	13:30 -14:20	
პლენარული სესია 9 / Plenary session 9	14:20 -16:20	
შესვენება / Coffee break	16:20 -16:40	
მრგვალი მაგიდა და დასკვნითი სესია / Round table and Closing up	16:40 -18:00	

9 აპრილი, აპირა
APRIL, SUNDAY

კულტურული პროგრამა Cultural Program	10:00	კონსერვატორიის შესასვლელი Main Entrance of the TSC
--	-------	---

5-6 აპრილი, ოთხშაბათი, ხუთშაბათი
 APRIL, WEDNESDAY, THURSDAY

<p>დოქტ. მანოლის (ემანუილ) ვლიტაკისი ბერლინის ხელოვნების უნივერსიტეტის პროფესორი; ჰანს აისლერის სახ. მუსიკის უმაღლესი სკოლის ლექტორი მუსიკის თეორიაში. გერმანია / საბერძნეთი</p> <p>Dr. Manolis (Emmanouil) Vlitakis Professor at the University of Arts and a lecturer on music theory at the Hochschule für Musik Hanns Eisler (Berlin), Germany / Greece</p>	<p>ვორკშოფი, კომპოზიცია</p> <p>Workshop, composition</p>	<p>15:00</p>	<p>მუსიკის ტექნოლოგიის სტუდია № 224</p> <p>MTS (Music Technology Studio) № 224</p>
---	--	--------------	--

6 აპრილი, ხუთშაბათი
 APRIL, THURSDAY

<p>დოქტ. რიმა პოვილიონიენე ლიტვის მუსიკისა და თეატრის აკადემიის მუსიკოლოგიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი და ასოც. პროფესორი. ლიტვა</p> <p>Dr. Rima Povilioniene Assoc.Professor and Head of the Department of Musicology of the Lithuanian Academy of Music and Theatre. Lithuania</p>	<p>„მუსიკა და მათემატიკა: მილენიუმის დიალოგი“</p> <p>„Music and Mathematics: Millenium Dialogue“</p>	<p>15:00</p>	<p>აუდ/ aud. № 421</p>
---	--	--------------	------------------------

10 აპრილი, ორშაბათი
 APRIL, MOONDAY

<p>დოქტ. ლიუდმილა კაზანცევა ასტრახანის კონსერვატორიისა და ვოლგოგრადის ხელოვნებისა და კულტურის ინსტიტუტის მუსიკის ისტორიისა და თეორიის კათედრის პროფესორი. რუსეთი</p> <p>Dr. Liudmila Kazantseva Professor of the Department of History and Theory of Music of the Astrakhan Conservatory and Volgograd Institute of Art and Culture. Russia</p>	<p>„მუსიკალური ინტონაცია და მისი თვისებები“</p> <p>“Musical Intonation and it’s Features“</p>	<p>10:00</p>	<p>აუდ/ aud. № 421</p>
---	---	--------------	------------------------

აშშ

დინა ტენცნერი
სტეფანი საუნდერს-პანდოლფი დე რინალდისი

გერმანია / საბერძნეთი

მანოლის (ემანუილ) ვლიტაკისი

ისპანეთი

ჰელი რიმანი

იაპონია

იუჯი ნუმანო

ლიტვა

რიმა პოვილიონიენე

მექსიკა / პოლონეთი

მანუელ ანტონიო დომინგეს სალასი

რუსეთი

ნინო ბარკალაია
ლიუდმილა კაზანტევა
ვალერი მოზგოტი
ვალერი მოზგოტი

საქართველო

ანა არველაძე
ქეთევან ბოლაშვილი
ეკატერინე ბუჩუკური
ნათია ბუჩუკური
მაია (მაია) ვირსალაძე
ნატალია ზუმბაძე
რუსუდან თაყაიშვილი
მაგდა თხილავა
ნინო ქასრაძე
მარინა ლობჯანიძე
ნანა ლორია
ლაშა მარტაშვილი
ლელია მარტაშვილი
მარინა ნადარეიშვილი
ეკატერინე ონიანი
თამარ ყვანია
ნინო ყვანია
მაია სიგუა
მაგდა სუხიაშვილი
მაია ტაბლიაშვილი
მარინა ქავთარაძე
გვანტა გვინჯილა
ნანა მარიაშვილი
თამარ ჩხეიძე
რუსუდან ნურნუმი
ეკატერინე ჭაბუკიანი
თინათინ ჭაბუკიანი
ქეთევან ჭიჭიანი
რუსუდან ხოჯაძე

ESTONIA

Helli Riemann

GEORGIA

Anna Arveladze
Ketevan Bolashvili
Ekaterine Buchukuri
Eka Chabashvili
Ketevan Chitadze
Tamar Chkheidze
Natia Dekanosidze
Gvantsa Ghvinjilia
Nino Jvania
Nino Kasradze
Marina Kavtaradze
Rusudan Khojava
Marina Lobzhanidze
Nana Loria
Lasha Martashvili
Leila Maruashvili
Marika Nadareishvili
Ekaterine Oniani
Nana Sharikadze
Maia Sigua
Magda Sukhiashvili
Maia Tabliashvili
Rusudan Takaishvili
Tinatin Tchabukiani
Magda Tkhilava
Rusudan Tsurtsunia
Maka (Maya) Virsaladze
Tamar Zhvania
Natalia Zumbadze

GERMANY / GREECE

Manolis (Emmanouil) Vlitakis

JAPAN

Yuji Numano

LITHUANIA

Rima Povilioniene

MEXICO / POLAND

Manuel Antonio Dominguez Salas

RUSSIA

Nino Barkalaya
Liudmila P. Kazantseva
Svetlana A. Mozgot
Valery G. Mozgot

USA

Dina Lentsner
Stephanie Saunders-Pandolfi de Rinaldis

Pianist, PhD in Art studies, graduated from Piano Faculty in 1982 and completed postgraduate studies at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire in 1991; delivered lectures at Akaki Tsereteli State University (1991-2004), Kutaisi branch of Tbilisi State Conservatoire (1982-2008), at Tbilisi Georgian-French University (Associate Professor, 2010-2013). Led the course of Music pedagogy-psychology on professional programs of Tbilisi State Conservatoire (2011-2016); was Supervisor and reviewer of Bachelor's and Master's works. A laureate of Republican Competitions, has published over twenty articles, two of them in *Moambe* of the Georgian Academy of Sciences and two in *Khelovneba* journal. Is the author of the monograph "Phenomenon of Anticipation in Piano Art" (2005), takes active part in international and national conferences. Is a certified teacher, a member of the editorial board of *Ena da kultura* journal (2008), a member of the Musical Society of Georgia.

Psycho-Physiological Fundamentals of Musical-Performance Process

Problem of musical ear is very topical in performance. Interesting is its study from psychophysiological perspective. Its multi-level system allows researcher to analyze existing problems. The author aims to coordinate ear and motion systems and provide their maximal involvement in performance. The research accentuates the mobility of automatism, unconscious process. Primary issue is continuous development of the codified idea of hearing in public performance.

ანნა არველაძე
Anna Arveladze

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
გ მ გ ა ნ ი ლ ა ბ ი

პიანისტი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის საფორტეპიანო ფაკულტეტი (1982) და ასპირანტურა (1991), კითხულობდა ლექციებს ა. ნერეთლის სახ. სახელმწიფო უნივერსიტეტში (1991-2014 წ.წ.), თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ქუთაისის ფილიალში (1982-2008 წ.წ.), თბილისის ქართულ-ფრანგულ უნივერსიტეტში (ასოც. პროფესორი, 2010-2013 წ.წ.), თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის პროფესიულ პროგრამებზე 2011-2016 წლებში მიჰყავდა მუსიკის პედაგოგია - ფსიქოლოგიის კურსი. იყო საბაკალავრო და სამაგისტრო ნაშრომების ხელმძღვანელი და რეცენზენტი. არის რესპუბლიკური კონკურსების ლაურეატი, გამოქვეყნებული აქვს 20-ზე მეტი სტატია. მათ შორის, ორი – საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის *მოამბესა* და ორი – ჟურნალ *ხელოვნებაში*. ავტორია მონოგრაფიისა „ანტიციპაციის ფენომენი საფორტეპიანო ხელოვნებაში“ (2005 წ.). ინტენსიურად მონაწილეობს საერთაშორისო და რესპუბლიკურ კონფერენციებში. არის სერტიფიცირებული პედაგოგი, სამეცნიერო ჟურნალ *ენა და კულტურას* რედაქციის წევრი (2008 წლიდან) და საქართველოს მუსიკალური საზოგადოების წევრი.

მუსიკალურ-საშემსრულებლო პროცესის ფსიქო-ფიზიოლოგიური საფუძვლები

მუსიკალური სმენის საკითხი ძალზე აქტუალურია საშემსრულებლო ხელოვნების სფეროში. საინტერესოა მისი კვლევა ფსიქო-ფიზიოლოგიის კუთხითაც, რადგან ეს მრავალდონიანი სისტემა საშუალებას აძლევს მკვლევარს სიღრმისეულად დაინახოს არსებული პრობლემები. ავტორის ძირითადი მიზანია სმენითი და სამოძრაო სისტემების კოორდინაცია და მათი აქტივობის მაქსიმალური ჩართვა შესრულების პროცესში. საკითხის კვლევისას აქცენტი ეთარება შემსრულებლის მოძრაობათა ავტომატიზმზე, რაც ქვეცნობიერში მიმდინარე პროცესია. უმთავრესი იდეა კი საჯარო შესრულებისას სმენითი მექანიზმის კოორდირებული აზრის უწყვეტი განვითარებაა.

ნინო ბარკალაია
 Nino Barkalaya

რუსეთი
 Russia

Pianist, organist, musicologist, Associate Professor at the Moscow Tchaikovsky Conservatory, Chevalier des Arts et des Lettres, France, PhD in History of Arts (Moscow Conservatory, Russia). Doctorate degree at Paris 8 University, Paris, France. In 2002, was awarded with the honorable title of Chevalier des Arts et des Lettres by the French Ministry of Culture for performing modern French music. As a pianist, she constantly tours in Russia, France, Austria, Czech Republic; delivers lectures and masterclasses on special piano in numerous European Universities and conservatories: Bordeaux Montaigne University, Paris 8, University of Valenciennes, Amiens, Goethe Institute etc.

პიანისტი, ორგანისტი, მუსიკოლოგი, მოსკოვის ჰეტრე ჩაიკოვსკის სახელობის კონსერვატორიის ასოცირებული პროფესორი, ხელოვნებისა და კულტურის ორდენის კავალერი, საფრანგეთი (Chevalier des Arts et des Lettres, France), ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი (მოსკოვის კონსერვატორია, რუსეთი). დოქტორის ხარისხი მიღებული აქვს უნივერსიტეტში Paris 8 (პარიზი, საფრანგეთი), 2002 წელს თანამედროვე ფრანგული მუსიკის შესრულებისათვის საფრანგეთის კულტურის სამინისტროს მიერ დაჯილდოვდა ხელოვნებისა და კულტურის ორდენის კავალერის საპატიო წოდებით. როგორც პიანისტი რეგულარულად გამოდის რუსეთში, საფრანგეთში, ავსტრიაში, ჩეხეთის რესპუბლიკაში; ტუქციებს ჟიოხულობს და ატარებს მასტერკლასებს სპეციალურ ფორტეპიანოში სხვადასხვა ევროპულ უნივერსიტეტსა და კონსერვატორიაში, მათ შორისაა: Bordeaux Montaigne University, Paris 8, University of Valenciennes, Amiens, გოეთეს ინსტიტუტი და სხვ.

თანამედროვე თვალსაზრისი საბჭოთა დროის კომპოზიტორთა დანატოვარის სოციალურ და პოლიტიკურ ასპექტებზე

მოხსენების თემა უკავშირდება კულტურული მოვლენების აღქმავ სოციალური და პოლიტიკური ასპექტების ზეგავლენის კონსტატაციას. დღესდღეობით ეს ასპექტები იძენენ პირველად მნიშვნელობას არა მხოლოდ მუსიკის მოყვარულებსა და არაპროფესიონალებს, არამედ პროფესიონალებს — მუსიკისმცოდნეებსა და თანამედროვე კლასიკური მუსიკის შემსრულებლებს შორისაც. მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ ამ ტენდენციის დაფიქსირება, არამედ მისი გამომწვევი მიზეზების დადგენა. ასევე აუცილებელია გავიგოთ, რა ზეგავლენა აქვს აქცენტს „ექსტრამუსიკალურზე“ სამუსიკისმცოდნეო ანალიზის არსსა და მის კრიტერიუმებზე. ეს ტენდენციები განსაკუთრებით ჯარგად იკვეთება საბჭოთა ტოტალიტარიზმის ეპოქის კომპოზიტორთა ქმნილებებში.

Modern Take on Social and Political Aspects of the Heritage of the Soviet Era Composers

The topic is related to ascertaining the impact of social and political aspects on the understanding of cultural phenomena. Today, these aspects come to be an issue of primary significance not just among music fans and amateurs, but also among professionals: musicologists and performers of modern classical music. It is important to not just fix this trend, but understand what caused it. It is also necessary to understand the effect that the “extra-musical” component emphasis has on the essence of musicological analysis and on its criteria. These trends can be particularly well traced within the works of Soviet totalitarianism composers.

Musicologist, PhD in Art studies, Associate Professor of the Department of Composition and Musicology at V.Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. Graduated from TSC (1987). In 1991 she completed post-graduate course at the State Institute for Art Studies (Moscow, Russia) and defended the PhD at the same Institute in 1994. She is the author of many scientific articles and books including "History of the 20th Century Music. Lectures" (2011) and "Analysis of the 20th Century Music" (together with Ketevan Chitadze). Ketevan Bolashvili actively participates in conferences in Georgia and elsewhere. She is the co-author of Radio Program cycle "20th Century – Music and Musician" on Georgian Public Radio. She is director of the annual Festival "Tbilisi. Contemporary Music Evenings".

**"One's own" and "Someone else's":
Baroque / 20th century**

The paper deals with the important and actual issue in different epochs or style directions, related to different forms of composer's self-expression; particularly, construction of artistic text on the basis of "one's own" and "someone else's" musical material.

It should be noted that the creative method of citation, in its broadest sense, is present in European professional music from the very beginning, however it acquired particular importance in two, chronologically distant from each other epochs – Baroque and the 20th century. Different forms of citations are encountered in each of them and also interesting is the attitude of different authors to "someone else's" text. The paper discusses the citation principle on various levels, namely, as a component of musical language, as a whole text, and on the levels of form, genre and style.

Noteworthy is how the author's attitude to "someone else's" text is manifested and changes in various historical epochs, what is its artistic-aesthetic goal, when, how and under what conditions "someone else's" is assimilated by "one's own" and in what cases is not. Thus, set is the issue of the relation between the text and context.

On the basis of the performed comparative analysis, the conclusion shows what is similar and what is different in the works of the 17th-18th and 20th century composers in connection with the research issue.

**ქეთევან ბოლაშვილი
Ketevan Bolashvili**

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
გ მ გ ა ნ ი ს ტ რ ა ბ ი

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის კომპოზიციისა და მუსიკისმცოდნეობის ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესორი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია (1987) და მოსკოვის ხელოვნებათმცოდნეობის ინსტიტუტის ასპირანტურა (1991). იქვე დაიცვა დისერტაცია (1994). ავტორია წიგნების: „XX საუკუნის მუსიკის ისტორია. ტექციები“ (2011) და „XX საუკუნის მუსიკალური ნაწარმოებების ანალიზი“ (თანავტორი ქეთევან ჭიტაძე). გამოქვეყნებული აქვს მთელი რიგი სტატიებისა. სისტემატურად მონაწილეობს სამეცნიერო კონფერენციებში საქართველოსა და მის ფარგლებს გარეთ. თანავტორია რადიოგადაცემების ციკლის – „XX საუკუნე – მუსიკა და მუსიკოსები“ (საქართველოს საზოგადოებრივი მაუწყებლის რადიოს პროექტი). არის ღირეპტორი ყოველწლიური ფესტივალის – „თბილისი. თანამედროვე მუსიკის საღამოები“.

„საკუთარი“ და „სხვისი“: ბაროკო / XX საუკუნე

მოხსენების მიზანია მხატვრული აზროვნების მნიშვნელოვანი და სხვადასხვა ეპოქისა თუ სტილური მიმართულებისათვის აქტუალური საკითხის ყურთვა, რომელიც დაჯავშინებულია კომპოზიტორის თვითგამოხატვის განსხვავებულ ფორმებთან. კერძოდ, განვიხილავთ მხატვრული ტექსტის აგებას „საკუთარი“ და „სხვისი“ მუსიკალური მასალის საფუძველზე.

აღსანიშნავია, რომ ფართო გაგებით ციტაციის შემოქმედებითი მეთოდი ევროპულ პროფესიულ მუსიკაში დასაბამიდანვე იჩენს თავს. თუმცა განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს ორ, ქრონოლოგიურად ერთმანეთისაგან დამორებულ ეპოქაში – ბაროკოსა და XX საუკუნეში. თითოეულ მათგანში ციტაციის სხვადასხვა ფორმები გვხვდება და, რაც განსაკუთრებით საინტერესოა, განსხვავებულია ავტორთა დამოკიდებულება „სხვისი“ ტექსტის მიმართ. მოხსენებაში ციტაციის პრინციპი განვიხილავთ სხვადასხვა დონეზე, კერძოდ, როგორც მუსიკალური ენის კომპონენტი, როგორც მთლიანი ტექსტი, და ასევე, ფორმის, ჟანრისა და სტილის დონეებზე.

საყურადღებოა, თუ როგორ ვლინდება და სხვადასხვა ისტორიულ ეპოქაში როგორ იცვლება ავტორის დამოკიდებულება სხვისი ტექსტის მიმართ, როგორია მისი მხატვრულ-ესთეტიკური მიზანი, როდის, როგორ და რა პირობებში ხდება „საკუთარის“ მიერ „სხვისის“ ასიმილირება და რა შემთხვევაში – არა. ამგვარად, დაისმის ტექსტისა და კონტექსტის ურთიერთობის საკითხიც.

დასკვნაში, ჩატარებული შედარებითი ანალიზის საფუძველზე წარმოჩინდება, რა არის მსგავსი და რა განსხვავებული XVII-XVIII და XX საუკუნეების კომპოზიტორთა შემოქმედებაში საკუთრად საკითხთან მიმართებით.

ეკატერინე ბუჩუკური Ekaterine Buchukuri

საქართველო
Georgia

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მოწვეული ლექტორი. დაამთავრა თბილისის კონსერვატორიის მუსიკისმცოდნეობის ფაკულტეტი მუსიკის ისტორიის სპეციალობით. აქვე დაიცვა დისერტაცია თემაზე „ქართულ-აღმოსავლური მუსიკალური კულტურების ურთიერთობის ზოგიერთი ასპექტი“ (2009). მოპოვებული აქვს სხვადასხვა სტიპენდია, მათ შორის: რუსთაველის სამეცნიერო ფონდის ახალგაზრდა მეცნიერთათვის (2008/09), იტალიის მთავრობის სტიპენდიები (2004, 2006/07), გავლილი აქვს სტაჟირება რომის ოპერის თეატრში. სხვადასხვა წლებში იყო თბილისის კონსერვატორიის უცხოეთთან ურთიერთობის კოორდინატორი (200-2002), ექსპერიმენტული სამუსიკო სკოლის (1995-2000) და ე. მიქელაძის სახ. ცენტრალური სამუსიკო სასწავლებლის პედაგოგი (2012-2015). 1999-2015 წლებში მუშაობდა თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრში სხვადასხვა სამხედრო პოზიციებზე, იყო ლიტერატურული ნაწილის გამგე, პრესასა და საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის კოორდინატორი, სპეცპროექტების მენეჯერი, თეატრის ადმინისტრაციის ხელმძღვანელი (2004-2012). განხორციელებული აქვს საავტორო მუსიკალურ-შემეცნიერო სატელევიზიო პროექტები (საქ. HI არხი, მე-9 არხი), გამოქვეყნებული აქვს 20-მდე სამეცნიერო სტატია. მონაწილეობა აქვს მიღებული საერთაშორისო და რესპუბლიკურ კონფერენციებში. მისი სამეცნიერო ინტერესების სფეროა კულტურათაშორისი ურთიერთობები. მულტიკულტურალობაში, მუსიკალური თეატრი, არტმენეჯმენტი.

ჰერმან ვედეკინდი და ქართული მუსიკალური კულტურა

2017 წელი გერმანულ-ქართული ორსაზღვრიანი ურთიერთობის და ამ ურთიერთობის სიმბოლოდ ქვეყნის ორი დამბობილებული ქალაქის – თბილისისა და ზარბრუკენის საიუბილეო წელია. საიუბილეო თარიღის აღნიშვნას ორივე ქვეყანა მასშტაბური ღონისძიებებით გეგმავს.

ამ ურთიერთობის მნიშვნელოვანი ნაწილია გერმანელების წვლილი შეტანილი ქართული მუსიკალური კულტურის განვითარებაში, დაწყებული მუსიკალური განათლების სისტემისა და პედაგოგიის მეთოდებიდან დამთავრებული ცალკეული მუსიკოსების მოღვაწეობით საქართველოში. მნიშვნელოვანია ქართველების გერმანიასთან კონტაქტებიც (განათლება, საკონცერტო მოღვაწეობა), მაგრამ ჩემს მოხსენებაში ამ ურთიერთობის მხოლოდ ერთ მხარეს შევხები – გერმანელების როლს ქართული ხელოვნების ისტორიაში, კერძოდ კი ამ ურთიერთობის ერთ ეპიზოდს – ჰერმან ვედეკინდის როლს ქართული მუსიკალური კულტურის ისტორიაში.

ჰერმან ვედეკინდი – გერმანელი რეჟისორი და ზარბრუკენის საოპერო თეატრის ინტენდანტი, მსახიობი, ოპერის მომღერალი, თბილისი-ზარბრუკენის ურთიერთობების, მათ შორის კულტურული კავშირების ერთ-ერთი ინიციატორი და სულისჩამდგმელია, რომელსაც ქართულ კულტურაში შეტანილი წვლილისათვის 1995 წელს მიენიჭა საქართველოს საპატიო მოქალაქეობა.

მოხსენების მიზანია თბილისისა და ზარბრუკენის საოპერო თეატრების მუხეუმსა და არქივში დაცულ მასალებზე დაყრდნობით ჰერმან ვედეკინდის მოღვაწეობის იმ ასპექტების წარმოჩენა, რომლებიც უკავშირდება ქართულ საოპერო სცენაზე გერმანული ოპერის, ბეთჰოვენის, ვაგნერის აღორძინებას და ევროპაში პირველად ფაღალაშვილის „დაისის“ დადგმას ზარბრუკენში.

Musicologist, PhD of Art studies, invited lecturer at V. Sarajshvili Tbilisi State Conservatoire, graduated from Musicology Faculty (Music history) at Tbilisi State Conservatoire, defended PhD dissertation “Some Aspects of Interrelation Between Georgian and Oriental Musical Cultures” (2009); has won different scholarships, including that for young scientists of Shota Rustaveli National Science Foundation 2008-2009), of Italian Government (2004, 2006/07); completed an internship at the Opera of Rome; in various years was Coordinator of International Relations at Tbilisi Conservatoire (2000-2002); teacher at Experimental Music School (1995-2000) and E. Mikeladze Central Music School (2012-2015). In 1999-2017 worked on various management positions at Tbilisi Opera and Ballet Theatre; literary manager; PR coordinator; special project manager; Head of Theatre Administration (2004-2012); has realized musical-cognitive TV projects (Channels I-II GPB, Channel 9). Has published about 20 scientific articles, has participated in national and international conferences; the scope of her scholarly interest is intercultural relations, multiculturalism, musical theatre, art-management.

Hermann Wedekind and Georgian Musical Culture

In 2017 Georgia and Germany celebrate the 200th anniversary of enduring friendship and jubilee of the Sister cities – Tbilisi and Saarbrücken, the symbol of these relations. Both countries are planning large-scale events to mark the anniversary.

An important part in these relations is the contribution of the Germans to the development of Georgian musical culture, music education system, performing arts and activities of separate musicians in Georgia. Also noteworthy are connections of the Georgians with Germany (education, concert life); in the paper I will touch upon only one side of this relations – role of the Germans in the history of Georgian art, more precisely, Hermann Wedekind's contribution to the history of Georgian musical culture.

Hermann Wedekind – the intendant of Saarbrücken opera theatre, actor, opera singer, one of the initiators and inspirers of the cultural ties between Tbilisi and Saarbrücken. For his contribution to Georgian culture he was awarded the honorary citizenship of Tbilisi in 1995.

Basing on the materials preserved at the museums of Tbilisi and Saarbrücken Operas and archives, the paper aims to introduce Hermann Wedekind's activity, related to the revival of German opera, Beethoven, Wagner on Georgian stage and first performance of Zakaria Paliashvili's “Daisi” in Saarbrücken.

Musicologist, PhD in Art studies, Assistant Professor at the Music Theory Department of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire and lecturer at Ilia State University. Completed Bachelor studies in musicology (music theory and folklore) at TSC (2003), and in music theory at N. A. Rimsky-Korsakov St. Petersburg State Conservatory (2005) and post-graduate course at the same Conservatory (2009). In 2009-2011 she passed scientific probation at the Theory Department of St. Petersburg Conservatory, where in 2011 defended the dissertation: “Giya Kancheli’s *Music for the Living*: On the problems of Opera Genre and Dramaturgy”. Is the holder of several scholarships and grants (I. Bardanashvili’s, J. Kakhidze – G. Kancheli’s, Georgian President’s, of the Georgian Ministry of Culture). She is the author of a number of scientific articles; has participated in national and international conferences in Georgia, Armenia and Russia.

Methodology for the Analysis of Musical Works in Western European and Russian Musicological Space: Traditions and Leading Vectors of Modernity

The discipline “Analysis of musical works” counts over two hundred years. The study subject of this discipline, “Study about musical forms” originated in the middle of the 18th century and underwent changes in due course. If in the 19th century theory of analysis developed towards schematization of forms, in the 20th century deep comprehension of the individual character and peculiarities, originality of musical work became a pressing issue. Musical science regarded the idea of musical form in a new manner. Subsequently different ideas were introduced about methods and subjects of Analysis, scientists started talking about indivisibility of form and content. A number of opinions have been expressed about the object and methods of analysis, scholars started talking about the indivisibility of form and content. This tendency especially developed in the 20th century. The discipline of Analysis diverts its focus from the ascertainment of a form-scheme to the problems of musical thinking and via this to the phenomenon of human idea generally. In the process of analysis “form-structure” is replaced by the new concept “Analytical form” (Medushevsky), universal understanding of musical form, which encompasses all parameters of musical-artistic thinking. New goals of the discipline demanded new methodology. New works are presented in the genre of research, where musical form is studied not only as a particular type of structure, but also as a dramaturgical principle and is considered in the prism of era, style and genre peculiarities.

**ნათია დეკანოსიძე
Natia Dekanosidze**

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
გ მ გ ა ნ ი დ ე ა ნ ი ბ ი

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის თეორიის მიმართულების ასისტენტ პროფესორი და ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მუსიკის ცენტრის პედაგოგი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ბაკალავრიატი (მუსიკის თეორიისა და ფოლკლორის სპეციალობით, 2003), სანქტ-პეტერბურგის ნ. ა. რიმსკი-კორსაკოვის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორია (მუსიკის თეორიის მიმართულებით, 2005) და ამავე კონსერვატორიის ასპირანტურა (2009). გაიარა სამეცნიერო სტაჟირება სანქტ-პეტერბურგის კონსერვატორიის მუსიკის თეორიის კათედრაზე (2009-2011). იმავე კონსერვატორიაში დაიცვა დისერტაცია თემაზე: „გია ყანჭელის და არს მუსიკა: ოპერის ჟანრისა და დრამატურგიის პრობლემები“ (2011). არის რამდენიმე სახელობითი სტიპენდიისა და გრანტის მფლობელი (ი. ბარდანაშვილისა და ჯ. კახიძე – გ. ყანჭელის სახელობის, საქართველოს პრეზიდენტის სტიპენდია, კულტურის სამინისტროს გრანტი). გამოქვეყნებული აქვს არაერთი სამეცნიერო სტატია. მონაწილეობა აქვს მიღებული ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებში საქართველოში, რუსეთსა და სომხეთში.

მუსიკალური ნაწარმოებების ანალიზის მეთოდოლოგია დასავლეთევროპულ და რუსულ საბუნებისმცოდნეო სივრცეში: ტრადიციები და თანამედროვეობის წამყვანი ვექტორები

მუსიკალური ნაწარმოებების ანალიზი, როგორც სასწავლო-სამეცნიერო დისციპლინა ორას წელიწადზე მეტს ითვლის. დისციპლინის შესწავლის საგანია „სწავლება მუსიკალურ ფორმაზე“, რომელიც XVIII საუკუნის შუაგულიდან იღებს სათავეს და დროთა განმავლობაში იცვლის სახეს. თუკი ანალიზის თეორია მე-19 საუკუნეში ვითარდებოდა ფორმების სქემატიზაციის მიმართულებით, უკვე მე-20 საუკუნეში მწვავედ დადგა ნაწარმოების ინდივიდუალური ბუნებაში წვდომის, მისი განუმეორებლობის საკითხი. მუსიკალურმა მეცნიერებამ ახლებურად შეხედა ფორმის იდეას. მას შემდეგ არაერთი ახრი გამოითქვა ანალიზის ობიექტისა და მეთოდების შესახებ, მკვლევრები ალაპარაკდნენ ფორმისა და შინაარსის განუყოფლობის საკითხზე. ეს ტენდენცია განსაკუთრებით XX საუკუნეში გაღვივდა. ფორმა-სქემების კონსტატაციიდან ანალიზის დისციპლინას აქცენტი გადააქვს მუსიკალური აზროვნების პრობლემებზე და ამ გზით კი უკვე აღამიანის აზრის ფეროვნებზე. ანალიზის პროცესში „ფორმა-სტრუქტურის“ ნაცვლად შემოდის გაგება „ანალიტიკური ფორმა“ (მედუსჰევსკი), ფორმის უნივერსალური გაგება, რომელიც მოიცავს მუსიკალურ-მხატვრული აზროვნების ყველა პარამეტრს. დისციპლინის წინაშე დამდგარმა ახალმა ამოცანებმა მოითხოვა მეთოდოლოგიის ახლებური შემუშავება. ახალი ნაწარმოები წარმოდგენილია კვლევის ჟანრში, სადაც ფორმა შეისწავლება არა მარტო როგორც კონკრეტული სტრუქტურის ტიპი, არამედ დრამატურგიული პრინციპი და ის ეპოქის, სტილისა და ჟანრის თავისებურებების ჭრილში განიხილება.

მანუელ ანტონიო
დომინგეს სალასი
Manuel Antonio
Dominguez Salas

მექსიკა / პოლონეთი
Mexico / Poland

Composer, theoretic and percussionist. In 2006 achieve the master degree in composition, in 2010 achieved the master degree in Theory of Music, both at the Academy of Music in Bydgoszcz, Poland. Since 2000 has been an active performer, composer and theoretic in Mexico and Poland. Since 2010 function as pedagogue of Theory of Music at the Public School of Music in the city of Plock, Poland. In October 2015 began studies at the PhD program in Theory of Music at the Academy of Music in Cracow, Poland.

Three Perspectives of the Continuum in Music.
C. Nancarrow, J. Carrillo and J. Estrada –
study of sound-memory inside
the macro-timbre

The last century and part of the present XXI century, Mexico has witnessed three expositions of continuum in music that had contributed to the western European music in the fields of composition and musicology. Julian Carrillo (1875-1965), the composer who systematically organized the microtones of the octave; Conlon Nancarrow (1912-1997), the composer who reach impossible rhythmical cannons transforming the discontinuous into continuum of time and Julio Estrada (1943), the composer who created the *macro-timbre*, where the fusion of time and sound is achieved by chronographical procedures of notation. Three different sources of inspiration in order to achieve a new system of relation, notation, aesthetic and perception of sound. From micro intervallic structures of the scale, with a rhythmical counterpoint of calculated density intersections of several voices and the imaginary of sounds inspired by the literature from the Mexican writer Juan Rulfo (1917-1986). *Sound-memory – sound* is for *space* and *memory* is for *time*. Inside the *macro-timbre* the composer works with the elasticity of sound and rhythm and their multi dimensional levels, as one physic in the laboratory works with the forces of gravitation and speed of light. The physicist observes the scientific aspects of life and what surrounds us in this universe from the *space-time* perspective, the composer observes the aesthetic aspects of life and what affects him from the perspective of *sound-memory*.

კომპოზიტორი, თეორეტიკოსი და დასარტყამ საკრავებზე შემსრულებელი. 2006 წელს მიენიჭა მაგისტრის ხარისხი კომპოზიციაში, ხოლო 2010-ში მაგისტრის ხარისხი მუსიკის თეორიაში (ორივე – ბიდგოშის მუსიკის აკადემიაში, პოლონეთში). 2000 წლიდან აქტიური შემსრულებელი, კომპოზიტორი და თეორეტიკოსია მექსიკაში და პოლონეთში. 2010-დან მუსიკის თეორიის პედაგოგია პლოცის (პოლონეთი) მუსიკალურ სკოლაში. 2015 წლის ოქტომბრიდან სწავლობს კრაკოვის მუსიკის აკადემიაში (პოლონეთი) მუსიკის თეორიის სადოქტორო პროგრამაზე.

მუსიკაში კონტინუუმის სამი პერსპექტივა.
J. ნენქეროუ, C. ნაროლო და J. ესტრადა –
მაკროტემბრში sound-memory-ს კვლევა

გასულ და ნაწილობრივ XXI საუკუნეში, მექსიკამ იხილა მუსიკაში კონტინუუმის სამგვარი გამოვლენა, რამაც დასავლური ევროპული მუსიკის კომპოზიციისა და მუსიკოლოგიის სფეროში თავისი წვლილი შეიტანა.

ხულიან ჯარილო (1875-1965), კომპოზიტორი, რომელმაც ოქტავის მიკროტონების სისტემურად ორგანიზება მოახდინა; ქონლონ ნენქეროუ (1912-1997), კომპოზიტორი, რომელმაც დისკრეტული დროის კონტინუუმში ტრანსფორმაციის მეშვეობით წარმოუდგენელ რიტმულ კანონებს მიაღწია და ხულიო ესტრადა (1943), კომპოზიტორი, რომელმაც შექმნა *მაკრო-ტემბრი*, სადაც დროისა და ჟღერადობის სინთეზი მიღწეულია ნოტაციის ქრონოგრაფიული მეთოდების მეშვეობით – ინსპირაციის სამი განსხვავებული წყარო ბერის ურთიერთკავშირის, ნოტაციის, ესთეტიკისა და ალქმის ახალი სისტემის მიღწევის თვალსაზრისით, ბგერათრივის მიკროინტერვალური სტრუქტურებიდან რამდენიმე ხმის გამოთვლილი სიმკვირვის გადაკვეთის რიტმული კონტრაპუნქტითა და წარმოსახვითი ბგერებით, რაც მექსიკელი მწერლის ხუან რულფოს (1917-1986) შემოქმედებითაა ინსპირირებული.

Sound-memory – საუნდი აღნიშნავს *სივრცეს*, ხოლო *მეხსიერება – დროს*. *მაკროტემბრის* შიგნით კომპოზიტორი მუშაობს საუნდისა და რიტმის და მათი მულტისივრცული დონეების ელასტიკურობაზე ისევე, როგორც ფიზიკოსი მუშაობს ლაბორატორიაში გრავიტაციის ძალასა და სინათლის სიჩქარეზე. ფიზიკოსი აკვირდება ცხოვრების სამეცნიერო ასპექტებს და იმას, რაც ჩვენს გარემოში ამ სამყაროში *სივრცულ-დროითი* პერსპექტივიდან, კომპოზიტორი კი აკვირდება ცხოვრების ესთეტიკურ ასპექტებს და იმას, რაც მასზე ახდენს ზეგავლენას *sound-memory-ის* პერსპექტივიდან.

Composer, Doctor of Musical Art, Associate Professor (Composition Department) and Dean of Composition and Musicology faculty of V. Sarajshvili Tbilisi State Conservatoire. She is enlisted in the book "Outstanding Musicians of the 20th century" published by the Cambridge Centre of Biography, 2000; from 2000 her name is displayed on Dan Albertson's (USA) web site "The Living Composers Project". Graduated from Tbilisi State Conservatoire; passed master-classes in Germany, Azerbaijan; in 2000 was composer Professor Walter Zimmermann's (Berlin) guest-listener. Is the winner of various national and international contests, holds the award of Georgian Ministry of Culture (1994), is the laureate (second prize) of "Choral laboratory" Russian Composer's contest (St. Petersburg, 2014); a participant of national and international musical projects ("European Composers' informal Meeting"/2000, 2001 Poland; "Two days and Two Nights of New Music/2002, 2003 Ukraine; "Voices from Mountains"/2003, Netherlands; Music Festival "Menhir"/2005, 2006, 2009, Switzerland), various conferences and practical seminars (at Tbilisi State Conservatoire, practical seminar "Contemporary Choirmaster" as part of the Choral Festival "Mirror of Time", St. Petersburg, 2014, "Ars Nova East and West" in Prague, 2016). She researches different subjects of compositional technique; is interested in the connections between different branches of art, religion and science.

Author's Evaluation of Using Ostinato (on the example of her own creative works)

In my music I frequently use ostinato technique, which is a very important element in my creative work. The paper discusses different functions of ostinato application in my works and interrelation between its different functions. Particular examples show what exactly ostinato adds to a work and the role it plays in the creation of entire composition.

I use ostinato as a symbol of: constancy of the Universe, repeatability of everyday life, failure to resolve problems, different types of rhythmic pulsation (heartbeat, sounds of clock, steps, hammer strikes, etc.) reflected in music. In my music ostinato can also be found in structural function, when the same motives are repeated in order to achieve culmination. In some cases ostinato is applied to illustrate timbral diversity, as the so-called timbral variations.

**მაკა (მაია) ვირსალაძე
Maka (Maya) Virsaladze**

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
გ მ გ ა ნ ი ს ტ რ ა ბ ი

კომპოზიტორი, სამუსიკო ხელოვნების დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის კომპოზიციისა და მუსიკოლოგიის ფაკულტეტის დეკანი, კომპოზიციის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. შესულია ემბრიჯის ბიოგრაფიული ცენტრის მიერ 2000 წელს გამოცემულ წიგნში „მოცე საუკუნის გამოჩენილი მუსიკოსები“ („Outstanding Musicians of the 20th Century“). 2000 წლიდან მისი სახელი განთავსებულია Dan Albertsonის (USA) ვებგვერდზე „ცოცხალი კომპოზიტორების პროექტი“ („The living composers project“). დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია. გავლილი აქვს მასტერკლასები გერმანიაში, აზერბაიჯანში; 2000 წ. იყო პროფესორ ვალტერ ციმერმანის სტაჟიორი (ბერლინი). არის სხვადასხვა ადგილობრივი და საერთაშორისო კონკურსის გამარჯვებული (1994 წ. მიღებული აქვს საქართველოს კულტურის სამინისტროს ჯილდო, 2014 წ. სანქტ-პეტერბურგის (რუსეთი) საკომპოზიტორი კონკურსის – „საგუნდო ლაბორატორია“ – ლაურეატის წოდება, II ადგილი). მიღებული აქვს მონაწილეობა ადგილობრივ და საერთაშორისო მუსიკალურ პროექტებში („European Composers' Informal meeting“ – 2000; 2001, Poland; "Two days and two nights of new music" – 2002; 2003, Ukraine; "Voices from Mountains" – 2003, Netherlands; Music Festival "Menhir", Switzerland – 2005; 2006; 2009), სხვადასხვა კონფერენციასა და პრაქტიკულ სემინარებში (მათ შორის, თბილისის კონსერვატორიაში, 2014 წ. სანქტ-პეტერბურგში საგუნდო ფესტივალის „დროის სარკის“ ფარგლებში პრაქტიკულ სემინარში „თანამედროვე ქორმაისტერი“, 2016 წ. პრაღაში (ჩეხეთი) მართლმადიდებლური მუსიკის საერთაშორისო კონფერენციაში „Ars Nova East and West“). იკვლევს საკომპოზიტორო ტექნიკასთან დაკავშირებულ სხვადასხვა საკითხს; დაინტერესებულია ხელოვნების, რელიგიისა და მეცნიერების სხვადასხვა დარგს შორის უკავშირით.

ოსტინატოს ხერხის გამოყენების თავისებურებათა ავტორისეული შეფასება (საკუთარი შემოქმედების მაგალითზე)

მომხსენებაში განხილულია ოსტინატოს ხერხის გამოყენების თავისებურებები საკუთარი შემოქმედების მაგალითზე. ოსტინატოს ტექნიკას საკმაოდ ხშირად და არცთუ უმნიშვნელო დატვირთვით მივმართავ. ნაშრომში განხილულია ჩემს სხვადასხვა ნაწარმოებში ოსტინატოს გამოყენების განმაპირობებელი განსხვავებული ფუნქციები და ამ ფუნქციათა ერთიერთმიმართება. კონკრეტული მაგალითებითაა წარმოდგენილი, თუ რას სძენს ოსტინატო ნაწარმოებს და რა როლს თამაშობს მთლიანი კომპოზიციის შექმნაში.

ოსტინატოს ვიყენებ სიმბოლური დატვირთვით, როგორც სამყაროს მუდმივობის, ყოფითი განმეორებადობის, როგორც პრობლემის გადაჭრულობის, ცხოვრების სხვადასხვა სფეროში არსებული რიგმული პულსაციის (გულისცემა, საათის წიკ-წიკი, ნაბიჯების, ჩაქუჩის დარტყმების ხმა და ა.შ.) ანარეკლს მუსიკაში. ვფიქრობ, ჩემს შემოქმედებაში ოსტინატო ასევე ფორმაქმნადი დატვირთვით ჩნდება, როდესაც ამა თუ იმ მოტივის განმეორება განვითარების, კულმინაციის მიღწევის საშუალებად გვევლინება. რიგ შემთხვევაში ოსტინატო ტემბრული მრავალფეროვნების წარმოსაჩენდაც, ე.წ. ტემბრული ვარიანტების დატვირთვით მაქვს გამოყენებული.

მანოლის (ემანუილ) ვლიტაკისი

Manolis (Emmanouil) Vlitakis

გერმანია / საბერძნეთი
Germany / Greece

კომპოზიციას, მუსიკის თეორიას და საკრავთმცოდნეობას/გაორკესტრებას სწავლობდა ათენში, ბერლინსა და პარიზში. მისი დისერტაცია მუსიკოლოგიაში XX საუკუნის მეორე ნახევრის კომპოზიციების ჟღერადობისა და საკრავთმცოდნეობის შესახებ გამოსცა გამომცემლობამ Wolke Verlag. მიღებული აქვს სხვადასხვა ფონდის, მათ შორის, Berliner Senate-ს სტიპენდიები. მის მუსიკას ასრულებენ მუსიკოსები და ანსამბლები: „მოლერნი“, „მოზიკა“, თესლონიკის სახელმწიფო სიმფონიური ორკესტრი, მ. ლოვადისი, ჯ. დე რო, ე. პოპე და ბევრი სხვ. ამჟამად იგი არის კომპოზიციისა და საკრავთმცოდნეობის/გაორკესტრების კურსების მონვეული პროფესორი ბერლინის ხელშეწყობის უნივერსიტეტში და მუსიკის თეორიის ტექტორი ჰანს ასლერის სახ. მუსიკის უმაღლეს სკოლაში (ბერლინი). 2015 წლიდან ატარებს ყოველწლიურ ვორქშოპს კომპოზიციასა და ანალიზში ბერლინში (Diaphonia).

მუსიკის თეორია და კომპოზიციის: ორი მონათესავე (?) დისციპლინის კონვერგენცია და დივერგენცია

მუსიკის თეორია და კომპოზიციის: ეს ორი დისციპლინა ხშირად პარალელურად ვითარდებოდა, ხშირ შემთხვევაში კომპოზიტორები, ასევე, სწავლიდნენ მუსიკის თეორიას ან/და მუსიკის თეორეტიკოსები იმავდროულად კომპოზიტორებიც იყვნენ. მაგრამ რა შეიძლება ითქვას მე-20 საუკუნის დიდი ძვრების შემდეგ ამ ორი დისციპლინის რეალურ ურთიერთკავშირზე? ყოველთვის დასტურდება ჯი მათი ისტორიული სიახლოვე?

ავსტრიელი კომპოზიტორი გეორგ ფრიდრიხ ჰაასი (1953) თავის გარკვეულწილად პროვოკაციულ ტექსტში „Grundlagen für eine neue Musiktheorie. Sechs Thesen“ („ახალი მუსიკის თეორიის პრინციპები. ექვსი თეზისი“) აღნიშნავს თანამედროვე კომპოზიციასა და მუსიკის თეორიას შორის არსებულ დრამა შეუსაბამობას. ჰაასის თეზისი ფოკუსირებულია აქამდე დაფუძნებულ მუსიკის თეორიაზე და აკრიტიკებს მუსიკალური ანალიზის ტრადიციულ გზებს, რასაც, მისი აზრით, თანამედროვე კომპოზიციასთან კავშირი არა აქვს.

მოხსენებაში წარმოადგენილია კომპოზიციისა და მუსიკის თეორიის კავშირის მოკლე ისტორიული კონტექსტუალიზაცია და განხილულია ზოგიერთი ძირითადი პრობლემა – ჟღერადობა და ნოტაცია, საკომპოზიციო ტექნიკის (განსაკუთრებით კომპოზიციის კომპიუტერის მონაწილეობით) ანალიზისა და შესაბამისი შეზღუდვების აღბათობა, ოქტავის ეკვივალენტურობის პრობლემა, მუსიკაში ვერტიკალური და ჰორიზონტალური განზომილებების ურთიერთკავშირი და ა.შ.

ჩნდება რიგი კითხვების: რამდენად მნიშვნელოვანია მუსიკალურ-თეორიული ანალიზის გამოყენება თანამედროვე კომპოზიციებში? რა პირობებში იქნებოდა ამგვარი კვლევა ნაყოფიერი? აქვს ჯი კომპოზიციას რაიმე „სურვილი“, რომ „დაემორჩილოს“ გარე გამოკვლევათა საფუძველზე მონოლობულ წინასწარ გამოხსნულ ფორმებსა და „ენებს“, ან სურს ჯი მუსიკის თეორიას, რომ დახარჯოს დრო და შრომა მეტმეტივად ცვალებად პროცესში მყოფი მუსიკისათვის შესაბამისი სამუშაოს შესასრულებლად? სხვა სიტყვებით, არსებობს რაიმე „ურთიერთგანაყოფიერების“ შესაძლებლობა და სურვილი, თუ კავშირი საკომპოზიციო შემოქმედებასა და მუსიკალურ-თეორიულ რეფლექციას შორის საბოლოოდ განწყვეტილია?

Dr. Manolis (Emmanouil) Vlitakis studied composition, music theory and instrumentation/orchestration in Athens, Berlin and Paris. His Dissertation in Musicology on sound and instrumentation in compositions of the second half of the 20th century was published by Wolke Verlag. Vlitakis has been awarded scholarships by a number of foundations as well as from the Berliner Senate. His music has been performed by musicians and ensembles such as Ensemble Modern, Ensemble Mosaik, Thessaloniki State Symphony Orchestra, M. Logiadis, K. de Roo, E. Poppe and many others. Manolis Vlitakis is currently a guest professor for composition and instrumentation/orchestration at the University of Arts Berlin and a lecturer on music theory at the Hochschule für Musik Hanns Eisler Berlin. Since 2015 he has given an annual workshop for composition and analysis in Berlin (Diaphonia).

Music Theory and Composition: Convergences and Divergences between Two Related (?) Disciplines

Music Theory and Composition: these two disciplines seemed often to take parallel paths, in numerous cases the composers also taught music theory or the music theorists were at the same time composers. But what about the actual relationship of both disciplines after the great turbulences of the 20th century? Is the historical proximity always a factum?

The Austrian composer Georg Friedrich Haas (1953) attested in his somehow provocative text „Grundlagen für eine neue Musiktheorie. Sechs Thesen“ („Principles for a New Music Theory. Six Thesis“) a deep discrepancy between contemporary composition and music theory. Haas' thesis focus on a perception-based music theory and criticises traditional ways of music analysis, which, in his opinion, have no relevance to contemporary composition.

The following paper presents a short historical contextualisation of the relation between composition and music theory and discusses some basic problems such as sound versus notation, possibilities of respective limits in the analysis of compositional technique (especially in computer aided composition), problems of octave equivalence, relationship of vertical and horizontal dimension of the music etc.

A number of questions are posed: How meaningful is it to apply a music theoretical analysis in contemporary compositions? Under which conditions could such an investigation be fruitful? Is a certain „will“ available, by the composition to „accept“ an external investigation of its deliberate forms and „languages“ and by the music theory to undertake the great efforts that are required for an appropriate consideration of music which is steadily in a changing process? In other words, are there some possibilities of mutual „fertilisation“ or are the bridges between compositional creativity and music theoretical reflexion definitely cut off?

Ethnomusicologist, PhD in Art studies, Professor and head of the Georgian Folk Music Department of V.Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire, scientific worker at the State Folklore Center of Georgia, a member of women's folk ensemble *Mzetamze*, director of the TSC student folk ensemble; laureate of the Folklore National Award, decorated with the Order of Merit; expert in Georgian folk music. Leader and participant of over 60 field expeditions and recording sessions. Participated in many International Conferences and Symposia in Georgia and elsewhere. Author of over 50 scientific publications. Organizer of ethnomusicological conferences and folk concerts. Supervises Doctoral and Master's programs Doctoral dissertations, Maaster's and Bachelor diplomas in ethnomusicology, at TSC. Conducts workshops in Georgian folk singing at the Universities and Conservatoires, for professional and amateur ensembles, directs their concert tours.

On the Study of the Interrelationship between Vocal and Instrumental Genres in Tushetian Musical Dialect

The paper researches the interrelationship between vocal and instrumental genres in Tushetian musical dialect basing on the comparison of audio and notated materials obtained by different field expeditions in the 20th century (Dimitry Araqishvili, 1902; Shalva Mshvelidze, 1929; Shalva Aslanishvili, 1947; Kakhi Rosebashvili, 1965 and 1967).

In Tushetian dialect the research has revealed the tendency – traditional vocal genres are being buried in oblivion and replaced by instrumental genres. In this process particular importance is attributed to *garmoni* – adopted and firmly inculcated by the Tushetians in their mode of life.

The study of the interrelationship between vocal and instrumental genres is very important for the correct understanding of Tushetian musical dialect and correct performance of its examples.

**ნატალია ზუმბაძე
Natalia Zumbadze**

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
გ მ გ ა ნ ბ ი ლ ა ბ ა

ეთნომუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების მიმართულების ხელმძღვანელი და პროფესორი, საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის მეცნიერთანამშრომელი, ქალთა ფოლკლორულ ანსამბლ „მზეთამზეს“ წევრი, კონსერვატორიის სტუდენტთა ფოლკლორული ანსამბლის ხელმძღვანელი; ფოლკლორის ეროვნული პრემიის ლაურეატი, დირსების ორდენის კავალერი. არის ექსპერტი ქართული ხალხური მუსიკის სფეროში; ხელმძღვანელი და მონაწილე 60-ზე მეტი სავლე ექსპედიციისა და ჩანერისა, მრავალი საერთაშორისო კონფერენციისა და სიმპოზიუმის მონაწილე საქართველოში და საზღვარგარეთ. ავტორია 50-ზე მეტი სამეცნიერო პუბლიკაციისა. ავტორი და ხელმძღვანელი ეთნომუსიკოლოგიური კონფერენციებისა და ფოლკლორული კონცერტებისა. ხელმძღვანელი კონსერვატორიის სადოქტორო და სამაგისტრო პროგრამებისა სპეციალობაში „ეთნომუსიკოლოგია“; სადოქტორო დისერტაციებისა, სამაგისტრო და საბაკალავრო დიპლომებისა. ატარებს ქართული ხალხური სიმღერის ვორქშოპებს და მასტერკლასებს ევროპის უნივერსიტეტებსა და კონსერვატორიებში, პროფესიონალთა და მოყვარულთა ანსამბლებთან, ხელმძღვანელობს მათ საკონცერტო ტურნეებს.

სასიმღერო და საკრავიერი ჟანრებისა და მათი ურთიერთობის შესწავლისათვის თუშურ სამუსიკო დიალექტში

ნაშრომში სასიმღერო და საკრავიერი ჟანრების ურთიერთმიმართება თუშურ სამუსიკო დიალექტში შესწავლილია მე-20 საუკუნის სხვადასხვა პერიოდის ექსპედიციების (1902, დიმიტრი არაყიშვილი; 1929, შალვა მშველიძე; 1947, შალვა ასლანიშვილი; 1965 და 1967, კახი როსებაშვილი) აუდიო და სანოტო ჩანაწერების შედარების საფუძველზე.

კვლევის შედეგად დგინდება, რომ თუშურ დიალექტში სახეზეა გრადიციული სასიმღერო ჟანრების მივიწყებისა და მათი საკრავიერით ჩანაცვლების ტენდენცია. ამ პროცესში განსაკუთრებული როლი ენიჭება თუშების მიერ შესისხლბორცვულ და მათ ყოფაში დამკვიდრებულ გარმონს.

სასიმღერო და საკრავიერი ჟანრების ურთიერთმიმართების შესწავლას დიდი მნიშვნელობა აქვს თუშური სამუსიკო დიალექტის სწორად გააზრება-კვლევისა და მისი ნიმუშების სწორად შესრულებისათვის.

რუსუდან თაკაიშვილი
Rusudan Takaishvili

საქართველო
Georgia

Musicologist, PhD in Pedagogy, Head of Aesthetic and Physical Education group, an Expert-Consultant of music at the National Centre for Teacher Professional Development. Leads Pedagogy courses for BA and PhD program students at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. Her scientific interests are connected with Music Education, Contemporary Pedagogy and Music, as a social phenomenon. She regularly participates in national and international Conferences; has published about 40 scientific and methodological works. In 2003-2015 she was an Expert of music at the Ministry of Education and Science of Georgia. As an invited expert she collaborates with National Assessment and Examination Center and the National Center for Educational Quality Enhancement. She received a Goethe scholarship. She is the author of Music Curriculum for Secondary School, the author of teacher's standard of Music and Georgian Dance, and the author of professional Standards for Choir Singers and Choir Conductors; is the PhD supervisor at Tbilisi State University; is a member of the Creative Union of Georgian Composers.

Music and Inclusive Education

The paper deals with the issue of teaching music to the students in need of a special education. Reviewed are research results of musical education for blind students or students with visual impairment; described is the issue of creation and application of a special musical script system for blind people. It is noted, that general and professional musical education in Georgia does not use musical script. Conclusions are made about the benefit of the right for blind students to study on equal terms with other students. With the consideration of this, developed are recommendations for the implementation of this system in Georgia.

მუსიკოლოგი, პედაგოგიის დოქტორი, მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის ესთეტიკური და ფიზიკური აღზრდის ჯგუფის ხელმძღვანელი, მუსიკის ექსპერტ-კონსულტანტი. თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ბაკალავრიატისა და დოქტორანტურის საფეხურებზე მიჰყავს პედაგოგიური ბლოკის დისციპლინები. მისი ინტერესების სფეროშია სამუსიკო განათლების, თანამედროვე პედაგოგიის, მუსიკის, როგორც სოციალური ფენომენის საკითხები. სისტემატურად მონაწილეობს ეროვნულ და საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებში. გამოქვეყნებული აქვს 40-მდე სამეცნიერო და სასწავლო-მეთოდური ნაშრომი. 2003-2015 წლებში მუშაობდა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროში მუსიკის ექსპერტად. როგორც მინვეული ექსპერტი, თანამშრომლობს განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნულ ცენტრსა და შუფასებისა და გამოცდების ეროვნულ ცენტრთან. არის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ეროვნული სასწავლო გეგმის, მუსიკის მასწავლებლისა და ქართული ცეკვის მასწავლებლის სტანდარტების, ასევე, გუნდის მომღერლისა და გუნდის დირიჟორის პროფესიული სტანდარტებისა და მოდულური პროგრამის ავტორი. ხელმძღვანელობს სადოქტორო ნაშრომს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. იყო გოეთეს ინსტიტუტის სტიპენდიანტი. არის საქართველოს კომპოზიტორთა შემოქმედებითი კავშირის წევრი.

მუსიკა და ინკლუზიური განათლება

მოსხენება ეხება მუსიკის სწავლების საკითხს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მოსწავლეებისთვის. განხილულია უსინათლო ან მხედველობის დარღვევის მქონე პირებისათვის მუსიკის სწავლების შესახებ ჩატარებული კვლევების შედეგები; აღწერილია უსინათლო პირებისთვის სპეციალური მუსიკალური დამწერლობის სისტემის შექმნისა და გამოყენების საკითხი. აღნიშნულია, რომ უსინათლო პირებისთვის მუსიკის როგორც ზოგადი, ისე პროფესიული სწავლება საქართველოში მუსიკალური დამწერლობის გარეშე მიმდინარეობს. ზემოთ მოყვანილის საფუძველზე გამოტანილია დასკვნები უსინათლო მოსწავლეებისათვის სხვა მოსწავლეებთან თანაბარ პირობებში სწავლის უფლებისა და მათთვის მუსიკალური დამწერლობის სწავლების სარგებლობის შესახებ. ამის გათვალისწინებით, მოხსენებაში შემუშავებულია რეკომენდაციები არსებული სისტემის ქართულ სივრცეში დანერგვასთან დაკავშირებით.

Doctor of Pedagogy. Associate Professor at Akaki Tsereteli State University (Kutaisi, Georgia), Department of Teaching Methods. She delivers lectures in music disciplines at the Faculty of Pedagogy. Her scientific interests are connected with the implementation of modern pedagogical strategies and support of a student's self-development and increase of their motivation; improvement of students' knowledge by considering national curriculum and innovative achievements. Her articles are published in different scientific journals. She is actively participates in scientific-methodical conferences. Over the past years, she was the leader of Master Degree programs. She is also a member of the dissertation board at ATSU; a trainer of "Continuous Education Centre" at ATSU; the author of music module of "Educational Program for Teacher's Training". She is the editor of several collections of children's songs. "National Centre for Educational Quality Enhancement" has certified her for participating in the elaboration of "Professional Modular Educational Program" via improving the development of professional qualification skills

Importance of Integrating Art Branches in Children's Musical Upbringing

The synthesis of music and art branches plays an important role in forming a person's aesthetic culture. The goal of music, as a subject, is to form a person's aesthetic culture which implies integrated teaching of art branches. The research is focused on the role of integrating art branches in children's aesthetic and cultural formation. Particular attention is paid to the interrelation between music and poetry, as an important means in forming the aesthetic culture of young generation. The synthesis of literature and fine arts helps pupils to acquire and master difficult and diverse language of music in an effective and easy way. Theatre is always involved in children's upbringing; it makes educational influence on them. Application of crosswords and rebuses at the lesson helps children deepen their knowledge of musical language, structure of work and musical alphabet. Teaching elements of music theory through the integration of art branches makes the process much more effective. According to national curriculum, the process of music teaching will develop children's high musical requirements, their culture and taste, which play significant role in a person's harmonious development. Integration of art branches in musical upbringing helps pupils develop their artistic taste, skills for discussing and evaluating musical works.

**მაგდა თხილავა
Magda Tkhilava**

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
გ მ გ ა ნ ი ს ტ რ ა ლ ი

პედაგოგიის აკადემიური დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის (ქ. კუთაისი) სწავლების მეთოდოლოგიათა დეპარტამენტის ასოცირებული პროფესორი. უძღვება სალექციო კურსებს მუსიკალურ დისციპლინებში პედაგოგიურ ფაქულტეტზე. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია თანამედროვე პედაგოგიური სტრატეგიების დანერგვასა და სკულენტზე ორიენტირებული განვითარებისა და თვითგანვითარების მოტივაციის ამაღლებაზე; ეროვნული სასწავლო გეგმების მოთხოვნებისა და ინოვაციური მიღწევების გათვალისწინებით სკულენტთა ცოდნის სრულყოფაზე გამოქვეყნებული აქვს სტატიები სამეცნიერო ჟურნალებში. სისტემატურად მონაწილეობს სამეცნიერო-მეთოდურ კონფერენციებში. სხვადასხვა წლებში იყო სამაგისტრო პროგრამების ხელმძღვანელი. არის ანსუს სადისერტაციო საბჭოს წევრი; ანსუს „უწყვეტი განათლების ცენტრის“ ტრენერი; „მასწავლებლის მომზადების საგანმანათლებლო პროგრამის“ მუსიკის მოდულის ავტორი. არის საბავშვო სიმღერების რამდენიმე კრებულის რედაქტორი. განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის მიერ სერტიფიცირებულია პროფესიულ კვალიფიკაციათა განვითარების ხელშეწყობის „პროფესიული მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამის“ შემუშავების პროცესში მონაწილეობისთვის.

ხელოვნების დარგების ინტეგრაციის მნიშვნელობა მოსწავლეთა მუსიკალური აღზრდის პროცესში

მუსიკისა და ხელოვნების დარგების სინთეზი მნიშვნელოვან როლს ასრულებს პიროვნების ესთეტიკური კულტურის ფორმირების საქმეში. მუსიკის, როგორც საგნის სწავლების მიზანია პიროვნების ესთეტიკური კულტურის აღზრდა, რაც გულისხმობს ხელოვნების დარგების ინტეგრირებულ სწავლებას. ყველაში აქცენტირებულია ხელოვნების დარგების ინტეგრაციის როლი მოსწავლეთა ესთეტიკური კულტურის ფორმირების საქმეში. ყურადღება გამახვილებულია მუსიკისა და პოეზიის ურთიერთკავშირზე, როგორც მოზარდი თაობის ესთეტიკური კულტურის ფორმირების მნიშვნელოვან საშუალებაზე. ლიტერატურისა და სახვითი ხელოვნების სინთეზი დიდ როლს თამაშობს მუსიკის რთული და მრავალფეროვანი ენის მარტივად და სწრაფად ათვისების საქმეში. თეატრი ყოველთვის ჩართულია ბავშვის აღზრდის ფერხულში. იგი მოსწავლეებზე აღმზრდელია და საგანმანათლებლო გაკლენას ახდენს. გაკვეთილზე მუსიკალური ქროსოვორდებისა და რებუსების გამოყენება ხელს უწყობს მუსიკალური ენის თავისებურებების, მუსიკალური ნაწარმოების სტრუქტურისა და სანოკო ანბანის შესახებ ცოდნის გაღრმავებას და განმტკიცებას. ხელოვნების დარგების ინტეგრაციის საშუალებით ეფექტური ხდება მუსიკის თეორიის ელემენტების სწავლება. ეროვნული სასწავლო გეგმის მიხედვით მუსიკის სწავლებამ მოსწავლეებში უნდა განავითაროს მათალი მუსიკალური მოთხოვნები, კულტურა და გემოვნება, რაც მნიშვნელოვან როლს თამაშობს პიროვნების ჰარმონიულ განვითარებაში. მუსიკალური აღზრდის პროცესში ხელოვნების დარგების ინტეგრაცია ხელს უწყობს მოსწავლეებში მხატვრული გემოვნების, მუსიკალური მასალისა და ნაწარმოების შესრულების შეფასებისა და მასზე მსჯელობის უნარის განვითარებას.

ლიუდმილა კაზანტსევა
Liudmila P. Kazantseva

რუსეთი
 Russia

Professor of the Department of History and Theory of Music of the Astrakhan Conservatory and Volgograd Institute of Art and Culture (Russia), the Head of the Laboratory of Musical Content, a Doctor of Arts. Her theoretical concept of musical content, presented in her books and articles, has been introduced into pedagogic practice. Dr. Kazantseva is the editor of scholarly publications and site www.muzsoderjanie.ru, the member of the International Informatization Academy and Russian Academy of Natural History, of the Composer's Union of Russian Federation, of the Scientific Committee of Russian Society for Theory of Music.

The Theory of Musical Content in Contemporary Pedagogy

The academic subject "Theory of musical content" is a practical adaptation of scientific ideas that are being developed by a branch of musicology, which was formed in research by Boris Asafiev, Vyacheslav Medushevsky, Valentina Kholopova and others. It has been directing the attention of the learners to the "musical intonation", the "musical imagery", the "musical drama", the artistic "theme" and the "idea" of the piece of music, the "program foundation", and to the question of the author's "self-expression", intertextual connections between artistic works, and other phenomena that determine the essence of music.

The need for this training course is dictated by the accumulation of a fair amount of knowledge of the expressive side of music covering its meanings and ideas. It is in demand due to the fact that in the educational process manifestly "technical" bias prevails. Academic disciplines which study "how" a piece of music is made, must be balanced by other ones allowing to comprehend "what" exactly is made by the composer. In addition, the figurative and artistic approach to the phenomenon of sound allows young musicians to draw near many of non-academic events of the contemporary culture, for example such as jazz, rock, pop music.

The years of practice show that the author's course "Theory of musical content" equips students with knowledge about the most important aspects of music, experience of its analysis and the need for thoughtful and professional seriously to refer to music. Thus, it effectively promotes formation the personality of musician.

ასტრახანის კონსერვატორიისა და ვოლგოგრადის ხელოვნებისა და კულტურის ინსტიტუტის (რუსეთი) მუსიკის ისტორიისა და თეორიის კათედრის პროფესორი, მუსიკალური შინაარსის ლაბორატორიის ხელმძღვანელი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი. მუსიკალური შინაარსის შესახებ მისი თეორიული კონცეფცია წარმოდგენილია წიგნებსა და სტატიებშია, დანერგილია ავტორის პედაგოგიურ პრაქტიკაში. არის სამეცნიერო გამოცემებისა და ვებგვერდის www.muzsoderjanie.ru რედაქტორი, ინფორმატიკის საერთაშორისო აკადემიისა და რუსეთის სახელების-მეტყველო აკადემიის, რუსეთის ფედერაციის კომპოზიტორთა კავშირისა და რუსეთის მუსიკის თეორიის საზოგადოების სამეცნიერო კომიტეტის წევრი.

მუსიკალური შინაარსის თეორია თანამედროვე პედაგოგიაში

აკადემიური დისციპლინა „მუსიკალური შინაარსის თეორია“ წარმოადგენს ბორის ასაფიევის, ვიაჩესლავ მედუსევის, ვალენტინა ხოლოპოვასა და სხვათა კვლევებში ჩამოყალიბებულ მუსიკოლოგიის მიმართულებაში განვითარებული სამეცნიერო იდეების პრაქტიკულ ადაპტაციას. ეს თეორია სტუდენტთა ყურადღებას მიმართავდა „მუსიკალური ინტონაციის“, მუსიკალური „სახეობრიობის“, „მუსიკალური დრამის“, მუსიკალური ნაწარმოების მხატვრული „თემების“ და „იდეების“, „პროგრამული საფუძვლების“ და ავტორის „თვითგამოხატვის“ საკითხისაკენ, ინტერტექსტუალური კავშირებისაკენ მხატვრულ ნაწარმოებსა და სხვა ფენომენტთა შორის, რომლებიც მუსიკის არსს განსაზღვრავენ.

ამ სასწავლო კურსის აუცილებლობა განაპირობა დაგროვილმა ცოდნამ მუსიკის გამომსახველობითი მხარის შესახებ, რომელიც მოიცავს აზრებსა და იდეებს. მისი მოთხოვნილება გააჩინა სასწავლო პროცესში „ტექნიკური“ მიხრილობის ამჟღავნა სიჭარბემ, სასწავლო დისციპლინები, რომლებიც შეისწავლიან, „როგორ“ არის მუსიკალური ნაწარმოები შექმნილი, დაბალანსებული უნდა იყოს სხვებით, რომლებიც საშუალებას ქმნიან ჩასწვდნენ, კერძოდ „რა“ გააკეთა კომპოზიტორმა. გარდა ამისა, ბგერის ფენომენისადმი ხატოვანი და მხატვრული მიდგომა ახალგაზრდა მუსიკოსს საშუალებას აძლევს მიუახლოვდეს თანამედროვე კულტურის ისეთ არააკადემიურ მოვლენებს, როგორიცაა ჯაზი, როკი, პოპმუსიკა.

წლების პრაქტიკამ აჩვენა, რომ საავტორო კურსი „მუსიკალური შინაარსის თეორია“ სტუდენტს სძენს ცოდნას მუსიკის ყველაზე მნიშვნელოვანი ასპექტების შესახებ, აძლევს მუსიკის ანალიზის გამოცდილებასა და უნარს, გააზრებულად და პროფესიულ-სიღრმით მიუდგეს მუსიკას. ამგვარად, ის ეფექტურად ხელს უწყობს მუსიკოსის პიროვნულ ჩამოყალიბებას.

Pianist, Doctor of Musical Arts, teacher/lecturer at Special Piano Department of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (leads courses: Special piano class, Piano teaching methods). Graduated from Tbilisi State Conservatoire (Professor N. Gabunia's class, piano); completed post-graduate studies (Professor N. Khubutia); holder of the Georgian President's Scholarship, 2000; was on probation as part of the Academic exchange program of Germany and passed internship at the Munich Hochschule, 2008. She was Assistant Professor at General Piano Department of Tbilisi State Conservatoire in 2007–2013; has worked at the Ministry of Culture and Monument Protection of Georgia since 2014. A laureate of various international competitions (First Prize and laureate at the IV International Piano Competition in Marcopoulo, Greece, 1998; First "Absolute Prize" and special prize for the best pianist of Eastern Europe at the IX International Piano Competition in Barletta, Italy, 2005; First Prize and special prize for the best foreign participant at the VII International Piano Competition in Rome, Italy, 2007). She regularly gives recitals and concerts with chamber and symphony orchestras. In 2006–2016 she collaborated with the Festival of contemporary music in Switzerland "Close Encounters"; has recorded CDs; is the author of publications, has participated in several scientific conferences.

The Tradition and Perspectives in the Development of Georgian Piano Pedagogical School

Since the 1950s a number of prominent musician-performers have been raised in the traditions of Georgian piano school, unique features of Georgian piano school have been distinguished and developed. It is necessary to focus on the teaching systems, in order to make the experience and qualities achieved in Georgian piano art effectively develop in methodical sequence. Undoubtedly, the existing experience, achievements of great teachers will allow to enhance and extend teaching opportunities.

The paper deals with the teaching methods of two great Georgian musicians, pianist and teacher Vanda Shiukashvili and Nodar Gabunia. Considerations of these two brilliant musician-teachers is the stronghold for future pedagogical work. The study and analysis of V. Shiukashvili's unpublished scientific works allows to discuss her teaching methodology and make certain conclusions. Special attention should be paid to the methodology of working with beginners in special piano, as well as to the arousal of interest among pupils in the process of work, and its topicality. We have information about Nodar Gabunia's original pedagogical system primarily on the basis of live contact. Over the years, studying in his class enabled the author to directly experience his pedagogical system. Of Nodar Gabunia's teaching methods, the paper will refer to the issue of dramaturgical consolidation of work, in the process of its interpretation.

ნინო კასრადე

Nino Kasradze

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

ჰიანისტი, სამუსიკო ხელოვნების დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის სპეციალური ფორტეპიანოს მიმართულების მასწავლებელი. მიჰყავს კურსები — სპეციალური ფორტეპიანო, „ფორტეპიანოზე დაკრის სწავლების მეთოდისა“. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის საფორტეპიანო ფაკულტეტი (ხელმძღვანელი — პროფესორი ნ. გაბუნია) და ასისტენტურა-სტაჟირება (ხელმძღვანელი — პროფესორი ნ. ხუბუტია). 2000 წელს გახდა პრეზიდენტის სტიპენდიანტი. 2008 წელს გერმანიის აკადემიური გაცვლითი პროგრამების სტიპენდიით ქ. მიუნხენის მუსიკის და დრამის უმაღლეს სკოლაში გაიარა კულევითი სტაჟირება. 2007–2013 წ. იყო თბილისის სახ. კონსერვატორიის სავალდებულო ფორტეპიანოს მიმართულების ასისტენტ-პროფესორი. 2014 წლიდან დღემდე მუშაობს საქართველოს კულტურის და ძეგლთა დაცვის სამინისტროში. არის საერთაშორისო კონკურსების ლაურეატი (1998 წელს საბერძნეთის ქ. მარკოპოლოში ჰიანისტა IV საერთაშორისო კონკურსზე მოიპოვა I პრემია და ლაურეატის წოდება; 2005 წელს იტალიის ქ. ბარლეტას IX საერთაშორისო კონკურსზე — I „აბსოლუტ პრემია“ და „დამოსავლეთ ევროპის საუკეთესო ჰიანისტი“ სპეციალური პრიზი; 2007 წელს, იტალიის ქ. რომის ჰიანისტა VII საერთაშორისო კონკურსზე — I პრემია და სპეციალური პრიზი „საუკეთესო უცხოელი მონაწილე“). სისტემატურად მართავს კონცერტებს როგორც სოლო, ისე სიმფონიურ და კამერულ ორკესტრებთან ერთად. 2006–2016 წ. თანამშრომლობდა საქართველოსა და შვეიცარიაში გამართულ აქტუალური მუსიკის ფესტივალში „Close Encounters“. ჩანერილი აქვს მუსიკა კომპაქტდისკებისთვის. გამოქვეყნებული აქვს სტატიები. მონაწილეობა აქვს მიღებული სხვადასხვა სამეცნიერო კონფერენციაში.

ქართული საფორტეპიანო პედაგოგიური სკოლის განვითარების ტრადიცია და პერსპექტივები

მეოცე საუკუნის 50-იანი წლებიდან მოყოლებული დღემდე ქართული საფორტეპიანო სკოლის ტრადიციებზე არა ერთი ღირშესანიშნავი მუსიკოს-შემსრულებელი აღიზარდა, განვითარდა ქართული ჰიანისტიური სკოლის თვითმყოფადი ნიშან-თვისებები. ყურადღება უნდა გვაქმავდეს პედაგოგიურ სისტემებზე, რათა ხანგრძლივი დროის განმავლობაში ქართული საფორტეპიანო ხელოვნების სფეროში მიღწეული გამოცდილება და ხარისხი განვითარდეს მეთოდური თანმიმდევრულობით, ეფექტურად. ეჭვარეშაა, რომ სწავლების პერსპექტივების დანახვასა და გაღრმავებაში ხელს შევიწყობს არსებული გამოცდილება, ბუმბერაზი პედაგოგების მიღწევებზე დაყრდნობა. მოხსენებაში განხილულია ორი დიდი ქართველი მუსიკოსის, ჰიანისტისა და პედაგოგის ვანდა შიუკაშვილისა და ნოდარ გაბუნიას სწავლების მეთოდები. ამ ორი შესანიშნავი მუსიკოსი-პედაგოგის მოსაზრებები მომავალი პედაგოგიური მუშაობისათვის დასაყრდენს წარმოადგენს. ვ. შიუკაშვილის გამოქვეყნებული სამეცნიერო შრომების შესწავლისა და ანალიზის საფუძველზე საშუალება გვაქვს, ვიმსჯელოთ მისი სწავლების მეთოდოლოგიაზე და გვაჩეთოთ გარკვეული დასკვნები. ყურადღებას მივაპყრობთ სპეციალური ფორტეპიანოს კლასში დამწყებთან მუშაობის მეთოდოლოგიას, ასევე, მოსწავლესთან მუშაობის პროცესში ინტერესის გაღვივების საკითხსა და მის აქტუალურობას. ნოდარ გაბუნიას ორიგინალური პედაგოგიური სისტემის შესახებ ინფორმაციას ვფლობთ უპირველესად ცოცხალი კონტაქტის საფუძველზე. წლების მანძილზე, მის კლასში სწავლისას, მოხსენების ავტორს საშუალება ჰქონდა მისი პედაგოგიური სისტემის უშუალო გამზარებული ყოფილიყო. ნოდარ გაბუნიას სწავლების მეთოდებს შორის, შვეუბითი ნაწარმოების ინტერპრეტაციის პროცესში, მის დრამატურგიულ გამოლიანებაზე მუშაობის საკითხს.

დინა ლენცნერი
Dina Lentsner

აშშ
USA

A native of St. Petersburg, Russia, Dr. Dina Lentsner is an Professor of Music Theory and Composition at Capital University in Columbus, Ohio. Her research focuses on relationship between poetic and music structures in vocal music and application of literary theories to musical hermeneutics. Dr. Lentsner has been active on the American and International musicological scene as a Kurtág scholar with a long list of conference presentations and publications. Her professional engagements also include a three-month research grant at Paul Sacher Foundation and visiting professorships at the Slavic Department of University of Basel and Estonian Academy of Music and Theatre.

Co-author of the paper *Stephanie Saunders-Pandolfi de Rinaldis* (p. 38)

It May Sound Scary: Gothic Underpinnings in George Crumb's *Madrigals*

Musicologists often reveal a certain degree of helplessness when considering the music of contemporary American composer George Crumb due to its seemingly obvious structural and expressive means in which he creates musical coherence using symmetrical, parallel, circular and mirror constructions, easily detectable through pitch-class analysis. Crumb employs music and visual symbolism, theatricality, and ritualistic references, often derived from his reading of literary sources such as the works of the writer Federico Garcia Lorca whose renowned poetry often foreshadowed Spain's looming forty-year dictatorship. Informed by a framework of Neo-Gothic literary theory, which examines the representation of lurking repressed desires as latent indicators for prominent cultural and societal tendencies, this paper contextualizes structural and expressive parameters in Crumb's *Madrigals*, Vol. 2, written to the selected lines from Lorca's oeuvre. We maintain that Crumb's Neo-Gothic reading of the text intensifies large-scale semantic elements of Lorca's poetry, creating its uber-layer, while offering insights into the poet's complex and ambiguous imagery, especially centered on themes of inversion and perversion. The consideration of the symbiosis of music and text in Crumb's work, examined through the prism of Neo-Gothic literary studies suggests a new, interdisciplinary method of interpreting his innately intermedial music phenomenon. We argue that a multidisciplinary frame of reference may broaden musicologists' scope by providing an amplified intellectual and affective context for wider reception and recognition of musical pieces outside mainstream culture.

დოქტორი, წარმოშობით სანქტ-პეტერბურგიდან (რუსეთი), კოლუმბუს უნივერსიტეტის (ოჰაიო) მუსიკის თეორიისა და კომპოზიციის პროფესორი. იგი იკვლევს პოეტური და მუსიკალური სტრუქტურების ურთიერთდამოკიდებულების პრობლემატიკას ვოკალურ მუსიკაში და, აგრეთვე, ლიტერატურული თეორიების გამოყენების შესაძლებლობებს მუსიკალურ შერევენტიკაში. დოქტორი ლენცნერი ჯარგადაა ცნობილი საერთაშორისო სამეცნიერო აუდიტორიისათვის, როგორც კურტაგის მკვლევარი. მიღებული აქვს Paul Sacher Foundation-ის სამთვიანი კვლევითი გრანტი; არის ბახელის უნივერსიტეტის სლავური დეპარტამენტისა და ესკონეთის მუსიკისა და თეატრის აკადემიის მონვეული პროფესორი.

ნაშრომის თანავტორია სტეფანი სონდერს-პანდოლფი დე რინალდისი (იხ. გვ. 38)

საშიში მუსიკა: ჯორჯ ქრამბის მადრიგალების გოთიკური საფუძვლები

მუსიკოლოგები ხშირად ამყვანებენ გარკვეულ უმწიბროს თანამედროვე ამერიკელი კომპოზიტორის ჯორჯ ქრამბის მუსიკის კვლევისას. ქრამბი სტრუქტურული და ექსპრესიული მეთოდით ქმნის მუსიკალურ ჯავშირებს და იყენებს სიმეტრიულ, პარალელურ, წრიულ და სარკისებურ კონსტრუქციებს, რაც ადვილად შეიძლება გამოვლინდეს ბგერათსიმბოლოებრივი ელასის ანალიზის გზით. იგი იყენებს მუსიკალურ და ვიზუალურ სიმბოლიზმს, მიმართავს თეატრალიზაციას და რიტუალს, რაც ხშირად განპირობებულია მის მიერ მოხმობილი ისეთი ლიტერატურული წყაროებით, როგორცაა ფედერიკო გარსია ლორკას შემოქმედება, რომლის პოეზიაც გარკვეულწილად წინასწარ ჰქრეტდა ესპანეთის ორმოცწლიან დიქტატურას. ნეოგოთიკური ლიტერატურის თეორია შეისწავლის სხვადასხვა კულტურისა და სოციალური ტენდენციის შიგნით არსებული დათრგუნული სურვილების ტატენტურ მახასიათებლებს. ნაშრომში შესწავლილია სტრუქტურული და ექსპრესიული პარამეტრების კონტექსტი ქრამბის მადრიგალებში, კ.2, რომლებიც დანერგულია ლორკას შემოქმედების მიხედვით. ჩვენ ვამტკიცებთ, რომ ქრამბის მიერ ტექსტის ნეოგოთიკური ლიტერატურის ნაკითხვის მანერა ამძაფრებს ლორკას პოეზიის მსხვილმასშტაბიან სემანტიკურ ელემენტებს, ქმნის მრავალ დაშრეკვებას, რითიც გვთავაზობს პოეტის კომპლექსური და ორაზროვანი წარმოსახვის თავისებურ გაგებას, რომელიც განსაკუთრებულად არის კონცენტრირებული ინვერსიულობისა და სიმახინჯის თემებზე. მუსიკისა და ტექსტის ურთიერთობას ქრამბის მუსიკაში განვიხილავთ ნეოგოთიკური ლიტერატურის კვლევის კონტექსტში, რომელიც გვთავაზობს თანდაყოლილი მულტიმედიალური მუსიკალური ფენომენის ინტერპრეტაციის ახალ, ინტერდისციპლინურ მეთოდს. ჩვენ ვამტკიცებთ, რომ სწორედ მულტიდისციპლინურ მიდგომას შეუძლია მუსიკოლოგთა თვალსაწიერის გაფართოება გაძლიერებული ინტელექტუალური და აფექტური კონტექსტის ფართო აღქმისა და ძირითადი კულტურის მიღმა მუსიკალური ნაწარმოების შეცნობის მეშვეობით.

Pianist, PhD candidate at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire and accompanist of Woodwind and Percussion instrument Department. She is Head of Music Department at the Newton Free School and holds a teaching position at Logos International Academy in Tbilisi, is a trainer at the National Centre for Teacher Professional Development, a head expert of the Music Department at the National Centre for Educational Quality Enhancement and a member of curriculum implementation monitoring group at the Ministry of Science and Education of Georgia. A recipient of a state scholarship at Tbilisi State Conservatoire, she graduated from the Piano Faculty in 1987. In addition to her participation in international projects and training courses, she takes part in national and international conferences, has published articles in Georgian and English languages in various academic journals.

Gradus ad Parnassum as a Comprehensive Source for Pianist Training and Education (an attempt of methodical study of the issue)

The paper aims to show the cycles by J. Fux, M. Clementi, S. Adler, and G. Metalidi from historical perspective and to research different methodical problems set in them.

Gradus ad Parnassum — the idea of achieving perfection — was an ambitious dream of many generations of artists from various branches of arts over the centuries. Musicians rigorously endeavored to surmount the peak of perfection in music composition and performance, so much that instructional pieces for different musical instruments under strikingly similar titles are often encountered.

The idea of a professional pianist's evolution, as of the association with the steps to ascend the cherished peak of Parnassus, was main purpose of many didactic works. In addition to common names contemporary cycles distinguished in impressive past and great diversity at present are also distinguished in many common features, however the diversity of its strategies and, most importantly, the vision of pianist perfection, as a phenomenon and the stages for its achievement have been established as totally different objectives and targets.

**მარინა ლობჯანიძე
Marina Lobzhanidze**

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

პიანისტი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის დოქტორანტი, ჩასაბერი და დასარტყამი საკრავების მიმართულების კონცერტმასტერი, თბილისის „ნიუტონის თავისუფალი სკოლის“ მუსიკის მიმართულების ხელმძღვანელი, სკოლა „ლოგოსის“ პედაგოგი, მასწავლებლის პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის მუსიკის ტრენერი, განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების სახელმძღვანელოების გრიფირების მუსიკის საგნობრივი ჯგუფის ექსპერტი, საქართველოს განათლების სამინისტროს ეროვნული სასწავლო გეგმების დეპარტამენტის ეროვნული სასწავლო გეგმების დანერგვის მონიტორინგის ჯგუფის წევრი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის საფორტეპიანო ფაკულტეტი (1987); იყო სახელობითი სტიპენდიის მფლობელი. მონაწილეობა აქვს მიღებული საერთაშორისო პროექტებსა და ტრენინგებში, რუსუბლიყურ და საერთაშორისო კონფერენციებში. გამოქვეყნებული აქვს სტატიები სხვადასხვა სამეცნიერო კრებულში ქართულ და ინგლისურ ენებზე.

Gradus ad Parnassum როგორც პიანისტის აღზრდის უნივერსალური სკოლა (საერთაშორისო მეთოდოლოგიური კვლევის მცდელობა)

მოხსენების მიზანს Gradus ad Parnassum-ის სახელწოდებით არსებული ი. ფუქსის, მ. კლემენტის, ს. ადლერის და ჟ. მეტალიდის ციკლების ისტორიულ რაკურსში წარმოჩენის და მათში დასახული განსხვავებული მეთოდოლოგიური ამოცანების კვლევა წარმოადგენს.

„Gradus ad Parnassum“ — სრულყოფილების მისაღწევი საფეხურების დაძლევის იდეა — სხვადასხვა დარგის ხელოვანთა არაერთი თაობის ამბიციურ ოცნებას წარმოადგენდა. უმაღლესი შემოქმედებითი თუ საშემსრულებლო მწვერვალის დაპყრობის სურვილი მუსიკოსებმაც გაითავისეს და მეთვრამეც საუკუნიდან მოყოლებული დღემდე სხვადასხვა ინსტრუმენტებისათვის შექმნილი რამდენიმე ანალოგიური დასახელების ნაშრომი გვხვდება.

პროფესიონალი პიანისტის ევოლუციის, როგორც საოცნებო პარნასის მწვერვალთან და მასზე ასავლელ საფეხურებთან ასოციაციის იდეა არაერთი დიდაქტიური დანიშნულების ნაწარმოების უმთავრეს მიზანს წარმოადგენდა. შთაბეჭდვად დიდი წარსულის მქონე და საკმარისი მრავალფეროვნებით გამოირჩეული თანამედროვე ციკლები მკაფიოდ გამოკვეთილი საერთო დასახელების გარდა ბევრი საერთო ნიშან-თვისებით გამოირჩევა, თუმცა, დასახულ სტრატეგიათა მრავალფეროვნება და, რაც მთავარია, პიანისტური სრულყოფილების, როგორც ფენომენის ხედვა და მისი მიღწევის ეტაპები სრულიად განსხვავებულ ამოცანებად და მიზნებად ჩამოყალიბდა.

ნანა ლორია
Nana Loria
საქართველო
Georgia

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის ისტორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია და ტენინგრადის კინოს, თეატრისა და მუსიკის სამეცნიერო ინსტიტუტის ასპირანტურა. ორჯერ გაიარა სტაჟირება პარიზის ნაციონალურ კონსერვატორიაში. თბილისის კონსერვატორიაში კითხულობს მუსიკის ისტორიის, ბალეტის ისტორიის, მუსიკალური კრიტიკის კურსებს. სამეცნიერო ინტერესების სფეროა თანამედროვე მუსიკა და საბალეტო ხელოვნება. არის ავტორი წიგნისა — „ბალეტის ისტორია“ (2014). მონაწილეა არაერთი კონფერენციის (მათ შორის: თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიაში ჩატარებული რესპუბლიკური და საერთაშორისო კონფერენციების, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში შედარებითი ლიტერატურის საერთაშორისო კონფერენციების, ამერიკის შესწავლის ინსტიტუტის საერთაშორისო კონფერენციის; XII Internationaler Kongress der Gesellschaft für Musikforschung, Musik und Kulturelle Identität, Weimar). მისი ნაშრომები გამოქვეყნებულია სხვადასხვა კრებულში (ოსკ-ს სამეცნიერო შრომების კრებულები; Musik und kulturelle Identität. Band 3. Freie Referate und Forschungsberichte, Weimar; Музыкальное образование в современном мире. Вып. 2. М.; Стилистические тенденции советской музыки 1960-1970-х годов. Л.). არის საქართველოს კომპოზიტორთა შემოქმედებითი კავშირის წევრი.

ბგერითი სამყარო და ძალაუფლება

ბგერითი სამყარო თავისებურ ცხოვრების კოდს წარმოადგენს; ის ცვალებად ურთიერთკავშირშია ისეთ მოვლენასთან, როგორცაა ძალაუფლება. ამ პრობლემის გაშუქება ახლებურად წარმოაჩენს მრავალსაუკუნოვან მუსიკალურ სივრცეს და მისი შემდგომი განვითარების ძირითად ვექტორზე საკარადლო მოსახრების გამოთქმის საშუალებას იძლევა. კვლევის მიზანია ბგერითი სამყაროსა და ძალაუფლების ურთიერთკავშირის პროცესში საზოგადოების სოციალური და მუსიკალური ცხოვრების უმნიშვნელოვანესი მოვლენების წარმოჩენა და ამ პროცესის გაშუქება თანამედროვე საკომპოზიტორო და სამემსრულებლო სივრცის კონტექსტში.

კაცობრიობის განვითარების განიფრთხილვით სხვადასხვა სახის ხმაური ფრინველებისა და ცხოველებისთვის იძენს ტერიტორიის შემოფარგლასთან დაკავშირებულ ფუნქციას, რაც ძალაუფლების გაჩენას ნიშნავს. ხმოვანი მასალის ორგანიზაციის პირველი ცდაა პრიმიტიული პირველყოფილი რიტმის მეშვეობით რიტუალური ცეკვებისა თუ შრომით პროცესებს წარმართვა. შემდგომში რიტუალური მსხვერპლშეწირვა სოციალური მოწესრიგების აქტად, ხოლო მუსიკა გარკვეული ძალაუფლების იარაღად გადაიქცევა. მომდევნო ეპოქებში რელიგიურ დიქტატს ენაცვლება იმპერიული და ვაჭრობის პირობებით განპირობებული ძალის უფლება. XIX-XX საუკუნეების მიჯნაზე სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესის შედეგად მუსიკის ჩანერითა და ჩანაწერების გავრცელებით იწყება კომერციის ძალაუფლება, რასაც ახალი, მასაზე გათვლილი მუსიკალური კულტურის დაბადება მოჰყვება. მასობრივი მუსიკა იკავებს ძირითად ადგილს გართობის ინდუსტრიაში, რომელიც მას მოხმარების საგნად აქცევს; ფუნქციონალური ფონური მუსიკა შემოიჭრება სამყაროში სერიული პროლექციის სახით. საკომპოზიტორი შემოქმედებაში სერიულობის პრინციპი თავს იჩენს არაგანმეორებადი ბგერების სერიის უწყვეტ გამოვლენაში, ხოლო მოგვიანებით, — რეპეტიცივისში. მასობრივი მუსიკისგან განსხვავებით, საკომპოზიტორო შემოქმედებაში გამოვლენისა და ახალი ინვარიანტების შექმნის ფაქტი ახალი მეთოდებისა და საშუალებების გაჩენის საფუძველი ხდება.

Musicologist, PhD in Art studies, Associate Professor of Music History Department at V. Sarajshvili Tbilisi State Conservatoire. Graduated from TSC, completed post-graduate courses at Leningrad Institute of Theater, Music, and Cinematography. She is a two-fold holder of the scholarships funded by the Ministry of Culture and National Heritage of France to visit Conservatoire National Supérieur de musique et de danse de Paris. She teaches history of music, history of ballet and music criticism at TSC. Her scholarly interests encompass modern music and ballet art. She is the author of a monograph "History of Ballet" (2014); has participated in national and international scientific conferences at TSC, Ilia State University, Institute of American studies, Weimar XII Internationaler Kongress der Gesellschaft für Musikforschung. She has published articles in the collection of scientific works of TSC; in Moscow (*Muzikalnoe obrazovanie v sovremennom mire*, vip. 2 / Musical education in contemporary world, 2nd ed.); in Leningrad (*Stilisticheskie tendentsii sovetskoj muziki 1960-1970 godov / Stylistic Tendencies of the 1960s-1970s Soviet Music*); in Weimar (*Musik und kulturelle identitat. Band 3. Freie Referate und Forschungsberichte*). She is a member of the Creative Union of Georgian Composers.

The World of Sounds and Power

The world of sounds is a kind code of life; it is in a changeable interconnection with the phenomenon of power. Coverage of this problem will show centuries-old musical space in a new light and allow to express suppositions on the basic vector of its further development. The purpose of our study is to reveal the most important events of the social and musical life of society in the process of relationship of musical space and power. The study aims to: expose most significant occurrences of the society's social and musical life and regard this process in the context of today's composition and performance.

At the dawn of human evolution the function of different birds' and animals' sounds was demarcation of territorial boundaries, the first steps to display power, the first attempt to shape the sounds was perform ritual dances and working process through primitive primeval rhythm. Soon music becomes a weapon of power and a ritual sacrifice means some kind of social organization of society. Later ritual immolation became the act of social arrangement, and music became a tool of certain forces. In subsequent epochs religious dictatorship was replaced by the power of great empires and merchants. At the turn of the 19th-20th centuries as a result of scientific and technical progress, the power of commerce began via recording music and dissemination of recordings, this was followed by the birth of a new musical culture for a large public. Mass music occupied its place in entertainment industry. Functional background music invaded the world as a serial product. In the works of professional composers the serialism principle is manifested in the uninterrupted repetition of nonrecurring series of sounds and later on in the repeatability, which turned it into an object of consumption; Unlike mass music repetition and creation of invariants music stimulate new possibilities for composition.

Physicist, Programmer and Engineer. Upon graduation from Ivane Javakishvili Tbilisi State University as a Physicist and Biophysicist in 1996, he became a postgraduate student at of same university. Since 1997 he has worked in private sector as a programmer, software developer, system engineer and IT manager. He has also taught C++ Programming in the *Kvali* international educational centre at Tbilisi State University and the Basics of Acoustics at Tbilisi State Conservatoire. He has always loved music and folk songs. As a schoolboy he was a member of *Martve* preliminary group, and subsequently in authentic folklore oriented ensembles such as *Tsutisopeli* and Conservatoire Students Folk Ensemble. In 2016, at the 8th International Symposium on Traditional Polyphony he delivered a paper "The System for the Flawless Notation of Georgian Polyphonic Folk Music". He is the author of several internet articles on the problems of measurement and study of Georgian tuning system, also analysis and implication of Malkhaz Erkvanidze's theory on Georgian folk music.

Flawless Notation System and "Puami" – the Must-have Attributes for Transcribing Field Recordings and Teaching Georgian Music Theory

Being highly developed is not the sole contributing factor to the uniqueness of Georgian traditional musical treasure. Any folk song, including four part labour songs and single part lullabies may bear the principles of Georgian musical thinking. These principles are: strict "modal thinking" and Georgian i.e. "one note assisted" dynamic modulations. The microtonal scales, native to Georgian music, in combination with Georgian modulations, so abundant in folk songs, result in such a drift of the tuning system that 600-tet scale is needed in order to encompass all the possible notes that may be sung in a capella songs. It is obvious that existing notation systems can't accurately represent those notes. Neither can traditional mechanical instruments provide the means for reproducing the same set of tones. Now that we have the exact structure of Georgian tuning system identified by Malkhaz Erkvanidze, the practice of notating Georgian songs "classically" must be given up to avoid inevitable distortion they cause. People involved in studying Georgian folk musicology must learn and teach correct Georgian tuning system. Acceptance of Georgian notation system and creation of Georgian solfège textbooks are of utter importance. Hoping the musicologists will do the latter, I'm presenting the system for the flawless notation of Georgian traditional music together with my another invention – "Puami", which is an electronic instrument, capable of reproducing all the notes that may be present in any of the Georgian songs, sung correctly from the traditional point of view. "Puami" can take responsibility of being the best helper to the musicians willing to train their ears and intonations for correct perception, transcription and performance of Georgian songs.

**ლაშა მარტაშვილი
Lasha Martashvili**

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

ფიზიკოსი, პროგრამისტი და ინჟინერი; 1996 წელს დაამთავრა ივანე ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ბიოფიზიკის სპეციალობით და იქვე განაგრძო სწავლა ასპირანტურაში. 1997 წლიდან მუშაობს კერძო სექტორში პროგრამისტად, ქსელის ადმინისტრატორად, სისტემის ინჟინრად და მენეჯერად. აქვს პუბლიკაციური პრაქტიკაც: ასწავლიდა პროგრამირებას თსუ-სთან არსებულ საერთაშორისო სასწავლო ცენტრში "კვალდი", და აუესტიკის საფუძვლებს – თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიაში. ბავშვობიდანვე სწავლობდა მუსიკასა და ხალხურ სიმღერებს. სკოლის ასაკში მღეროდა ანსამბლ მართვის მოსამზადებელ ჯგუფში, ხოლო მოგვიანებით – აუთენტური ფოლკლორის მიმართულების ანსამბლებში – ნუთისოფელსა და კონსერვატორიის სტუდენტურ ფოლკლორულ ანსამბლში. 2016 წლის ტრადიციული მრავალხმიანობის მეორე საერთაშორისო სიმპოზიუმზე გამოვიდა მოხსენებით – „ქართული ხალხური მრავალხმიანობის ნოტებზე უნაკლოდ ჩაწერის სისტემა“. ავტორია რამდენიმე ინტერნეტგაზეთის ქართული ბგერათრიგის გაზომვა-შესწავლის პრობლემებზე და ქართული ხალხური მუსიკის თეორიის მალხაზ ერქვანიძისეული ანალიზისა და გამომდინარე შედეგების შესახებ.

ქართული ხალხური ჩანაწერების გამომწვრისა და მუსიკის თეორიის სწავლების აუცილებელი ატრიბუტები – უნაკლოდ ნოტირების სისტემა და „პუამი“

ქართული ხალხური მუსიკალური საგანძურის უნიკალურობა მხოლოდ მის უსახელოდ განვითარებულობაში როდია. ნებისმიერი სიმღერა, ოთხხმიანი ნაღერი იქნება თუ ერთხმიანი აუვის ნაწი შეიძლება იყოს მატარებელი ქართული მუსიკალური აზროვნების ყველასგან განსხვავებული ფუნდამენტური პრინციპებისა, რომლებსაც ჰქვია – უმეცრესი კილოური აზროვნება და ქართული, დინამიკური, ანუ ერთი ბგერით მოღუტაცია. ქართული ტრადიციული სიმღერებისათვის ბუნებრივი მიკროტონალური (არაგემპირირებული) წყობისა და მოღუტაცის დაუკლებელი წყურვილის პირობებში დაბადებული ერთი ბგერით მოღუტაციურ პრინციპს შედეგად მოჰყვება სრული ბგერათრიგის წანაცვლება, ისე, რომ ოქტავის ფარგლებში 600 ბგერის აღწერითაა შესაძლებელი ნებისმიერი შესაძლო გაყვრებული ბგერის დაფიქსირება, რაც ტრადიციული მიდგომით შეუძლებელია. ასევე შეუძლებელი იყო და არის ნებისმიერი სახის პრაქტიკული მექანიკური საყრავის შექმნა, რომელიც შეძლებდა, აეყვრებინა სიმღერებში არსებული ყველა სიმაღლე. დღეს, როცა მალხაზ ერქვანიძის მიერ უკვე იდენტიფიცირებულია ქართული ბგერათრიგი და საჭიროა, თავი აუარიდოთ ნოტებზე „კლასიკური“ ჩაწერით სიმღერის დამახინჯებას, ასევე, აუცილებელია, ვისწავლოთ და ვასწავლოთ ფოლკლორით დაინტერესებულ მეცნიერებსა და შემსრულებლებს ზუსტი ბგერათრიგი, აუცილებელია ქართული ნოტირების შემოღება და სოლფეჯიოს სახელმძღვანელოს შექმნა. ეს უკანასკნელი პროექსიონალური მუსიკოსებისათვის მიგვიწვია, ხოლო ხალხური ნამღერის უნაკლოდ ნოტებზე გადატანის სისტემას მოხსენებაში წარმოვადგენთ. ასევე, „ცოცხლად“ წარმოვადგენ ჩემ მიერ შექმნილ პროგრამირებად უნივერსალურ არადეტერმინისტურ მიკროკომპიუტერულ მოღუტაციურ იმპროვიზატორს – „პუამის“ – ელექტრონულ საყრავს, რომელიც სრულყოფილად აყვრებს ნებისმიერ ქართულ ხალხურ სიმღერას და დაეხმარება მუსიკოსებს, ყური შეაჩვიონ და ზუსტად ამოიცნონ ტრადიციული ბგერათრიგი.

ლეილა მარუაშვილი

Leila Maruashvili

საქართველო
Georgia

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის თეორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. 1972 წლიდან დღემდე უძღვება სალექციო სასწავლო კურსებს მუსიკის თეორიის დისციპლინებში, არის საბაკალავრო, სამაგისტრო ნაშრომების და სადოქტორო დისერტაციების ხელმძღვანელი, ექსპერტი. 2005 წლიდან დღემდე მუშაობს თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურში. 1986 წლიდან – სსრკ კომპოზიტორთა კავშირის წევრი, 1990 წლიდან – საქართველოს კომპოზიტორთა შემოქმედებითი კავშირის წევრია. ჩართულია ოსკ-ის საერთაშორისო პროექტებში და საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს პროფესიული კვალიფიკაციების ხელშეწყობის პროგრამაში (განათლების ფასილიტატორი, დარგის ექსპერტი). ატარებს ტრენინგებს საქართველოს ყველა რეგიონში საჯარო და სამუსიკო სკოლების მასწავლებლებისთვის. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია ახალი ქართული მუსიკის პოლიფონიის, მუსიკალური ფორმის და თეორიული დისციპლინების სწავლების მეთოდოლოგიის კვლევასთან. მონაწილეობა აქვს მიღებული რესპუბლიკურ და საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებში, სიმპოზიუმებში, სემინარებში. არის სამეცნიერო ნაშრომების, სალექციო კურსების („პოლიფონიის ისტორია. დიდი პოლიფონიური ციკლი XX საუკუნის კომპოზიტორთა შემოქმედებაში“, „პოლიფონიის თეორია“), მონოგრაფიის („პოლიფონია თანამედროვე ქართველი კომპოზიტორების შემოქმედებაში“), ელექტრონული სახელმძღვანელოების, მეთოდური სასწავლო სახელმძღვანელოს, სტატიების, ბუკლეტების ავტორი.

პოლიფონიური მრავალხმიანობის აღქმის თავისებურებები (პრობლემის დასმისთვის)

აღქმა – რთული, ერთიანი პროცესია და თავის თავში აერთიანებს მუსიკალური ნაწარმოების, როგორც სმენით, ისე სახეობრივ-ესთეტიკურ გაშიფრვას. პოლიფონიური მუსიკის აღქმის კანონზომიერებები მუსიკოლოგიაში პრაქტიკულად არ არის გამოუმუშავებული, სწორედ ამით აიხსნება ავტორის ინტერესი დასმული პრობლემაში. მუსიკის აღქმა მრავალხმიანი პოლიფონიური ქსოვილის დიფერენცირების ასპექტში არ წარმოადგენს წმინდა მუსიკოლოგიურ პრობლემას, მისი გამოკვლევა უნდა ხორციელდებოდეს მუსიკისმცოდნეობისა და სამი მეცნიერების – ფიზიოლოგიის, ფსიქოლოგიის და პედაგოგიის გადაკვეთაზე. ამჟამად არის დასმული პრობლემის კავშირი ფიზიოლოგიასთან, რადგან აღქმის საფუძველს წარმოადგენს თავის ცვინის ქერქში ცალკეული მუსიკალური გამაღიზიანებლების ზემოქმედების შედეგად აღმოცენებული პირობითი რეფლექსები. ფსიქოლოგიური ფაქტორებიდან, რომლებიც ზეგავლენას ახდენენ პოლიფონიური მრავალხმიანობის აღქმაზე, ნაშრომში განიხილება ფსიქოლოგიის ერთ-ერთი ფუძემდებელი ცნება – აღქმის მოცულობა. ექსპერიმენტები, რომლის დროს აღქმის მოცულობის განსაზღვრის მიზნით გამაღიზიანებლების ერთეულების სახით შეიძლება გამოყენებულ იყოს ბგერები, მელოდიები და მით უმეტეს რამოდენიმე ერთდროულად ჟღერადი ხმა, არ ჩატარებულა. შესაბამისად, გამოკვლევაში მოყვანილია ემპირიული ხასიათის მტკიცებულებები, რომლებიც მუსიკალური შემოქმედების მრავალხმიანი შესწავლის შედეგად შეგროვილ გამოცდილებას უყრდნობა. მრავალხმიანი მუსიკის აღქმის კანონზომიერებების, მისი ფაქტურის თავისებურებების შესწავლას გააჩნია პედაგოგიური რაყურსიც, რადგან გამოკვლევის შედეგებზე დაყრდნობა პოლიფონიური სმენის განვითარებას შეუწყობს ხელს და პოლისემიური ქსოვილის რელევანტურ გაგებას უზრუნველყოფს.

Musicologist, PhD in Art studies, Associate Professor at Music Theory Department of V. Sarajshvili Tbilisi State Conservatoire. Since 1972 has led theoretical courses and specialty on BA, MA and Doctoral level. Since 2005 has worked at the Quality Assurance Office of Tbilisi State Conservatoire; from 1996 was a member of the USSR Composers' Union, since 1990 has been a member of the Creative Union of Georgian Composers. She has participated in various international projects and attained professional qualifications as an education facilitator from the Promotion Project at the Ministry of Education and Science of Georgia. She conducted trainings on various issues for public music schools. Her academic research focuses on modern Georgian polyphonic music, its musical form and theoretical disciplines within research methodology. She has participated in national and international academic conferences, symposia and seminars. She is the author of more than 50 scientific articles, the course of lectures including: "History of Polyphony. Great polyphonic cycles of the XX century composers", "Theory of Polyphony", a monograph "Polyphony in the Creative Works of Modern Georgian Composers", e-books, as well as study guides, articles and booklets.

On the Peculiarities of Perception of Polyphonic Tissue (statement of a problem)

Musical perception is a complex process that encompasses "reading" and deciphering of a given musical work not only through the act of listening but also through a specific aesthetic experience. The rules that govern musical perception are practically unexplored in musicology, which is one of the reasons to explain the author's interest in the study of this problem. Perception of music in relation to the aspect of differentiation of polyphonic tissue is not a merely musicological issue. Its investigation must be carried out as part of a complex project that is at the intersection of music studies, physiology, psychology and pedagogy. The link between the proposed issue and physiology is obvious, since musical perception is closely connected with certain cerebral pattern activities. Psychological aspect of the paper focuses on the perception of volume. Experiments in which the perception of volume was investigated using sounds, melodies and especially several voices heard simultaneously have not been conducted. The paper provides empirical evidence, based on a long-term experience in the study of music. Investigation of musical perception of polyphony and the peculiarities of its physical properties has pedagogical implications too, as it will promote the development of polyphonic hearing and encourage the understanding of polysemic tissue.

Doctor of Pedagogy and Aesthetic, Honored Worker of Science of Adyghea Republic, Corresponding Member of the International Academy of Sciences of Pedagogical Education, Academician of the Academy of Pedagogic and Social Sciences, Professor of Institute of Arts of Adyghe State University (Russia). Lecturer of courses "Musical Psychology", "Music Education Methodology" and "Creativity Psychology", the head of scientific direction "Integration Psychology and Art Pedagogy in a Multiethnic Region", an expert in the field of an esthetics and musical psychology, the author of more than 80 scientific publications, among which are monographs, papers in editions of the Russian Academy of Education and Russian Academy of Sciences and foreign publications.

Personality and Contemporary Musical Culture: Problems of Interaction

This research is relevant as it clarifies which works of art are significant for contemporary young people and which are endured by them as a shattering experience. Research objective is to study a catharsis phenomenon associated with perception of the work of art by contemporary young people. Research methods are questioning, conversations and the included observation. Results. The research was conducted on the experimental basis by artists, designers, musicians and choreographers of Institute of Arts. One of the working methods was writing the essay about shattering experience associated with works of art. Works of such masters as I. Ayvazovsky, J.S. Bach, D. Defoe, F. Dostoyevsky, W. Mozart, S. Rachmaninov, N. Rimsky-Korsakov, F. Chopin, P. Tchaikovsky, I. Shishkin, the Beatles group, M. Bulgakov, S. King, I. Stravinsky, L. Clive, and D. Kriz were called. Conclusions. The analysis of experimental material has shown that cathartic reactions of examinees did not proceed chaotically. Some "constancy" was typical. Several levels of course of reactions were established: psychodynamic, emotional - artistic and conceptual. The first, most numerous, level is characterized by description of the actions predominantly by verbs. Colorful comparisons, adjectives and adverbs dominate in the description of the work of art at the second level, which shows art endowments of nature. The third level is the smallest; there are intertextual communications in the text, sending us to other works of art, as well as various symbols having pronounced semantics. In general, this research has shown that a cathartic reaction is the tough hierarchial process which needs serious and profound studies.

**ვალერი მოზგოტი
Valeri G. Mozgot**

რუსეთი
Russia

PARTICIPANTS
გ მ გ ა ნ ი მ ე რ ე ბ ა

პედაგოგიკისა და ესთეტიკის დოქტორი, ადიღეს რესპუბლიკის დამსახურებული მეცნიერ მუშაკი, პედაგოგიური განათლების მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი, პედაგოგიურ და სოციალურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, ადიღეს სახელმწიფო უნივერსიტეტის ხელოვნების ინსტიტუტის (რუსეთი) პროფესორი. მიჰყავს სალექციო კურსები: „მუსიკის ფსიქოლოგია“, „მუსიკალური განათლების მეთოდოლოგია“ და „კრეატიული ფსიქოლოგია“, ხელმძღვანელობს სამეცნიერო მიმართულებისა – „ფსიქოლოგიისა და არტკულტურის ინტეგრაცია მულტიეთნიკურ რეგიონში“. მუსიკალური ფსიქოლოგიისა და ესთეტიკის სფეროს ექსპერტია. ავტორია 80-მდე სამეცნიერო პუბლიკაციის, მათ შორისაა მონოგრაფიები, სტატიები, რომლებიც გამოქვეყნებულია რუსეთის განათლების აკადემიისა და რუსეთის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ, აქვს საერთაშორისო პუბლიკაციებიც.

**პიროვნება და თანამედროვე მუსიკალური კულტურა:
ურთიერთქმედების საკითხები**

ხელოვნების რომელ ნიმუშებს მიაკუთვნებენ თანამედროვე ახალგაზრდები უმნიშვნელოვანესთა რიგებს და რას აღიარებენ ისინი მსოფლიოს უდიდეს გამოცდილებად – სწორედ ამაშია კვლევის აქტუალობა. კვლევის მიზანია თანამედროვე ახალგაზრდების მიერ ხელოვნების ნიმუშის აღქმის მაგალითზე კათარზისის ფენომენის შესწავლა. კვლევის მეთოდი ემყარება გამოკითხვას, საუბარსა და დაკვირვებას. შედეგი: კვლევა ჩატარდა ხელოვნების ინსტიტუტის სხვადასხვა სპეციალობის მხატვრებთან, დიზაინერებთან, მუსიკოსებსა და ქორეოგრაფებთან ექსპერიმენტის საფუძველზე. ერთ-ერთი საშუალო მეთოდის მიხედვით, ახალგაზრდებს უნდა დაენერათ ესე ხელოვნების ნიმუშების განცდის უნიკალური გამოცდილების შესახებ. დასახულა ი. აივავოვსკის, ი.ს. ბახის, დ. დეფოს, ფ. დოსტოევსკის, ვ.ა. მოცარტის, ს. რახმანინოვის, ნ. რიმსკი-კორსაკოვის, ფ. შოპენის, პ. ჩაიკოვსკის, ი. შიშკინის, ბიეტლზის, მ. ბულგაკოვის, ს. კინგის, ი. სტრავინსკის, ლ. კლივისა და დ. კრიზის ნაწარმოებები. დასკვნა: ექსპერიმენტული მასალის ანალიზმა გვიჩვენა, რომ მონაწილეთა კათარზისული რეაქციები არ იყო ქაოსური. მათ ახასიათებდა გარკვეული „კონსტანტურობა“. დადგინდა რეაქციების მიმდინარეობის რამდენიმე ტიპი: ფსიქოლოგინამიკური, ემოციურ-მხატვრული და კონცეპტუალური. პირველი ტიპი, რომელიც ყველაზე მრავალრიცხოვანია, ხასიათდება ძირითადად ზმნებით გადმოცემული მოქმედებების აღწერით. ხატოვანი შედარებები, ზედსართავები და ზმნიზებები დომინირებს ხელოვნების ნიმუშების მეორე ტიპის დახასიათებაში, რომელიც აჩვენებს ნატურის მხატვრულ ნიჭს. მესამე ტიპი ყველაზე მცირერიცხოვანია; აქ ტექსტში გვხვდება ინტერტექსტუალური რეფერენციები, რომელსაც გადაყვართ სხვა ხელოვნების ნიმუშებთან, და, განსაზღვრული სემანტიკის მქონე სიმბოლოები. ზოგადად, ეს კვლევა გვიჩვენებს, რომ კათარზისული რეაქცია მკაცრად იერარქიული პროცესია, რომელიც სერიოზულ და ღრმა შესწავლას საჭიროებს.

სვეტლანა მოზგოტი
Svetlana A. Mozgot

რუსეთი
Russia

Associate Professor of music theory at Institute of Arts of Adyge State University. Her PhD degree "Musical Space in C. Debussy's Creativity" is from Saratov Music Academy (2006). Her research supervisor is Doctor of Music Theory, Professor, Academician L. P. Kazantseva. S. A. Mozgot has presented numerous papers at international and national meetings: in Germany "Music in Science. Science in Music" (Hanover, 2003); in Serbia "Music and Paper. Music and Screen" (Belgrad, 2012), in the Latvia "Music Science Today: the Permanent and the Changeable" (Daugavpils, 2014, 2015). She is the author of more than 50 publications.

**Conceptual Models of Public Space
in 19th and 20th Century Music**

The term "public space" was entered by the American anthropologist E. Hall, who understood it as a communication area of exclusive persons of the president or figures of policy and art with people. Music is one of the forms transposing images of reality and in some works implementing functions of the historical chronicle. The goal of research is to reveal communicative models of public space, their indicators and means of marking. Research methods include hermeneutics, comparative analysis, and complete musicological analysis.

The public space in G. Tard's works is related to the educated public, influencing the existing state ideology. We distinguish three models of communicative space reflecting images of public, the people and the crowd. For instance, consolidation of people as spiritual community in church service is perceived as the people united by the common aspiration of national consciousness, as in the opera "Life for the Tsar" by M. Glinka, choruses of prolog in the opera "Prince Igor" by A. Borodin and the final of "The legend on Fevroniya Maiden ..." by N.A. Rimsky-Korsakov. In some cases the people turns into the mocking spontaneous crowd, as in the final of the opera "Boris Godunov", in the 13th symphony and in the vocal symphonic poem "Stepan Razin's Execution" by D. Shostakovich.

Models of the people's image reflection in music represent the unconscious aspirations existing in society at that historical period to a certain form of the statehood which is disclosed in the form of Utopia, anti-Utopia, liberalism, federalization, etc.

მუსიკის თეორიის ასოცირებული პროფესორი ადიღეს სახელმწიფო უნივერსიტეტის ხელოვნების ინსტიტუტში. სადოქტრო დისერტაცია „მუსიკალური სივრცე ულოდ ლებუსის შემოქმედებაში“ დაიცვა სარატოვის მუსიკის აკადემიაში (2006), სამეცნიერო ხელმძღვანელი მუსიკის დოქტორი, თეორეტიკოსი, პროფესორი, აკადემიკოსი – ტიედმილა ჯახანცევა. მონაწილეობს საერთაშორისო და ადგილობრივ სამეცნიერო ფორუმებში: გერმანიაში – „მუსიკა მეცნიერებაში. მეცნიერება მუსიკაში“ (ჰანოვერი 2003); სერბეთში – „მუსიკა და ქაღალდი, მუსიკა და ეკრანი“ (ბელგრადი 2012); ლატვიაში – „მუსიკალური მეცნიერება დღეს: პერმანენტური და ცვალებადი“ (დაუგავპილსი 2014, 2015). ავტორია 50-ზე მეტი პუბლიკაციისა.

**საზოგადოებრივი სივრცის კონცეპტუალური მოდელები
XIX და XX საუკუნეების მუსიკაში**

ტერმინი „საზოგადოებრივი სივრცე“ ამერიკელი ანთროპოლოგის ე. ჰოლის მიერაა შემოღებული; იგი ამ ტერმინს იყენებს პრუზიდენტის, გამორჩეული პოლიტიკური ფიგურებისა და ხელოვნათა ხალხთან საკომუნიკაციო არეალის აღსანიშნავად. მუსიკა რეალური სახეების გარდაქმნისა და ზოგიერთ ნაწარმოებში ისტორიული ქრონიკის ფუნქციითა ასახვის ერთ-ერთი ფორმაა. ჯვლევის მიზანია გამოავლინოს კომუნიკაციური მოდელები საჯარო სივრცეში, მათი ინდიკატორები და მარკერები. ჯვლევის მეთოდები მოიცავს ჰერმენევტიკულ, კომპარატიულ და მთლიან მუსიკოლოგიურ ანალიზს.

საჯარო სივრცე ჯ. თარდის თხზულებებში უკავშირდება განათლებულ საზოგადოებას, რომელიც გავლენას ახდენს სახელმწიფო იდეოლოგიაზე. ჩვენ განვასხვავებთ საკომუნიკაციო სივრცის სამ მოდელებს, რომელიც აირეკლავს საზოგადოების, ხალხის, ან ბრბოს სახეს. მაგალითად, რელიგიური ერთობის სახით ხალხის კონსოლიდაცია საეკლესიო ღვთისმსახურებაში აღიქმება ადამიანების გაერთიანებად ეროვნული თვითშეგნების საერთო მისწრაფებით, როგორც ესაა მოცემული მ. გლინკას ოპერაში „სიცოცხლე მეფისთვის“, ა. ბოროდინის „თავადი იგორის“ პროლოგის გუნდებში, და ფინალში ნ. რიმსკი-კორსაკოვის ოპერისა – „თქმულება ქალაქ კიტეჰზე...“. ზოგ შემთხვევაში ხალხი გადაიქცევა დამცინავ სიმონტანურ ბრბოდ, ისე, როგორც ეს წარმოდგენილია „ბორის გოდუნოვის“ ფინალში, ან მოსკატაჟოვიჩის მე-13 სიმფონიასა და ვოკალურ-სიმფონიურ პოემაში – „სტეფანე რაზინის დასჯა“.

ხალხის საზოგადოებრივი მოდელების მუსიკაში ასახვა წარმოადგენს ამ ისტორიულ პერიოდში საზოგადოებაში არსებულ ქვეცნობიერ მისწრაფებას, რომელიც გარკვეული სახელმწიფო სტატუსის ფორმით არსებობდა, და რომელიც მტავრდება უტოპიის, ანტიუტოპიის, ლიბერალიზმის, ფედერალიზაციისა და სხვა სახით.

Musicologist, PhD in Art studies (dissertation: "Ostinato Forms in European Professional Music" Tbilisi, 1997), Associate Professor of the Music Theory Department at V.Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire; leads theoretical courses and specialty on BA, MA and Doctoral levels. Her scientific interest is focused on the study of contemporary music harmony, analysis, polyphony, musical techniques and notation problems. She is the author of more than 30 scientific articles, the course of lectures including: "History of Polyphony" (2007), "Musical Form Analysis" (2012, co-author with D. Arutiunov-Jincharadze). Regularly participates in national and international conferences. Received DAAD (2012) and Georgian President's (1997-2000) scholarships; is the Vice Editor-in-chief of the Conservatoire's Scientific Online Journal "Musicology and Cultural Science". In various times she was a Manager of Doctoral programs and Academic secretary of the Scientific Council (2008-2010), Head of Study Department (2010-2013), Head of Research Department (since 2013) at TSC.

Principle of Indeterminacy in Polyphonic Forms

In musical art the principle of indeterminacy is manifested in many ways. In general, indeterminate features are identified in the process of musical development, a specific type of musical performance (improvisation) as well as in some of the compositional techniques (aleatory) and notation (indeterminate notation). Indeterminacy may occur in different layers of the musical composition hierarchy – on the levels of the whole structure, separate means of musical expression, texture and musical content of the work. Accordingly, in particular composition its scope and inducing factors are different. In the paper different levels of indeterminacy are represented on the example of polyphonic form-genres – fugue and ostinato variations. Outlined is distinct functioning of indeterminacy on the basis of selected genre specificity. The effect range of indeterminacy is discussed and compared on the example of works from different epochs, allowing to outline the changes within evolution of each genre and ascertain their reasons.

მარიკა ნადარეიშვილი Marika Nadareishvili

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მარიკა ნადარეიშვილი

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი (დისერტაციის თემა „ოსტინატოს ფორმები ევროპულ პროფესიულ მუსიკაში“, თბილისი, 1997), თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო უნივერსიტეტის მუსიკის თეორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. მიჰყავს თეორიული დისციპლინებისა და სპეციალობის კურსები სამივე საგანმანათლებლო საფეხურზე. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია თანამედროვე მუსიკის ჰარმონიის და ფორმის, თანამედროვე საკომპოზიტორო ტექნიკის, სანოტო დამწერლობის განვითარებისა და სხვა პრობლემებთან. არის 30-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომის ავტორი, მათ შორის სალექციო კურსების: „პოლიფონიის ისტორია“ (2007) და „მუსიკალური ნაწარმოებების ანალიზი“ (დევილ არუთინოვ-ჯინჯარაძესთან თანაავტორობით, 2012). სისტემატურად მონაწილეობს ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებში. მიღებული აქვს DAAD-ის (2012), საქართველოს პრეზიდენტის (1997-2000) სტიპენდიები. არის უნივერსიტეტის ელექტრონული სამეცნიერო ჟურნალის „მუსიკისმცოდნეობა და კულტუროლოგია“ რედაქტორის მოადგილე. სხვადასხვა წლებში იყო ოსკ-ს სადოქტორო პროგრამების კოორდინატორი და სადისერტაციო საბჭოს სწავლული მდივანი (2008-2010); სასწავლო დეპარტამენტის უფროსი (2010-2013), სამეცნიერო კვლევების დეპარტამენტის უფროსია 2013-დან დღემდე.

არადეტერმინირების პრინციპი პოლიფონიურ ფორმებში

არადეტერმინირების პრინციპი მუსიკალურ ხელოვნებაში მრავალგვარად ვლინდება. ზოგადად განუსაზღვრელობის ნიშნები იკვეთება როგორც მუსიკალური განვითარების, მუსიკის შესრულების სპეციფიკურ ტიპში (იმპროვიზაცია), ისე ამა თუ იმ საკომპოზიტო ტექნიკასა (ალეატორიკა) თუ სანოტო დამწერლობაში (არადეტერმინირებული ნოტაცია). იგი შეიძლება გამოვლინდეს მუსიკალური კომპოზიციის სხვადასხვა იერარქიულ შრეში – მთელი ნაწარმოების სტრუქტურის, ცალკეული გამომსახველობითი ხერხებისა თუ ფაქტურის, ასევე, შინაარსობრივ დონეებზე. შესაბამისად, კონკრეტულ კომპოზიციაში მისი მოქმედების არეალი და გამომწვევი ფაქტორები განსხვავებულია. მოხსენებაში არადეტერმინირების გამოვლენის სხვადასხვა დონეები წარმოდგენილია პოლიფონიური ფორმა-ჟანრების – ფუგის და პოლიფონიური ვარიაციების – მაგალითზე. გამოკვეთილია აღნიშნულ ჟანრებში არადეტერმინირების ფუნქციონირების შესაძლო განსხვავებულობა. განუსაზღვრელობის მოქმედების დიაპაზონი განხილული და შედარებულია ამ ჟანრების სხვადასხვა ეპოქაში შექმნილი ნიმუშების მაგალითზე, რაც ერთი ჟანრის ევოლუციაში აღნიშნული რაყურსით არსებული ცვლილებების გამოკვეთისა და მათი მიზეზების დადგენის შესაძლებლობას იძლევა.

იუჯი ნუმანო
Yuji Numano

იაპონია
Japan

Professor of musicology at Toho-Gakuen School of Music, Tokyo. His research interests include the music of E. Varèse, socialism and music, and Japanese contemporary music. He had many presentations in international congresses. He holds a PhD from Tokyo University of the Arts. During 2008-2009, he is a visiting fellow at Harvard University. Important Publications: *A Guide to Fundamental Musical Analysis* (2016), *Japanese Contemporary Compositions 2000-2009*, (2010), "E. Varèse and his utopian idealism: the detail of unfinished Espace" *Journal of the Musicological Society of Japan* (2008), *Ligeti, Berio and Boulez: The end of avant-garde and the future of art* (2005).

მუსიკოლოგიის პროფესორი ტოჰო-გაკუენის მუსიკის სკოლაში (ტოკიო). მისი უკლებლივ ინტერესებია: ე. ვარეზის შემოქმედება, სოციალიზმი და მუსიკა, თანამედროვე იაპონური მუსიკა. მრავალგზის აქვს მონაწილეობა მიღებული საერთაშორისო კონგრესებში. ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორის ხარისხი მიენიჭა ტოკიოს ხელოვნების უნივერსიტეტში. 2008-2009 წლებში იყო მონაწილე მეცნიერთანამშრომელი ჰარვარდის უნივერსიტეტში. მნიშვნელოვანი ნაშრომებია: „ფუნდამენტური მუსიკალური ანალიზის გზამკვლევი“ (2016), „თანამედროვე იაპონური კომპოზიციები 2000-2009“ (2010), „ე. ვარეზი და მისი უტოპიური იდეალიზმი: დაუსრულებელი Espace-ის დეტალი“ გამოცემაში *Journal of the Musicological Society of Japan* (2008), „ლიგეტი, ბერიო და ბულეზი: ავანგარდის დასასრული და ხელოვნების მომავალი“ (2005).

Internalizing Japonism – between Nationalism and Pan-nationalism

At Meiji Restoration (1868), Japan has started to subsume European civilization and culture. Music was also thought to be modernized. Japanese composers have studied western music with an amazing speed, thus by around 1930, many Japanese composers got any skills to compose orchestral music in western style. On the other hand, another problem has raised. Where is Japanese Identity?

Many composers has struggled to seek it. They wanted to compose, as it were, "Japanese" western music. Though they tried to mix Japanese elements and western music, many trials were not sufficiently supported, because many people thought it was mere "graft" or "patch-work".

Fumio Hayasaka (1914-55), around the same time, advocated "Pan Asianism", and tried to compose music based on the oriental aesthetic thoughts. Hayasaka attempted to make a sort of film negative, quite the opposite of the occidental music. His scheme was inherited by Toru Takemitsu (1930-96). He was attracted by the temporal aspect of Japanese traditional music, and sought to combine aesthetic Japaneseness with post war avant-garde style through the aspect.

It is at this juncture, however, a new problem emerges. That is the problem of "Orientalism". The most important point is, there is a danger of internalizing western orientalism or Japonism in Japanese composers themselves. This paper will examine how that kind of "Japonism" has internalized into Japanese composers by showing many examples and seek how to get out of the trap.

იაპონიზმის გათავისება – ნაციონალიზმსა და პან-ნაციონალიზმს შორის

მეიძის რესტავრაციის პერიოდისათვის (1868) იაპონია ევროპულ ცივილიზაციასა და კულტურასთან მიკუთვნებას იწყებს. ითვლებოდა, რომ მუსიკაც უნდა ყოფილიყო მოდერნიზებული. იაპონელმა კომპოზიტორებმა გასაოცარი სისწრაფით შეისწავლეს დასავლური მუსიკა. შესაბამისად, დაახლოებით 1930-იანებისთვის ბევრი იაპონელი კომპოზიტორი მეტ-ნაკლებად ახერხებდა დასავლურ სტილში საორკესტრო მუსიკის დანერგვას. მეორეს მხრივ, თავი იჩინა სხვა პრობლემამ – სადღაა იაპონური იდენტობა?

ბევრი კომპოზიტორი ცდილობდა მის პოვნას. მათ სურდათ შეექმნათ ე.წ. „იაპონური“ დასავლური მუსიკა. ისინი ცდილობდნენ იაპონური ელემენტებისა და დასავლური მუსიკის შერწყმას, თუმცა ბევრ მცდელობას შესაბამისი მხარდაჭერა არ ჰქონია, ვინაიდან მრავალთა აზრით, ეს უბრალო „გადანერგვა“ ან „მოზაიკა“ იყო.

ფუმუო ჰაიასაკა (1914-55) დაახლოებით იმავე პერიოდში მიემხრო „პან აზიანიზმს“ და ცდილობდა ორიენტალურ ესთეტიკურ აზროვნებაზე დაყრდნობით დაეწერა თავისი მუსიკა. ჰაიასაკა შეეცადა შეექმნა თავისებური ფირის ნეგატივი, სრულიად საპირისპირო დასავლური მუსიკისა. მისი ჩანაფიქრი გააგრძელა ტორუ ტაკემიტსუ (1930-96). იგი მიიზიდა იაპონური ტრადიციული მუსიკის დროითმა ასპექტმა და ცდილობდა ამ ასპექტის ჭრილში ესთეტიკური იაპონიზმისა და ომისშემდგომი ავანგარდის სტილის გაერთიანებას.

ამ ეტაპზე ახალი პრობლემაც გამოჩნდა. ესაა „ორიენტალიზმის“ პრობლემა. ყველაზე მნიშვნელოვანი მომენტი ისაა, რომ იკვეთება შემდეგი საფრთხე – თვით იაპონელი კომპოზიტორები რომელს აითვისებენ – დასავლურ ორიენტალიზმს თუ იაპონიზმს. მოხსენებაში ბევრი მაგალითი იქნება წარმოდგენილი იმისა, თუ როგორ შეითვისეს ამ გიჟის „იაპონიზმი“ იაპონელმა კომპოზიტორებმა და როგორ შეიძლება ამ ხაფანგიდან თავის დაღწევა.

Musicologist, PhD in Art studies, Associate Professor at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (Music Theory Department) and Giorgi Mtatsmindeli High School of Ecclesiastical Chant (Department of Ecclesiastical Music), researcher of old Georgian ecclesiastical music and neumatic notation, teacher of music theory disciplines and music paleography, a member of Georgian National Committee of Byzantine Studies. Graduated from the Musicology Department of Tbilisi State Conservatoire (Music Theory, 1996). Defended the dissertation "Neumatic Script and Method of Neumatization in Georgian Liturgical Practice (according to the manuscripts of 10-11th and 18th centuries)" under the supervision of Professor Manana Andriadze (2004). Her scientific interest is focused on music paleography, especially on Georgian neumatic notation. Also researches the issues of melismatic chant. Author of a number of scientific articles. Has published articles in Scientific Journals in Georgia and abroad. Has participated in national and international conferences.

Cadence Graphical Formulas and Their Importance for the Definition of Verse Measure in Hymns (on the example of the 10th-11th centuries Georgian neumatic hymnographic collections).

In the research of neumatic system scholars are mainly focused on cadence neume combinations of a hymn. Cadence melodic-harmonious movement has a the function of ending entire melodic of a cadence, it is the most stable element in the hymn structure. Thus, the study of graphical cadence formulas is pivotal in the research of basic principles of neumatic system. The paper shows that the features of final cadence formulas, are reflected in the stable correlation of syllables in neumes and verbal text. These regularities are generalized about the whole system. Middle cadence formulas are marked out through the application of these regularities, allowing to form the hymn structure. Given the fact that the poetic measure of a hymn depends on musical meter, the study of mid-cadence combinations and ascertainment of hymn structure will significantly contribute to the ascertainment of the verse measure of a hymn.

**ეკატერინე ონიანი
Ekaterine Oniani**

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
გ მ გ ა ნ ი ს ტ რ ა დ ი

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი. თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის თეორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. თბილისის გიორგი მთაწმინდელის სახელობის საეკლესიო გალობის უმაღლესი სასწავლებლის საეკლესიო მუსიკის ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესორი. იკვლევს ძველ ქართულ საეკლესიო მუსიკასა და ნევმურ დამწერლობას, მიჰყავს მუსიკის თეორიისა და სამუსიკო ზღოეოგრაფიის ურსები. არის საქართველოს ბიზანტინოლოგთა ეროვნული კავშირის წევრი. დამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკისმცოდნეობის ფაკულტეტი. 2004 წელს პროფესორ მანანა ანდრიანის ხელმძღვანელობით დაიცვა დისერტაცია – „ნევმური დამწერლობა და ნევმების სისტემა ლვთისმსახურების ქართულ პრაქტიკაში (X-XI და XVIII საუკუნეების ხელნაწერთა მაგალითზე)“. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია ზოგადად სამუსიკო ზღოეოგრაფიასთან, განსაკუთრებით ქართული ნევმური სისტემის კვლევასთან. ასევე, იკვლევს ქართული გამშვენებული გალობის საკითხებს. ავტორია რიგი სამეცნიერო შრომებისა. გამოქვეყნებული აქვს სტატიები სამეცნიერო ჟრნალებსა და ჟურნალებში როგორც საქართველოში, ისე მის ფარგლებს გარეთ. მონაწილეობს ადგილობრივ და საერთაშორისო კონფერენციებში.

საკადანსო გრაფიკული ფორმულები და მათი მნიშვნელობა საგალობლის სალექსო საზომის დადგენისათვის (X-XI საუკუნეების ქართული ნევმირებული ჰიმნოგრაფიული ჟრნალების საფუძველზე)

ნევმური სისტემის კვლევის პროცესში მკვლევართა ინტერესი, უპირველეს ყოვლისა, მიმართულია ჰიმნის საკადანსო ბრუნვის აღმნიშვნელი კომბინაციებისაკენ. ითავსებს რა მთელი მელოდიური მოძრაობის დასრულების ფუნქციას, საკადანსო მელოდიურ-ჰარმონიული ბრუნვა ყველაზე სტაბილური ელემენტია ჰიმნის სტრუქტურაში. შესაბამისად, სტაბილური იქნება მისი აღმნიშვნელი ნევმური კომბინაცია, ამდენად, საკადანსო გრაფიკული ფორმულების შესწავლა ამოსავალი წერტილია ნევმური სისტემის პრინციპების კვლევისთვის. მოხსენებაში გამოვლენილია დამაბოლოებელი საკადანსო კომბინაციების მახასიათებლები, რაც გამოიხატება ნევმებისა და ვერბალური ტექსტის მარცვალთა თანფარდობის სტაბილურობაში. ეს კანონზომიერებები განზოგადებულია მთელი სისტემის მასშტაბებზე. მათი მისადაგებით გამოიყოფა შუა საკადანსო ბრუნვები, რომელთა მეშვეობითაც ყალიბდება ჰიმნის სტრუქტურა. გამომდინარე იქიდან, რომ ჰიმნის პოეტური საზომი დამოკიდებულია მუსიკალურ მეტრზე, შუა საკადანსო ბრუნვების შესაბამისი კომბინაციების კვლევა და ჰიმნის სტრუქტურის დადგენა მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ნევმირებული ჰიმნის სალექსო საზომის დადგენასაც.

რიმა პოვილიონიენე
Rima Povilioniene

ლიტვა
Lithuania

Musicologist, PhD. She was on internship at the Institute of Musicology at Leipzig University and at IRCAM, Paris. She is a researcher at the International Semiotics Institute; an Associate Professor and Head of the Department of Musicology of the Lithuanian Academy of Music and Theatre, assistant editor-in-chief of scientific yearly *Lithuanian Musicology*. She has published a monograph *Musica Mathematica* (2013 in Lithuanian; 2016 in English, Peter Lang), over 20 articles, and edited over 10 collections. She gave lectures and participated in the conferences in Lithuania and abroad. Currently she edited a collection *Sounds, Societies, Significations* (2017, Springer).

Definition Problem of Algorithmic Music Composition. Technological Approach and the Need for Aesthetic Re-evaluation

Bach's The Art of Fugue or Schoenberg's 12-tone system may be considered as an example of algorithmic music. However the link between the concept of algorithm and music has raised in the 2nd half of the 20th c., due to acceleration of algorithmic computer music composition. The establishment of computerised music has caused the need for new directions and methodologies in music analysis. One can say that it "shook the fundamentals" of the traditionally established definitions of music, peculiarly initiating value-based transformations of the creator, categories of musical compositions.

Phenomenon of algorithm in music itself covers a wide range of creative procedures. The application of algorithm in music creative process may be distinguished in one more point of view: 1) algorithm as a tool for composing and 2) systematic effect on the whole composition, its musical language and structure, etc. Conceptually algorithmic music composition may be considered as: 1) imitation of certain style; 2) original music result. Also, music composition may be differentiated into *Computer Generated Music* (CGM, after Denis Baggi) and *Computer Assisted Composition* (CAC).

Besides, the practice of algorithmic music composition provokes the discussions and re-evaluation of composer's role and function. The definition of the function of a computer/a special programme is becoming complicated too – the question is whether it is merely a tool of arrangement generating the sounds of music according to certain instructions.

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი. სტაჟირება გაიარა ლაიფციგის უნივერსიტეტის მუსიკოლოგიის ინსტიტუტში და IRCAM-ში (პარიზი). საერთაშორისო სემიოტიკის ინსტიტუტის მკვლევარი; ლიტვის მუსიკისა და თეატრის აკადემიის მუსიკოლოგიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი და ასოცირებული პროფესორი; ყოველწლიური გამოცემის Lithuanian Musicology მთავარი რედაქტორის მოადგილე. გამოცემული აქვს მონოგრაფია „Musica Mathematica“ (2013 ლიტვაში; 2016 ინგლისში, Peter Lang), 20-ზე მეტი სტატიის ავტორი და 10-ზე მეტი კრებულის რედაქტორია. მიჰყავს სალექციო კურსები და მონაწილეობს კონფერენციებში ლიტვასა და საზღვარგარეთ. ამჟამად მისი რედაქტირებით გამოვიდა კრებული „Sounds, Societies, Significations“ (2017, Springer).

ალგორითმული მუსიკალური კომპოზიციის დეფინიციის პრობლემა. ტექნოლოგიური მიდგომა და ესთეტიკური გადაფასების აუცილებლობა

ბახის ფეგის ხელოვნება ან შონბერგის 12-ტონური სისტემა შეიძლება განვიხილოთ ალგორითმული მუსიკის ნიმუშად. თუმცა ალგორითმის ცნებასა და მუსიკას შორის კავშირის საკითხი მე-20 საუკუნის მეორე ნახევარში ალგორითმული კომპიუტერული მუსიკალური კომპოზიციის აქტუალურად აღსანიშნავი კავშირში დაისვა. კომპიუტერიზებული მუსიკის შექმნამ მუსიკალური ანალიზის სფეროში ახალი მიმართულებებისა და მეთოდოლოგიების გაჩენის აუცილებლობა გამოიწვია. შეიძლება ითქვას, რომ მან მუსიკის ტრადიციულად დამკვიდრებული ცნებების „საფუძვლები შეარყია“, განსაკუთრებით კი ავტორის, მუსიკალური კომპოზიციების კატეგორიების მნიშვნელობათა კრანსფორმაციის თვალსაზრისით.

ალგორითმის ფენომენი საკუთრივ მუსიკაში მოიცავს შემოქმედებით პროცედურების ფართო სპექტრს. მუსიკის შემოქმედებით პროცესში ალგორითმის გამოყენება შესაძლებელია სხვადასხვა თვალსაზრისით: 1) ალგორითმი, როგორც კომპოზიციის საშუალება და 2) სისტემატიკური შემოქმედება მთელ კომპოზიციასზე, მის მუსიკალურ ენასა და სტრუქტურაზე და ა.შ. კონცეპტუალურად ალგორითმული მუსიკალური კომპოზიცია შეიძლება განვიხილოთ, როგორც: 1) განსაზღვრული სტილის იმიტაცია; 2) ორიგინალური მუსიკის შედეგი. მუსიკალური კომპოზიცია, ასევე, შეიძლება დაიყოს ორ ნაირსახეობად – Computer Generated Music (CGM, დენის ბაგის შემდეგ) და Computer Assisted Composition (CAC).

გარდა ამისა, ალგორითმული მუსიკალური კომპოზიციის პრაქტიკა კომპოზიტორის როლისა და ფუნქციის შესახებ დისკუსიებისა და მათი გადაფასების მაპროვოცირებელია. კომპიუტერის/სპეციალური პროგრამის ფუნქციის დეფინიციის ასევე რთულდება – საკითხავია, წარმოადგენს თუ არა იგი მხოლოდ არანჟირების ხელსაწყოს, რომელიც მუსიკის ბგერებს წარმოქმნის განსაზღვრული ინსტრუქციების მიხედვით.

Pianist, Doctor of Musical Arts, teacher at Tbilisi Z. Paliashvili Central Music School for Talented Children and V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (teaches the course on “Contemporary Piano Performance” for students of Special Piano Department). She was awarded Bachelor’s and Master’s degrees at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (Professor N. Khubutia’s class). As DAAD grant holder she studied in Germany at the R. Schumann-Hochschule Düsseldorf (class of C. Beldi). She is the winner of the First Prize and Special Prize of the Mayor of Vienna at the Vienna International Piano Competition (2006); was awarded Diploma of Honor at IV Bialystok International Piano Duo Competition in 2008 (together with pianist Nino Zhvania); is a co-director of Tbilisi Conservatoire Baroque Music Ensemble, she is active as both a pianist and musicologist, participates in international festivals, conferences; has published articles in national periodicals.

Interaction between Training and Creative Thinking in Contemporary Academic Music Education

Nowadays academic music education is quite different in various cultures. The process of upbringing professional musicians – singers, instrumentalists, conductors or composers – is not identical either. As a rule a successful instrumentalist makes decision about his future profession at an early age, while a singer or a composer has an opportunity to make such a choice at much mature age. The need for early choice by the instrumentalist is determined by particular importance of training and discipline from the very first steps of music education. The paper discusses the role of music education in the upbringing process of an artist-musician. Main issues are: virtues and shortcomings of hard training; instrumental interpretation - art or hackwork; attempts of solving those problems in academic music education.

თამარ ჯვანია
Tamar Zhvania

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
გ მ გ ა ნ ი მ ე რ ა ბ ა

პიანისტი, სამუსიკო ხელოვნების დოქტორი. ზ. ფალიაშვილის სახ. ცენტრალური სამუსიკო სკოლა „ნიჭიერთა ათნელდის“ პედაგოგი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის სპეციალური ფორტეპიანოს მიმართულების მასწავლებელი. მიჰყავს „თანამედროვე საფორტეპიანო შემსრულებლობის“ კურსი, დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია ფორტეპიანოს განხრით (პროფესორ ნ. ხუბუტიას კლასი). DAAD-ის სტიპენდიით 2005 წელს გერმანიაში გაიარა სტაჟირების კურსი დუსელდორფის რ. შუმანის სახელობის კონსერვატორიაში (ჯ. ბელდის კლასი). მოპოვებული აქვს: 2006 წელს ვენის საერთაშორისო საფორტეპიანო კონკურსზე I პრემია და ვენის შერის პრიზი; 2008 წელს ბიალიშტოკის (პოლონეთი) საფორტეპიანო დუეტების IV საერთაშორისო კონკურსზე საპატიო დიპლომი (პიანისტ ნინო ჯვანიასთან ერთად). არის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ბაროკოს მუსიკის ანსამბლის თანახელმძღვანელი. ეწევა აქტიურ საკონცერტო და სამეცნიერო მოღვაწეობას: მონაწილეობს საერთაშორისო ფესტივალებში, სამუსიკის-მცოდნეო კონფერენციებში, გამოქვეყნებული აქვს სტატიები ეროვნულ გამოცემებში.

წვრთნისა და შემოქმედებითი აზროვნების ურთიერთმიმართება თანამედროვე აკადემიურ სამუსიკო განათლებაში

აკადემიური სამუსიკო განათლება სხვადასხვა კულტურაში დღეს საკმაოდ განსხვავებულია. განსხვავდება ასევე სხვადასხვა პროფესიის მუსიკოსის – ინსტრუმენტალისტ-შემსრულებლის, ვოკალისტის, დირიჟორის, თუ კომპოზიტორის აღზრდის პროცესი. წარმატებული მუსიკოს-შემსრულებელი (ინსტრუმენტალისტი), როგორც წესი, ადრეულ ასაკში ირჩევს თავის პროფესიას, მაშინ როდესაც, მომღერალს ან კომპოზიტორს „უფლება აქვს“ პროფესიული არჩევანი ბევრად მუნიფულ ასაკში გააქეთოს. ინსტრუმენტალისტ-შემსრულებლის ადრეული არჩევანი კი მავასი პროფესიისათვის სწავლის საწყისებიდანვე წვრთნისა და დისციპლინის განსაჯობრებული ხარისხის აუცილებლობითაა გამოწვეული. მოხსენება განიხილავს აკადემიური სამუსიკო განათლების როლს მუსიკოსის, როგორც ხელოვანის აღზრდის გზაზე; განსაკუთრებული აქცენტი უეთდება მუსიკოს-შემსრულებელზე. ავტორი შეეცდება პასუხი გასცეს კითხვებს: რა დადებითი და უარყოფითი მხარეები აქვს წვრთნის განსაკუთრებულ მნიშვნელობას შემსრულებლის აღზრდის პროცესში? გადაიქცა თუ არა შემსრულებლობა ხელოსნობად, ხელოვნების ნაცვლად? რა ტენდენციები შეინიშნება დღეს აკადემიურ სამუსიკო განათლებაში ამ პრობლემის გადასალახად?

ნინო ჯვანია
Nino Jvania
საქართველო
Georgia

პიანისტი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის სამემსრულებლო ფაკულტეტის დეკანი და სპეციალური ფორტეპიანოს მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. Boston Globe-მ მისი შესრულების მანერა დაახასიათა, როგორც „იდეალური კომბინაცია ზუსტი ბგერის, ქორეოგრაფიული ნიჭისა და ინტენსიური კონცენტრაციისა“, Westfälischen Nachrichten-მ კი იგი „ახალი მუსიკის თოვლის დედოფალად“ მოიხსენია. თბილისის კონსერვატორიის დამთავრების შემდეგ, იგი გაემგზავრა გერმანიაში, დიუსელდორფის შუმანის სახელობის კონსერვატორიაში სასწავლებლად. განსაკუთრებულ დანიერებას თანამედროვე მუსიკით მოჰყვა გამარჯვება ორლეანის (საფრანგეთი) XX საუკუნის საფორტეპიანო მუსიკის საერთაშორისო კონკურსზე და მრავალჯერადი მონაწილეობა ე. შტოკჰაუზენის კურსებში (გერმანია). მოპოვებული აქვს DAAD-ის, ალფრედ თოპფერის, ჰაინრიხ ბიოლისა და Ensemble Modern-ის საერთაშორისო აკადემიის სტიპენდიები. თანამედროვე მუსიკის დარგში ინტერესმა განაპირობა მისი სამეცნიერო მოღვაწეობაც. არის რამდენიმე სამეცნიერო ნაშრომის ავტორი, მათ შორისაა, მონოგრაფია თანამედროვე საფორტეპიანო შემსრულებლობის შესახებ. მას ხშირად ინვევენ თანამედროვე მუსიკის დარგში მიღწეულ საერთაშორისო ფესტივალებსა და კურსებს როგორც კონცერტების, ისე მასკერადების ჩასატარებლად (ამერიკაში, არგენტინაში, უკრაინაში, გერმანიაში და ახერბაიჯანში). არის თანამედროვე მუსიკის ფესტივალების – „კონტრაპუნქტი“ და „alla contrapuncti“ და თბილისის კონსერვატორიის თანამედროვე მუსიკის ანსამბლის თანადამფუძნებელი. 2010 და 2013 წლებში იყო ბოსტონის ნიუ-ინგლენდის კონსერვატორიისა და ნიუ-იორკის უნივერსიტეტის მინვეული პროფესორი და მეცნიერთანამშრომელი. ასევე, ჩატარებული აქვს ლექციები ჰარვარდისა და კაფის უნივერსიტეტებში.

ჯარდიუს „ტრაქტატი“ – გრაფიკული პარტიტურა. იმპროვიზაცია, ინტერპრეტაცია, თუ კომპოზიცია?

კორნელიუს ჯარდიუსი „ტრაქტატი“ (Treatise) 1963-1967 წლებში შექმნა. 193 გვერდისაგან შემდგარი პარტიტურა გრაფიკული სახითაა ნოტირებული. ბრიტანელი კომპოზიტორი ძირითადად იყენებს ყველასათვის ნაცნობ გეომეტრიულ ფიგურებს, რომლებიც, ჯარდიუსის მიხედვით, „პარტიტურაში დანერგვისა და დამახინჯებას ექვემდებარება“. გარკვეულწილად, დანერგვის ექვემდებარება პარტიტურაში გამოყენებული ტრადიციული მუსიკალური ნოტაციის სიმბოლოებიც, რომლებსაც ჯარდიუსი კონტექსტს აცლის და მათ პირვანდელ მნიშვნელობას უკარგავს. რაც შეეხება მუსიკალურ პარამეტრებს, გრაფიკული ნოტაციის შედეგად აღიარებული „ტრაქტატი“, ერთი შეხედვით, არც ერთ დონეზე არ განსაზღვრავს მათ: პარტიტურა შესაძლებელია ნებისმიერი შემადგენლობის მიერ, ნებისმიერი ხანგრძლივობის განმავლობაში, ნებისმიერი მოყვლითა და ნებისმიერი პარამეტრების გამოყენებით შესრულდეს. ჯარდიუსი ამბობს ინსტრუქციებზე, იგი მხოლოდ შემოთავაზების დონეზე გვანჯდის თავის მოსაზრებებს, აღნიშნავს რა, რომ სთავაზობს შემსრულებლებს, „რომლებსაც მუსიკის კონსტრუირების საკუთარი იდეები არ გააჩნიათ, მუსიკის შექმნის მეთოდს“. აქედან გამომდინარე, დაისმის კითხვა: რომელ სფეროში განეკუთვნება „ტრაქტატის“ შესრულება – იმპროვიზაციას, ინტერპრეტაციას თუ კომპოზიციას? თუ შემსრულებელთა უმეტესობა „ტრაქტატის“ შესრულებას მაინც იმპროვიზაციასთან აიგივებს, გრაფიკული (ან თავისი არსით გრაფიკულთან ახლოს მდგარი ვერბალური) პარტიტურების ავტორები ხშირად ეჭვქვეშ აყენებენ მათი ნაწარმოებების მიმართ ამ ცნების გამოყენების მიზანშეწონილობას. მოხსენების მიზანია, გრაფიკული პარტიტურების თანამედროვე სამემსრულებლო ტენდენციების გაანალიზების საფუძველზე სათაურში გამოტანილ კითხვაზე პასუხის გაცემა. მოხსენების ბოლოს დაგეგმილია ჩვენება მოკლემეტრაჟიანი დოკუმენტური ფილმისა, რომელიც თსუ თანამედროვე მუსიკის ანსამბლის „ტრაქტატზე“ მუშაობის პროცესს ასახავს.

Pianist, PhD in Art studies, Dean of Performing Faculty and Associate Professor of Special Piano Department at V. Sarajshvili Tbilisi State Conservatoire. She has been praised for her “consistently compelling performance, an ideal combination of precise touch, choreographic flair, and calm, keen concentration” (Boston Globe) and recognized as “the Snow Queen of New Music” (Westfälischen Nachrichten). After graduating from Tbilisi State Conservatoire, she studied at the R. Schumann-Hochschule (Düsseldorf). Her particular interest in contemporary music led her to multiple participations in Stockhausen-courses (Germany) and the prizewinning performance at the Orlean International Piano Competition of 20th Century Music (France). She was the grant holder of DAAD, Alfred Toepfer Stiftung, the Heinrich Boell Foundation, and the International Ensemble Modern Academy. Her interest in contemporary music also determined her research activity: she is the author of several scholarly works and a monograph on contemporary piano performance. She has been invited as a guest artist and faculty member to various festivals and courses of contemporary music in the USA, Argentina, Ukraine, Azerbaijan, Germany, etc. She is also the co-founder of annual Festivals of Contemporary Professional Music – Kontrapunkt and Alla Kontrapunkt held in her home-town Tbilisi, and of New Music Ensemble of Tbilisi Conservatoire. In 2010 and 2013 she was a visiting professor and scholar at New England Conservatory and New York University, holding also guest lectures at Harvard and Tufts Universities.

C. Cardew's *Treatise* – Graphic Score. Improvisation, Interpretation, or Composition?

Treatise, composed by Cornelius Cardew in 1963-1967, is a music piece comprising 193 pages of a graphic musical score that rejects conventional musical notation. The score consists of various geometric or abstract shapes which, according to Cardew, are "subjected in the score to destruction and distortion". The same could be said about musical symbols – Cardew takes them out of context, depriving them of their functions. Interpretation of all those symbols and shapes is left up to performer(s). *Treatise* could be performed by any instrument/ensemble of instruments, and any number of pages can be interpreted in any order. According to Cardew, he "invented a way of making music and limited it to such an extent that musicians without construction ideas of their own are in a position to adopt the mode of music-making". That's why the composer never gave explicit instructions on how *Treatise* should be performed. Consequently, the questions arises as to whether *Treatise* performance is improvisation, interpretation, or composition. While the majority of performers is inclined to improvisation, the composers of graphic as well as verbal scores often doubt the expediency of this suggestion. The paper aims is to analyze some of contemporary graphic score performance tendencies and to answer the question posed in the title. The presentation will be followed by a short documentary featuring members of TSC New Music Ensemble rehearsing C. Cardew's *Treatise*.

Postdoctoral researcher at the Sibelius Academy, University of the Arts, Helsinki. She holds a PhD in musicology from University of Helsinki (2015) and the doctoral thesis was titled Jazz in Soviet Estonia from 1944 to 1953: meanings, spaces and paradoxes. Her research activities lie in the interstices between jazz studies, musicology, cultural studies, Soviet studies, cultural history and jazz education.

Writing Music History from Interdisciplinary Perspective: the Example of Soviet Estonian Jazz

Although the majority of professional historians tend to distrust or even dislike scholarly theorisation, I think that theoretical self-consciousness is an essential part of the “historian’s craft” since all historical writing has an inseparable linkage to epistemological decisions and ideological preferences. As an unresearched territory, jazz in Soviet Estonia seems to need legitimation and comprehension provided by historical consciousness through theorising.

This theory orientated talk will present the theoretical framework for dismantling the meaning of Soviet Estonian jazz culture. I will introduce an interdisciplinary approach combining methodologies from a number of disciplines. The main historiographical tools derive from New Cultural History, which emphasises the meaning and interpretations, from transnational history (which decentralises aspects of the national), and from the German school of Alltagsgeschichte, which focuses on the everyday life of the actors. The socio-cultural-individual field and “cultural spaces of action” are two holistic frameworks that structure the meaning-making processes of this study. The socio-cultural-individual field is a construction that fuses individual actions, cultural practices and structural determinations into an inseparable alloy of events, and therefore embodies agential processes of meaning making. Cultural spaces of action, while indicating how culture spreads throughout society, articulate instead the spatial dimension. The theory presentation is illustrated with numerous empirical examples from the interviews with the musicians.

**ჰელი რიმანი
Helli Riemann**

ესტონეთი
Estonia

PARTICIPANTS
გ მ გ ა ნ ბ ი ტ ა ბ ი

პოსტ-დოქტორანტი მკვლევარი სიბელუსის აკადემიაში, ჰელსინკის ხელოვნების უნივერსიტეტში. სადოქტორო დისერტაცია მუსიკოლოგიის მიმართულებით დაიცვა ჰელსინკის უნივერსიტეტში (2015) თემაზე „ჯაზი საბჭოთა ესტონეთში 1944-1953 წლებში: მნიშვნელობები, სივრცეები და პარადოქსები“. მისი ყვლევიითი ინტერესები მოიცავს ისეთ სფეროებს, როგორცაა: ჯაზი, მუსიკოლოგია, კულტუროლოგია, საბჭოთა ჯაზშირის მცოდნეობა, კულტურის ისტორია და ჯაზის სწავლება.

მუსიკის ისტორიის შექმნა ინტერდისციპლინური პერსპექტივით: საბჭოთა ესტონური ჯაზის მაგალითი

მიუხედავად იმისა, რომ პროფესიონალი ისტორიკოსების უმეტესობა არ ენდობა, ან არ იწონებს მეცნიერულ თეორიზაციას, ვფიქრობ, თეორიული თვითშეგნება „ისტორიკოსის უნარ-ჩვევების“ არსებით ნაწილს წარმოადგენს: ყველა ისტორიული ნაშრომი პირდაპირ ჯავშირშია ეპისტომოლოგიურ გადანწყვტილებებსა და იდეოლოგიურ პრიორიტეტებთან. ისეთი შეუსწავლელი სივრცე, როგორცაა საბჭოთა ესტონური ჯაზი, საჭიროებს ლეგიტიმაციას და ღრმა შესწავლას, რაც ისტორიული ცნობიერების თეორიული გააზრებით მიიღწევა.

თეორიაზე ორიენტირებული საუბრით წარმოჩინდება წმინდა თეორიული კონცეფცია, რომლის მთავარი მიზანი საბჭოთა ესტონური ჯაზის კულტურის მნიშვნელობის გადააზრებაა. წარმოადგენთ ინტერდისციპლინურ მეთოდს, რომელიც სხვადასხვა დისციპლინის მეთოდოლოგიებს აერთიანებს. უმთავრესი ისტორიოგრაფიული მეთოდი ეფუძნება „კულტურის ახალ ისტორიას“, რომელიც ხაზს უსვამს მნიშვნელობასა და ინტერპრეტაციებს, ტრანსნაციონალური ისტორიიდან (რომელიც ეროვნული ასპექტების დეცენტრალიზებას ახდენს) და გერმანული სკოლიდან Alltagsgeschichte, რომელიც მოქმედი პირების ყოველდღიურ ყოფაზე ფოკუსირდება. სოციო-კულტურულ-ინდივიდუალური სფერო და „მოქმედების კულტურული სივრცეები“ – ეს ორი ყოვლისმომცველი სტრუქტურაა, რომლებსაც ეფუძნება მოცემული კვლევის აზრობრივი პროცესები. სოციო-კულტურულ-ინდივიდუალური სფერო წარმოადგენს კონსტრუქციას, რომელიც მოვლენათა განუყოფელ ერთიანობაში აერთიანებს ინდივიდუალურ ქმედებებს, კულტურულ პრაქტიკებსა და სტრუქტურულ ანალიზს და, ამგვარად, განასახიერებს აზრის მინიჭების აგენტურ პროცესებს. მოქმედების კულტურული სივრცეები კი, გვიჩვენებს რა, თუ როგორ ვრცელდება კულტურა საზოგადოებაში, ხაზს სივრცულ განზომილებებს უსვამს. თეორიული პრეზენტაცია ილუსტრირებულია არაერთი ემპირიული მაგალითით, რაც მუსიკოსებთან ჩატარებული ინტერვიუებიდანაა აღებული.

სტეფანი სონდერს-
პანდოლფი დე რინალდისი
**Stephanie Saunders-Pandolfi
de Rinaldis**

აშშ
USA

Dr. Stephanie Saunders-Pandolfi de Rinaldis is an Associate Professor of Spanish at Capital University in Columbus, Ohio. She researches contemporary Hispanic literature and popular culture, especially involving body and gender studies, media, and immigration and identity. She has presented and published her multi-disciplinary research in six different countries. In addition Saunders-Pandolfi de Rinaldis has served as a visiting researcher in residence at the Pontificia Universidad Católica in Santiago, Chile.

Co-author of the paper *Dina Lentsner* (p. 24).

**It May Sound Scary: Gothic Underpinnings
in George Crumb's *Madrigals***

Musicologists often reveal a certain degree of helplessness when considering the music of contemporary American composer George Crumb due to its seemingly obvious structural and expressive means in which he creates musical coherence using symmetrical, parallel, circular and mirror constructions, easily detectable through pitch-class analysis. Crumb employs music and visual symbolism, theatricality, and ritualistic references, often derived from his reading of literary sources such as the works of the writer Federico Garcia Lorca whose renowned poetry often foreshadowed Spain's looming forty-year dictatorship. Informed by a framework of Neo-Gothic literary theory, which examines the representation of lurking repressed desires as latent indicators for prominent cultural and societal tendencies, this paper contextualizes structural and expressive parameters in Crumb's *Madrigals*, Vol. 2, written to the selected lines from Lorca's oeuvre. We maintain that Crumb's Neo-Gothic reading of the text intensifies large-scale semantic elements of Lorca's poetry, creating its uber-layer, while offering insights into the poet's complex and ambiguous imagery, especially centered on themes of inversion and perversion. The consideration of the symbiosis of music and text in Crumb's work, examined through the prism of Neo-Gothic literary studies suggests a new, interdisciplinary method of interpreting his innately intermedial music phenomenon. We argue that a multidisciplinary frame of reference may broaden musicologists' scope by providing an amplified intellectual and affective context for wider reception and recognition of musical pieces outside mainstream culture.

დოქტორი, კოლუმბუს უნივერსიტეტის (ოჰაიო) ასოცირებული პროფესორი. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია თანამედროვე ესპანური ლიტერატურისა და პოპულარული კულტურის კვლევასთან, აგრეთვე, მუშაობს გენდერის პრობლემატიკაზე, მედიის, იმიგრაციისა და იდენტობის საკითხებზე. მისი მულტიდისციპლინური კვლევები მსოფლიოს ექვს სხვადასხვა ქვეყანაშია გამოცემული. არის სანტიაგოს (ჩილე) ჯათოლიკური უნივერსიტეტის მონვეული პროფესორი.

ნაშრომის თანავტორია დინა ლენსნერი (იხ. გვ. 24).

საშიში მუსიკა: ჯორჯ ჭრამბის მადრიგალების
გოთიკური საფუძვლები

მუსიკოლოგები ხშირად ამყარებენ გარკვეულ უმწიბროს თანამედროვე ამერიკელი კომპოზიტორის ჯორჯ ჭრამბის მუსიკის კვლევისას. ჭრამბი სტრუქტურული და ექსპრესიული მეთოდით ქმნის მუსიკალურ კავშირებს და იყენებს სიმეტრიულ, ჰარმონიულ, წრიულ და სარკისებურ კონსტრუქციებს, რაც ადვილად შეიძლება გამოვლინდეს ბგერათსიმულატორივი კლასის ანალიზის გზით. იგი იყენებს მუსიკალურ და ვიზუალურ სიმბოლიზმს, მიმართავს თეატრალურობასა და რიტუალს, რაც ხშირად განპირობებულია მის მიერ მოხმობილი ისეთი ლიტერატურული წყაროებით, როგორცაა ფედერიკო ჯორჯის ლორკას შემოქმედება, რომლის პოეზიაც გარკვეულწილად წინასწარ ჭვრეტდა ესპანეთის ორმოცწლიან დიქტატურას. ნეოგოთიკური ლიტერატურის თეორია შეისწავლის სხვადასხვა კულტურისა და სოციალური ტენდენციის შიგნით არსებული დათრგუნული სურვილების ტაქტურ მახასიათებლებს. ნაშრომში შესწავლილია სტრუქტურული და ექსპრესიული ჰარამეტრების კონტექსტი ჭრამბის მადრიგალებში, ტ. 2, რომლებიც დაწერილია ლორკას შემოქმედების მიხედვით. ჩვენ ვამტყიცებთ, რომ ჭრამბის მიერ ტექსტის ნეოგოთიკური ლიტერატურის ნაკითხვის მანერა ამძაფრებს ლორკას პოეზიის მსხვილმასშტაბიან სემანტიკურ ელემენტებს, ქმნის მრავალ დაშრეკვებას, რითიც გვთავაზობს პოეტის კომპლექსური და ორზნოვანი წარმოსახვის თავისებურ გაგებას, რომელიც განსაკუთრებულად არის კონცენტრირებული ინვერსიულობისა და სიმახინჯის თემებზე. მუსიკისა და ტექსტის ურთიერთობას ჭრამბის მუსიკაში განვიხილავთ ნეოგოთიკური ლიტერატურის კვლევის კონტექსტში, რომელიც გვთავაზობს თანდაყოლილი შუალედური მუსიკალური ფენომენის ინტერპრეტაციის ახალ, ინტერდისციპლინურ მეთოდს. ჩვენ ვამტყიცებთ, რომ სწორედ მულტიდისციპლინურ მიდგომას შეუძლია მუსიკოლოგთა თვალსაწიერის გაფართოება გაძლიერებული ინტელექტუალური და აფექტური კონტექსტის ფართო აღქმისა და ძირითადი კულტურის მიღმა მუსიკალური ნაწარმოების შეცნობის მეშვეობით.

Musicologist, PhD in Art studies. Assistant Professor at Music History Department of Tbilisi State Conservatoire. Graduated from Tbilisi State Conservatoire. Currently, she is a lecturer at the Caucasus University Media School and Giorgi Mtatsmindeli University. In 2015 she joined the staff of the State Opera House of Georgia as an editor of webpage and publications and author and compiler of program books. Since 2009 she has been a co-organizer of the annual international conference-competition for students in musicology, and as member of the organizing group of the International Festival "Tbilisi: Contemporary Music Evenings". In 2015 she was a music consultant of the first international festival of chamber music "Salkhino Palace Camerata". Her main research interests include genre issues of opera, ancient tragedy, interrelations of music and drama in the 20th Century music theatre, music of Iannis Xenakis, music iconography, Shakespeare's oeuvre etc. She regularly participates in various scientific conferences in Georgia and elsewhere; her scientific publications have been published in Georgia, UK, USA. She writes scientific-popular articles about Georgian music for teenagers. Occasionally writes reviews and interviews for different periodicals, takes part in Radio and TV programmes. In 2010-2012, during her internship at Radio 1 of Georgian Public Broadcaster she was author and presenter of the programme.

Music Iconography – a New Path or a Well-wrapped Old Viewpoint?

Music Iconography as a branch of Music History counts about 40 years of existence. Several elements of its methods have been used in Georgian ethno-sciences and Musicology, but it still has not been formed as a coherent discipline and the objects of analysis are mostly old artifacts. Perhaps the reason of this circumstance is that Music Iconography is a relatively new perspective in musicology. The article about it appeared in *Grove's Dictionary of Music* only in 1980 following the establishment of the Research Center for Music Iconography (RCMI) in 1972 by Barry S. Brook with the assistance of Emanuel Winternitz (New York City University, USA). It defined a wide area of research including empirical description of any kind of musical subjects or activities reflected in visual arts, the study of the architecture and acoustics of various performance spaces, the role of music in religious, civil, military or everyday life in different epochs.

First part of the paper discusses Music Iconography as one of the most interesting and deeply interdisciplinary branches of musicology on the basis of multiple publications of RCMI; also shows basics of its methodology, scientific values and dangers. The second part puts the question about the perspectives of Music Iconography in Georgian musicology on the basis of the author's own research experience.

მაია სიგუა
Maia Sigua

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
გ მ გ ა რ ი ე ლ ა ბ ი ა

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი. თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის ისტორიის მიმართულების ასისტენტ პროფესორი (2015 წლიდან). დამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია. ლექციებს კითხულობს გიორგი მთაწმინდელის სახელობის საეკლესიო გალობის უმაღლეს სასწავლებელსა და ჯავახიას უნივერსიტეტის მედიის სკოლაში. 2015 წლიდან საქართველოს სახელმწიფო ოპერის თეატრის ვებგვერდის კონტენტ-მენეჯერი და საინფორმაციო პროგრამა-წიგნების ავტორია. არის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის სამუსიკისმცოდნეო სტუდენტური კონფერენცია-კონკურსისა და საერთაშორისო ფესტივალის – „თბილისი: თანამედროვე მუსიკის სადამოები“ საორგანიზაციო ჯგუფის წევრი, ჯამერული მუსიკის საერთაშორისო ფესტივალის „სალხინოს სასახლის ჯამერატა“ მუსიკალური კონსულტანტი. მისი სამეცნიერო ინტერესები მოიცავს ოპერის ჯანრს სხვადასხვა რაჟურში, იანის ქსენაკის შემოქმედებას, მუსიკალურ იკონოგრაფიას, შექსპირის შემოქმედებას და სხვ. აქტიურად მონაწილეობს მუსიკოლოგიურ კონფერენციებში საქართველოსა და მის ფარგლებს გარეთ. არის არაერთი პუბლიკაციის ავტორი, (საქართველოში, დიდ ბრიტანეთში, აშშ-ში). სხვადასხვა დროს წერდა პერიოდული გამოცემებისათვის და მიჰყავდა გადაცემა საქართველოს საზოგადოებრივი მაუწყებლის რადიოში.

მუსიკალური იკონოგრაფია – ახალი გზა თუ კარგად შეფუთული ძველი რაჟურისი?

მუსიკის იკონოგრაფია, როგორც მუსიკის ისტორიის ერთ-ერთი განშტოება, არსებობის ოთხიოდე ათეულ წელს ითვლის. მიუხედავად იმისა, რომ მისი მეთოდების ცალკეული ელემენტები ქართულ ეთნომეცნიერებებში, მათ შორის მუსიკოლოგიაშიც, არცთუ იშვიათადაა გამოყენებული, თანმიმდევრული და დისციპლინად ჩამოყალიბებული სახე აქ მას ჯერ არ მიუღია და ანალიზის ობიექტებიც, უმეტესად, ძველი არტეფაქტებია; თანამედროვე, საავტორო ხელოვნება მის ყველვით არეალში ჯერ არ მოხვედრილა. ამის მიზეზი, შესაძლოა, თავად მუსიკალური იკონოგრაფიის შედარებით „ახალგაზრდა ასაკია“. უნივერსალურ ლექსიკონში *Grove's Dictionary of Music* მის შესახებ სტატია მხოლოდ 1980 წელს გაჩნდა, მას მერე, რაც ამ სფეროში უმნიშვნელოვანესი მოვლენა მოხდა: ნიუ-იორკის უნივერსიტეტში (CUNY) ბარი შელი ბრუესმა და ემანუელ ვინტერნიცმა მუსიკის იკონოგრაფიის კვლევის ცენტრი (RCMI) დააარსეს. ამ ცენტრში განისაზღვრა კვლევის ძალზე ფართო არეალი, დაწყებული ხელოვნების სხვადასხვა დარგში ასახული მუსიკასთან დაკავშირებული ნებისმიერი საგნისა თუ აქტივობის აღწერით, დამთავრებული შესრულებისთვის განკუთვნილი სივრცეების არქიტექტურისა და აკუსტიკის, ასევე მუსიკის სოციალური ფუნქციის კვლევით რელეგიურ, სამხედრო, სამოქალაქო თუ ყოველდღიურ ცხოვრებაში. მოხსენების პირველ ნაწილში, RCMI-ის მრავალრიცხოვან პუბლიკაციაზე დაყრდნობით, განხილული იქნება მუსიკის იკონოგრაფია, როგორც მუსიკოლოგიის ერთ-ერთი საინტერესო და უაღრესად ინტერდისციპლინური განშტოება, მისი მეთოდოლოგია, სამეცნიერო ღირსებები და კვლევისას წარმოქმნილი საფრთხეები, მეორე ნაწილში კი, საკუთარი კვლევის მაგალითზე, დაისმის ქართულ მუსიკოლოგიაში მუსიკალური იკონოგრაფიის პერსპექტივის საკითხი.

მაგდა სუხიაშვილი
Magda Sukhiashvili

საქართველო
Georgia

Musicologist, PhD in Art studies. Head of the Church Music Laboratory of Tbilisi State Conservatoire, lecturer at the Church Music Department; graduated from Tbilisi State Conservatoire and Tbilisi Theological Academy; a member of the Educational-Research Center for Church Chant of the Georgian Patriarchy; a member of Georgian National Committee of Byzantine Studies; has participated in many national and international conferences; is the author of over 40 works on old Georgian professional music.

Basic Melodies of Simple Mode Service Chants and Their Constituent Structural Units
(on the example of the Hymns from Gelati School of Chant)

Comparison of various printed and handwritten collections of plain (simple) mode service chants from Gelati School of Chant have shown that the chant melodies are composed of common musical phrases and melodic formulae. At the same time, the pattern of melody development is fully presented only in the so-called true mode (i.e. *mode chanting*) samples. In a number of chants of plain (children's) mode, in order to simplify the melodies certain melodic formulae or even phrases are neglected – verbal text can be adjusted to only one repetitive phrase. Here the cases of replacing basic melodic formulae with different structural units (with simplest melodic lines) are rarely encountered.

Results of the performed research allow to specify some terms related to the musical style of chants. Terms: “mode chanting” and “true mode” have narrower sense and are used to denote the chants of neumatic musical style where basic melody (“principal mode”) is presented clearly and fully. As for the terms “plain mode”, “simple mode”, they have more general content and are used to denote the samples of the so-called “true mode” (“mode chant”), and the stylistic characteristics of specially simplified repertoire, the chants of children's mode intended for teaching.

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი. თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის საეკლესიო მუსიკის მიმართულების ლაბორატორიის ხელმძღვანელი, ამავე მიმართულების პედაგოგი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიისა და სასულიერო აკადემიის ურსდამთავრებული, საქართველოს საპატრიარქოს საეკლესიო გალობის სასწავლო-კვლევითი ცენტრის წევრი, საქართველოს ბიზანტინოლოგთა ეროვნული კავშირის წევრი. მონაწილეობა აქვს მიღებული მრავალ ადგილობრივ და საერთაშორისო კონფერენციებში. ძველი ქართული ჰროფესიული მუსიკის სფეროში 40-ზე მეტი ნაშრომის ავტორია.

სადა კილოს წირვის წესის საგალობლების საბაზისო ჰანგები და მათი შემადგენელი სტრუქტურული ერთეულები
(გელათის სამგალობლო სკოლის საგალობლების მაგალითზე)

გელათის სამგალობლო სკოლის სადა (მარტივი) კილოს წირვის წესის საგალობლების შემცველი სხვადასხვა ბეჭდური თუ ხელნაწერი კრებულის შედარებით ირკვევა, რომ მათში შესული საგალობლების ჰანგები შედგენილია საერთო მუხლებითა და ინტონაციური ფორმულებით. ამასთან, მელოდიური განვითარების ქარგა მხოლოდ ე. წ. *ნამდვილი კილოს (ან კილო გალობის)* ნიმუშებშია წარმოდგენილი სრული სახით. სადა (საბავშვო) კილოს რიგ საგალობლებში კი, ჰანგების გამარტივების მიზნით, უგულებელყოფილია გარკვეული ინტონაციური ფორმულები და მუხლებიც კი — სიტყვიერი ტექსტი შესაძლოა შეეფარდოს მხოლოდ ერთ განმეორებად მუხლს. აქ იშვიათად დასტურდება განსხვავებული (უმარტივესი მელოდიური ნახაზის მქონე) სტრუქტურული ერთეულებით საბაზისო ინტონაციური ფორმულების ჩანაცვლების მაგალითებიც.

წარმოებული კვლევის შედეგები საშუალებას გვაძლევს დავაზუსტოთ საგალობლების სამუსიკო სტილთან დაკავშირებული ზოგიერთი ტერმინის შინაარსი. ტერმინები — „კილო გალობა“ და „ნამდვილი კილო“ — უფრო ვიწრო მნიშვნელობისაა და გამოიყენება ნევმატური სამუსიკო სტილის იმ საგალობლების აღსანიშნავად, რომლებშიც საბაზისო ჰანგი („მთავარი კილო“) წარმოჩენილია მკაფიოდ და სრული სახით. რაც შეეხება ტერმინებს — „სადა კილო“, „მარტივი კილო“, ისინი უფრო ზოგადი შინაარსისაა და იხმარება როგორც ე. წ. „ნამდვილი კილოს“ („კილო გალობის“) ნიმუშების, ისე საგანგებოდ გამარტივებული სასწავლო დანიშნულების რეპერტუარის, საბავშვო კილოს საგალობლების, სტილური თავისებურების აღსანიშნავად.

Musicologist, PhD in Art studies. Head of Study Department at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire, Associate Professor at Music Theory Department. She graduated from the Faculty of Musicology of TSC; Dissertation – “The Role of Polyphony in Georgian Chamber-Instrumental Ensemble Music” (2005). Since 2006 has led courses in polyphony and musical composition analysis at TSC. Main focus of her scholarly research is polyphonic characteristics of Georgian music; has published more than 25 scientific articles, has participated in national and international conferences. She is the co-author (with D. Arutinov-Jincharadze) of the monograph “Polyphony in the Works of Georgian Composers” and the three-volume chrestomathy “Polyphony in Georgian Music”.

მაია ტაბლიაშვილი
Maia Tabliashvili

საქართველო
Georgia

Counterpoint of Imitation and Ostinato in a Polyphonic Form (on the example of Georgian Music)

Musical compositions are based on clear principles of thinking. They can be composed via the activation of one or several principles in homogenous or diverse compositional environment. Principles of imitation and ostinato are among the musical-thinking categories, which have been established over the centuries. Each of these has a long historical and development background, with certain points of intersection with each other. They have a wide application in the music of various epochs and styles, on both local and large scales.

The afore-mentioned principles, as factors of form building, are the bases of two important forms and genres of European professional music – fugue and ostinato variation forms. Through the integration of these principles a hybrid composition – fugue-ostinato was created on the level of polyphonic form. In the interaction process of their basic parameters, different variants are created via combining texture and composition. Furthermore, this is the case of certain “mutual concession”: for example, imitation of interval in a fugue (fourth-fifth and prima-octave) and vocal stability (migration) in ostinato variations. The paper considers interactions of fugal forms and ostinato variations, such as fugato-ostinato, fughetta-ostinato, canon-fughetta-ostinato.

The paper focuses on the examples of a compositional hybrid formed in European music – fugue-ostinato, and its analogues in the works of Georgian composers. The contrapuntal manifestation of imitation and ostinato principles as polyphonic form is a less widespread phenomenon; at the same time, it is the result of the interaction between fugal and variation forms during their evolution.

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის სასწავლო დეპარტამენტის ხელმძღვანელი; მუსიკის თეორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია მუსიკისმცოდნის სპეციალობით. 2005 წელს დაიცვა დისერტაცია თემაზე „პოლიფონიის როლი ქართულ კამერულ-ინსტრუმენტულ საანსამბლო მუსიკაში“. 2006 წლიდან თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიაში მიჰყავს პოლიფონიისა და მუსიკალური ნაწარმოების ანალიზის კურსები; იკვლევს ქართულ მუსიკაში პოლიფონიის გამოვლინების შემთხვევებს; გამოქვეყნებული აქვს 25-ზე მეტი სამეცნიერო სტატია; მიღებული აქვს მონაწილეობა რესპუბლიკური და საერთაშორისო კონფერენციებში. არის თანაავტორი (დევით არუთინოვი-ჯინჩარაძესთან ერთად) ნაშრომისა „პოლიფონია ქართველ კომპოზიტორთა შემოქმედებაში“ და, ასევე, სამგომიანი ქრესტომათიის „პოლიფონია ქართულ მუსიკაში“.

იმიტაციის და ოსტინატოს კონტრაპუნქტი პოლიფონიურ ფორმაში (ქართული მუსიკის მაგალითზე)

მუსიკალური კომპოზიციები გარკვეულ სააზროვნო პრინციპებს ეყრდნობა; ისინი შეიძლება შეიქმნას როგორც ერთი, ისე რამდენიმე პრინციპის ამოქმედებით ერთ-გვაროვან ან განსხვავებულ კომპოზიციურ გარემოში. საუკუნეების მანძილზე მოქმედ და დამკვიდრებულ მუსიკალურ-სააზროვნო კატეგორიებს შორის გვევლინება „იმიტაციისა“ და „ოსტინატოს“ პრინციპები. თითოეულ მათგანს ხანგრძლივი ისტორიული წარსული და განვითარების გზა აქვს, გარკვეული ურთიერთგადაკვეთის წერტილებით. მათი გამოყენების სპექტრი ძალზე ფართოა სრულიად განსხვავებული ეპოქისა და სტილის მუსიკაში, ლოკალურიდან მასშტაბურ დონემდე. ზემოხსენებული პრინციპები, როგორც ფორმაქმნადი ფაქტორები საფუძვლად დაედო ევროპული პროფესიული მუსიკის ორ მნიშვნელოვან ფორმა-ჟანრს — ფუგირებულ და ოსტინატურ ვარიაციულ ფორმებს. ამ პრინციპთა ინტეგრირებით კი პოლიფონიური ფორმის დონეზე ჩამოყალიბდა ჰიბრიდული კომპოზიცია ფუგა-ოსტინატოს სახით. მათი ძირითადი პარამეტრების ურთიერთქმედების პროცესში ფაქტურულ-კომპოზიციური შეხამებით განსხვავებული ვარიანტები იქმნება. მეტიც, საქმე გვაქვს გარკვეულ „ურთიერთდათმობასთანაც“; მაგალითად, ფუგისგან იმიტირების ინტერვალის (კვარტა-კვინტური — პრინა-ოქტავური) და ოსტინატური ვარიაციებისგან ხმის სტაბილურობის (მიგრაცია) კუთხით. საკითხის განხილვისას მხედველობაში მიღებულია ფუგირებული ფორმისა და ოსტინატური ვარიაციების ისეთი ურთიერთშეხამების ვარიანტები, როგორცაა ფუგა-ოსტინატო, ფუგატო-ოსტინატო, ფუგეტა-ოსტინატო, კანონი-ფუგეტა-ოსტინატო.

მოხსენებაში ყურადღება გამახვილებულია ევროპულ მუსიკალურ ხელოვნებაში ჩამოყალიბებული კომპოზიციური ჰიბრიდის — ფუგა-ოსტინატოს ნიმუშებსა და მის ანალოგიებზე ქართველ კომპოზიტორთა შემოქმედებაში. იმიტიციისა და ოსტინატოს პრინციპთა კონტრაპუნქტული გამოვლინება პოლიფონიური ფორმის სახით შედარებით ნაკლებად გავრცელებული მოვლენაა; ამავე დროს, იგი წარმოადგენს ფუგირებული და ვარიაციული ფორმების ურთიერთქმედების შედეგს მათივე ევოლუციის გზაზე.

მარინა ქავთარაძე
Marina Kavtaradze

საქართველო
Georgia

Musicologist, PhD in Art studies, Professor, Head of Music History Department at V. Sarajshvili Tbilisi State Conservatoire; she leads special courses in the history of Western music and Georgian Music and author's courses in "Music History of non-European Countries", "History of Musical Theatre" and "Methodology of Scientific Research". She was the initiator of Master's degree Program courses in Music History ("Non-European Musical Culture in the 20th Century", "Modern Georgian Music History"), Bachelor degree Program "Music Journalism". Her scientific interests are focused on the problems such as intercultural and multicultural relations, problems of identity, totalitarianism and semiotics of music, etc. She is the author of about 100 scientific works; regularly participates in national and international conferences, symposia; a number of projects have been initiated and implemented under her guidance. She is the editor-in-chief of scientific online journal "Musicology and Cultural Science", the founder and responsible editor of the series of the scientific works "Musicological Researches" of the Creative Union of Georgian Composers; She is the speaker of the Senate and chairperson of the dissertation committee at Tbilisi State Conservatoire; a Board member of the Creative Union of Georgian Composers. In 2012 she was awarded the Prize for Best Musicological Work.

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, ვ. სარაჯიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის ისტორიის მიმართულების ხელმძღვანელი და პროფესორი. უძღვება სპეციალობის კლასს, კითხულობს მსოფლიო და ქართული მუსიკის ისტორიის სპეციალურ კურსებს, აგრეთვე, საავტორო კურსებს არაევროპული ქვეყნების მუსიკის ისტორიაში, მუსიკალური თეატრის ისტორიასა და სამეცნიერო კვლევის მეთოდოლოგიაში. მისი ინიციატივით შეიქმნა სამუსიკისმცოდნეო სამაგისტრო კურსები („XX საუკუნის არაევროპული ქვეყნების მუსიკალური კულტურა“, „უახლესი ქართული მუსიკის ისტორია“) და საბაკალავრო კონცენტრაცია „მუსიკალური ჟურნალისტიკა“. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია კულტურათაშორისი ურთიერთობის, მულტიკულტურალიზმის, იდენტობის, ტოტალიტარიზმის, მუსიკის სემიოტიკის, მუსიკალური თეატრისა და სხვა პრობლემებთან. ავტორია 100-მდე სამეცნიერო ნაშრომის; სისტემატურად მონაწილეობს საერთაშორისო კონფერენციებსა და სიმპოზიუმებში; მისი ინიციატივითა და ხელმძღვანელობით არაერთი პროექტია განხორციელებული. იგი არის მთავარი რედაქტორი კონსერვატორიის სამეცნიერო ელექტრონული ჟურნალისა — „მუსიკოლოგია და კულტუროლოგია“; დამფუძნებელი და პასუხისმგებელი რედაქტორი საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირის სამეცნიერო შრომების კრებულთა სერიისა — „მუსიკოლოგიური ძიებანი“; თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის სადისერტაციო საბჭოს თავმჯდომარე და წარმომადგენლობითი საბჭოს სპიკერი; საქართველოს კომპოზიტორთა შემოქმედებითი კავშირის გამგეობის წევრი. დაჯილდოებულია პრემიით „საუკეთესო სამუსიკისმცოდნეო ნაშრომისათვის“ (2012).

**მულტიკულტურალიზმი და ეროვნული იდენტობა
XX საუკუნის საქართველოს მუსიკალურ სივრცეში**

ქართული ხელოვნება ოდითგანვე უცხოეთის კულტურებთან ინტენსიურ კავშირში ვითარდებოდა. აღმოსავლურ-დასავლურ კულტურათა გზაგასაყარზე ქართული ხელოვნება თავის ინდივიდუალურ სახეს ქმნიდა. ინტენსიური კულტურული კონტაქტები საქართველოს ჰქონდა XX საუკუნეშიც, რომლის დიდი ნაწილი მან საბჭოთა კავშირის „ძმურ“ ოჯახში გაატარა; რა მოხდა მაშინ, როცა ის ჩაკეტილ სივრცეში აღმოჩნდა? როცა ტოტალიტარიზმის პირობებში მხოლოდ „მომძე“ რესპუბლიკებთან კონტაქტი იყო იდეოლოგია მიერ დაშვებული? რა განაპირობებდა მის სახეს? ამ კონტექსტში საინტერესოა, თუ როგორ იცვლებოდა საქართველოს მულტიკულტურული ევრაზიული რაიონის დროთა განმავლობაში და როგორ იყო მულტიკულტურალიზმისა და ტრანსკულტურული ერთიანობის თავსებადობა.

**Multiculturalism and National Identity in
Musical Space of the 20th Century Georgia**

Georgian culture has always developed in close connection with foreign cultures. Consequently, Georgian art created its individuality at the crossroads of Eastern and Western cultures. Georgia also had intensive cultural contacts in 20th century, a great part of which was spent in the Soviet "fraternal" family; what happened when it found itself in a closed space? When under totalitarian conditions, the communication was allowed only with the brotherly republics? What conditioned it? In this context it is interesting how the Eurasian perspective of multicultural Georgia changed and what problems of compatibility of multicultural and trans-cultural unity faced.

Musicologist, PhD in Art studies (Dissertation “On the Issue of National Cognition in Georgian Music of Classical Period”), Associate Professor at Music History Department of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. She leads modules of Musical Criticism, History of World Music, and History of Georgian Music. She received the scholarships of Z. Paliashvili (1994-1996) and of the President of Georgia (1997-1999). Her scientific Interests are mainly focused on the art of Russian composers and research of Protestant Ecclesiastic Music from the viewpoint of the Christian semantics. She has authored more than 30 scientific works; systematically takes part in national and international conferences.

გვანცა ღვინჯილია
Gvantsa Ghvinjilia

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
გ მ გ ა ნ ც ა ღ ვ ი ნ ჯ ი ლ ი ა

Sergei Rachmaninoff’s “Symphonic Dances” and Mikhail Bulgakov’s “The Master and Margarita”

Sergei Rachmaninoff’s “Symphonic Dances” and Mikhail Bulgakov’s “The Master and Margarita”, are clear examples of the dialogue between kindred souls of the epoch, when thanks to synchronous thinking we come across great paradigms of universal themes. Similar motivations for writing these works, preconditions of their creation, scenic fate and long and painful road to reader, creative trauma, tragedy of loneliness, provokes the desire to search for profound parallels. On ideological, semantic and artistic-content levels the works share:

- autobiographical character
- utmost emotionality maximally devoid of sentimentality
- combination of lyrical-psychological, epical and mystical-fantastical lines
- appeal to two temporal platforms: the past, as a solid spiritual key point, loyalty which Bulgakov reveals in the Biblical motifs of the novel, whilst Rachmaninov shows similar attitude in his loyalty to the traditions of Russian classical and ecclesiastic music. The mess of the modern world is symbolized in the novel by the events taking place in Russia in the first half the 20th century; in “Symphonic Dances” the same is narrated by the appeal to jazz harmonies and by the rhythmic motorics of modern music shown in the form of turbulent dance;
- In both pieces of art the fight between the forces of light and evil ends with the apotheosis of the latter. In the novel, the achievement of the divine light is obstructed by the domination of Lucifer’s devilish origins, in “Symphonic Dances” the scarring sight of the universe’s terrible end is symbolized by the dance reaching the point of madness, by the domination of the motif of Dies irae in the finale, by the activation of grotesque initial resulting from the transformation of certain themes in them.
- Common features also include introduction of danceability, as a leading icon and symbol;
- The presence of leitmotifs in “Symphonic Dances”, and the presence of main character and his prophetic mission in the novel;
- The tragic artistry and a symbolist way of thinking, characteristic for the decadent world outlook of the silver century of Russia.

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი. თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის ისტორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. კითხულობს მუსიკალური კრიტიკის, მსოფლიო და ქართული მუსიკის ისტორიის კურსებს. 2005 წელს დაიცვა დისერტაცია თემაზე — „ეროვნული ცნობიერების საკითხისათვის კლასიკური პერიოდის ქართულ მუსიკაში (რომანტიზმთან მიმართებაში)“. მიღებული აქვს ზ. ფალიაშვილის (1994-1996) და საქართველოს პრეზიდენტის სტიპენდიები (1997-1999). სამეცნიერო ინტერესები უმთავრესად დაკავშირებულია რუსი კომპოზიტორების შემოქმედებისა და პროტესტანტული სასულიერო მუსიკის კვლევასთან ქრისტიანული სემანტიკის ჭრილში. არის 30-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომის ავტორი, სისტემატურად მონაწილეობს ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებში.

სურგეი რახმანინოვის „სიმფონიური ცეკვები“ და მიხაილ ბულგაკოვის „ოსტატი და მარგარიტა“

სურგეი რახმანინოვის „სიმფონიური ცეკვები“ და მიხაილ ბულგაკოვის „ოსტატი და მარგარიტა“ ნათელი დადასტურებაა ეპოქის მონათესავე სულების დიალოგისა, როდესაც ისტორიული სინქრონული აზროვნების წყალობით ხელოვნების სხვადასხვა სფეროში ზოგადსაკუთრებელი თემების გენიალურ ჰარაღებებს ვაწვდებით. ამ ნაწარმოებების დანერვის მსგავსი მოტივაცია, შექმნის წინაპირობები, სასცენო ბედი თუ მკითხველამდე მისვლის ხანგრძლივი და მკვირვებელი გზა, მათში ასახული შემოქმედებითი ტრავმა, მარგოსულობის ტრაგედია, თავისთავად აჩენს სიღრმისეული ჰარაღელების ძიების სურვილს. იდეურ, სემანტიკურ და მხატვრულ-შინაარსობრივ დონეზე ნაწარმოებებს აერთიანებთ:

- ავტობიოგრაფიულობა;
- სეტიმენტალიზმისაგან მაქსიმალურად განკვირვებული ზღვრული ემოციურობა;
- ლირიკულ-ესტიპოლოგიური, ეპიკური და მისტიკურ-ფანტასტიკური ხაზების კომბინირება;
- ორი დროითი პლასტით აპერირება;
- წარსულზე, როგორც მყარ სულიერ ორიენტირზე, დაყრდნობას ბულგაკოვი რომანის ბიბლიურ ხაზში ავლენს, რახმანინოვი კი რუსული კლასიკური და საეკლესიო მუსიკის ტრადიციებისადმი ერთგულებამ. თანამედროვე სამყაროს ორომტრიალი რომანში სიმბოლიზებულია მეოცე საუკუნის რუსეთში მიმდინარე მოვლენებით, „სიმფონიურ ცეკვებში“ კი ჯახური ჰარმონიებისადმი მიმართვითა და შმაგი ცეკვის სტიქიაში გაღმრეცემული თანამედროვე მუსიკის რიტმული მოგორიკით;
- ნათელი ძალებისა და ბოროტების ბრძოლა, რომელიც ამ უკანასკნელის აპოთეოზით სრულდება. რომანში ლტოიური ნათლის მიღწევის ლეგიფერული საწყისის გაბატონება ელოება, „სიმფონიურ ცეკვებში“ კი სამყაროს სამნიელი აღსასრულის შემზარავი სურათი სიმბოლიზებულია სიმულეგმდე მისული ცეკვის სტიქიით, Dies irae-ს მოტივის ფინალში გაბატონებით, გარკვეული თემების ტრანსფორმაციის შედეგად მათში გროტესკული საწყისის გაქტიურებით;
- ცეკვადობის, როგორც ნამყვანი სახე-სიმბოლოს დამკვიდრება;
- „სიმფონიური ცეკვებში“ ლაიტიმოტივების, რომანში კი ლაიტი-პერსონაჟისა და მისი წინასწარმეტყველური მისიის არსებობა;
- რუსეთის ვერცხლის საუკუნის დეკადანსური მსოფლმხედველობისთვის დამახასიათებელი ტრაგიკული სახეობრიობა და სიმბოლისტური აზროვნება.

ნანა შარიკაძე
Nana Sharikadze

საქართველო
Georgia

Musicologist, PhD in Art studies, Associate Professor at Music History Department of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. Her research is focused on the 20th century musical avant-gardes, contemporary musical theatre, American music. She leads the course in Music History. New MA course "XX century Musical Theatre" and BA concentration "Musical Management" has been introduced and implemented at TSC on her initiative. She regularly participates in national and international conferences. At various times she received the DAAD (2012) and Georgian Presidential Scholarships (2002-2004). Her works appear in publications such as GESJ "Musicology and Cultural Science", Bulletin of the Georgian Academy of Science, Collection of scientific works of TSC. She is a member of the Creative Union of Georgian Composers; is the executive secretary of the GSEJ, Head of International Relations Department of TSC.

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის ისტორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია XX საუკუნის მუსიკალურ ავანგარდთან, თანამედროვე მუსიკალურ თეატრთან, ამერიკულ მუსიკასთან. თბილისის კონსერვატორიაში კითხულობს მუსიკის ისტორიის კურსს; მისი ინიციატივით შეიქმნა სამაგისტრო კურსი „XX საუკუნის მუსიკალური თეატრი“ და საბაკალავრო კონცენტრაცია „მუსიკის მეჩუქმენტი“. სისტემატურად მონაწილეობს ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებში; სხვადასხვა წლებში მიღებული აქვს DAAD-ის (2012) და საქართველოს პრეზიდენტის სტიპენდიები (2002-2004); მისი სამეცნიერო ნაშრომები გამოქვეყნებულია საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ჟურნალში „მოამბე“, ელექტრონულ სამეცნიერო ჟურნალში „მუსიკოლოგია და კულტუროლოგია“, თსუ-ს სამეცნიერო შრომათა კრებულებში. არის საქართველოს კომპოზიტორთა შემოქმედებითი კავშირის წევრი; კონსერვატორიის საერთაშორისო ურთიერთობათა დეპარტამენტის უფროსი, სამეცნიერო ელექტრონული ჟურნალის – „მუსიკისმცოდნეობა და კულტუროლოგია“ სარედაქციო საბჭოს პასუხისმგებელი მდივანი.

ქართული მუსიკის ევროპული „კონტექსტი“ საუკუნეების მიჯნაზე

ევროპულ მუსიკაში მიმდინარე პროცესებთან მიმართების პრობლემამ განსაკუთრებული მნიშვნელობა შეიძინა საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ. გასული საუკუნის 90-იან წლებში სრულიად ახლებურად დაისვა საკითხი ქართული მუსიკის ევროპული კონტექსტის შესახებ. მოხსენებაში ყურადღებაა გამახვილებული შემდეგ საკითხებზე: ევროპულ საკომპოზიტორო აზროვნებასთან ზიარება, როგორც საბჭოთა კონტროლირებული სივრცისაგან თავის დაღწევის ერთ-ერთი შესაძლებლობა; საბჭოეთიდან „დაშორების“, მისი გადალახვისა და ევროპის „დაწაფების“ ეტაპები – სტიქიური თუ გააზრებული პროცესი; ტრადიციასთან კავშირისა და რღვევის რთული პროცესი; ფოლკლორისა და თანამედროვე საკომპოზიტორო აზროვნების ურთიერთმიმართება. განხილულია დასავლური მუსიკალურ-სააზროვნო პრინციპების ორიგინული დამკვიდრება/ევრ დამკვიდრების საკითხი. მსჯელობა წარმართება ს. ბარდნაშვილის, ზ. ნადარეიშვილის, მ. ვირსალაძის, ე. ჭაბაშვილის შემოქმედებაზე დაყრდნობით.

E-learning მეთოდოლოგია – სწავლების ახალი შესაძლებლობა თანამედროვე კონსერვატორიებისა და მუსიკის აკადემიებისათვის (საკითხის დასმა)

უმეტესი სამუსიკო და სახელოვნებო განათლების კერებში აქტიურად მუშაობენ ახალი e-learning მეთოდოლოგიის დანერგვაზე. დასავლეთ ევროპულ ქვეყნებში გვხვდება წარმატებული მაგალითები დისტანციური სწავლების მიმართულებით. საქართველოში ამ კუთხით თითო-ორიოლა პროექტია განხორციელებული, ისიც საუნივერსიტეტო სფეროში, სახელოვნებო სფეროში ამ საკითხზე მსჯელობა ჯერ არ დაწყებულა. მოხსენების ფარგლებში საკითხის დასმით შემოვიფარგლები და ყურადღებას გავამახვილებ დისტანციური სწავლების ერთ-ერთი ფორმის, e-learning მეთოდოლოგიის მნიშვნელობაზე, არსზე, შესაძლებლობებსა და თვისებებზე; ვიმსჯელებ network-based სწავლების როლზე, ახალი ტექნოლოგიების შესაძლებლობასა და მათ სასწავლო პროცესში ჩართვის აუცილებლობაზე.

European “Context” of Georgian Music at the Turn of the Centuries

The question regarding the European context of Georgian Music has emerged with new strength after the collapse of the Soviet Union. Georgian professional compositional school of Post Soviet time introduced different forms of stylistic/genre models and musical language. Following issues will be examined in paper: process of approximation to European compositional experience, as one of the ways to resist Soviet rules in music; therefore the stages of avoiding the overall controlled system will be emphasized; in other words I will try to examine the following: “Distancing” (from Soviet rules) – “overcoming” (Soviet rules) – “adapting” European experience in Georgian music; the correlation between folk and contemporary music; Discussion will be based on the example of the creative pieces by J. Bardanashvili, Z. Nadareishvili, M. Virsaladze, E. Chabashvili.

E-learning Methodology – New Possibility for Teaching at Conservatoires, Music Academies (stating the problem)

The e-learning methodology is one of the key issues in Modern Educational environment. Nordic, European as well as Baltic High Music Educational Institutions are interested in the implementation of innovative technologies in the study process in order to ensure fast and stable broadband connectivity. This approach has been defined by the advanced technological possibilities of our time. In the paper I will examine the importance of e-learning methodology; the network based teaching methodology and the importance of new technologies in the study process.

Musicologist, PhD in Art studies, Associate Professor, Head of the Church Music Department at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. She teaches the musical theoretical disciplines, and different study courses in church music. Since 2014 she has led church musicology department at the St. George Mtatsmindely High School of Church Music. Her scientific interests are connected with the research of Medieval Georgian professional music ecclesiastical chant), problems (form and harmony, musical writing, liturgical and musical aspects, issues of interrelation). She has published more than 30 scientific works, articles for musical encyclopedia and musical-liturgical dictionaries. She participates in national and international symposiums and conferences (UK, Belgium, Czech Republic, Ukraine); seminars and trainings in quality and development of education (Georgia, Germany, Norway). Her research was supported by DAAD (2014), Georgian President's Scholarship (2000-2003). She is involved in different scientific projects. She is a member of the Creative Union of Georgian Composers; since 2011 accreditation expert at the National Center for Educational Quality Enhancement. 2005-2012 deputy head, since 2013 Head of the Quality Assurance department at the TSC.

“Melos” Concept of Polyphony and Forms of its Revealing in Old Georgian Professional Music

The paper discusses Organization principles of the multipart texture of Georgian chant basing on the “melos” concept proposed by prominent Russian musicologist Yulia Evdokimova, focuses on the interrelation of horizontal and vertical parameters of chant tissue, shown on the example of different style chants (simple, ornamented, coloured). The paper presents examples of “melos” polyphony in other church traditions and shows similarities and differences with Georgian chant. In conclusion, it marks out that, the examples of old Georgian professional music maintained specific features at all stages of development and in all forms of polyphony, which is manifested in permanent coordination of the other voice parts with the melodic line in top part, on the one hand, and in independent development and equality of voices on the other hand.

თამარ ჩხეიძე
Tamar Chkheidze

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
გ მ გ ა ბ რ ი ტ ა ბ ა ბ

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის ასოცირებული პროფესორი, საეკლესიო მუსიკის მიმართულების ხელმძღვანელი. მიჰყავს მუსიკალურ-თეორიული დისციპლინები, სპეციალობის უკლასო და სხვადასხვა სასწავლო კურსები საეკლესიო მუსიკის მიმართულებით. 2014 წლიდან გიორგი მთაწმინდელის სახ. საეკლესიო გალობის უმაღლეს სასწავლებელში ხელმძღვანელობს საეკლესიო მუსიკოლოგიის ჯათედრას. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია ძველი ქართული პროფესიული მუსიკის (საეკლესიო გალობა) პრობლემების (საგალობლის ფორმისა და ჰარმონიის, სამუსიკო დანერგულობის, ლიტურგიული და მუსიკალური ასპექტების ურთიერთმიმართების საკითხები) კვლევასთან. გამოქვეყნებული აქვს ოცდაათზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომი, სტატიები მუსიკალური ენციკლოპედიისა და მუსიკალურ-ლიტურგიული ლექსიკონებისათვის. სისტემატურად მონაწილეობს ეროვნულ და საერთაშორისო სამეცნიერო სიმპოზიუმებსა და კონფერენციებში (დიდი ბრიტანეთი, ბელგია, ჩეხეთი, უკრაინა), განათლების ხარისხის განვითარებისადმი მიძღვნილ სემინარებსა და ტრენინგებში (საქართველო, გერმანია, ნორვეგია). მიღებული აქვს სტიპენდიები (DAAD-ის — 2014, საქართველოს პრეზიდენტის — 2000-2003). ჩართულია სხვადასხვა სამეცნიერო პროექტების განხორციელებაში. არის საქართველოს კომპოზიტორთა შემოქმედებითი ჯავშირის წევრი; 2011 წლიდან განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის პროგრამული აკრედიტაციის ექსპერტი; 2005 წლიდან — კონსერვატორიის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსის მოადგილე, 2013 წლიდან ამავე სამსახურის უფროსი.

პოლიფონიის „მელოსური“ კონცეფცია და მისი გამოვლენის ფორმები ძველ ქართულ პროფესიულ მუსიკაში

მოხსენებაში ცნობილი რუსი მუსიკისმცოდნის იულია ევდოკიმოვას მიერ შემოთავაზებული პოლიფონიის „მელოსური“ კონცეფციის საფუძველზე განხილულია ქართული საგალობლის მრავალხმიანობის მათგან განსხვავებული პრინციპები. ყურადღება გამახვილებულია საგალობლის ქსოვილში ჰორიზონტალური და ვერტიკალური პარამეტრების ურთიერთმიმართებაზე, რაც ნაჩვენებია ქართული გალობის სხვადასხვა სტილის (სადა, გამჟღავნებული, „ჭრელი“) ნიმუშების მაგალითზე. მოხსენებაში წარმოდგენილია „მელოსური“ პოლიფონიის ნიმუშების სხვა საეკლესიო ტრადიციებშიც და ნაჩვენებია ქართული საგალობლების მათთან მსგავსი და განმასხვავებელი ნიშნები. დასკვნის სახით აღნიშნულია, რომ ძველი ქართული პროფესიული მუსიკის ნიმუშები თავისი ისტორიული განვითარების ყველა ეტაპზე, მრავალხმიანობის ყველა ფორმაში ინარჩუნებს სპეციფიკურ თვისებებს, რაც, ერთი მხრივ, ზედა ხმაში მოცემულ „გასამრავალხმიანებელ“ მელოდიურ ხაზთან დანარჩენი ხმების მუდმივ კოორდინაციაში, მეორე მხრივ კი, ხმების დამოუკიდებელ განვითარებასა და თანასწორუფლებიანობაში მქლავდება.

რუსუდან წურჭუმია
Rusudan Tsurtsumia

საქართველო
Georgia

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის ემერიტუსი და კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის დირექტორი; საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტის პროფესორი. სხვადასხვა დროს მუშაობდა საქართველოს კულტურის სამინისტროში, გამოცემულა „ხელოვნებაში“; 1986-2006 წლებში იყო თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის პრორექტორი სამეცნიერო დარგში, მისი კვლევის სფეროა ქართული პროფესიული და ეთნომუსიკა, მუსიკალური იდენტობის პრობლემა. გამოქვეყნებული აქვს მრავალი სამეცნიერო ნაშრომი ქართულ და უცხო ენებზე, მათ შორის, მონოგრაფია „XX საუკუნის ქართული მუსიკა: თვითმყოფადობა და ტირებულებითი ორიენტაციები“ (2005). არის მრავალი მნიშვნელოვანი პროექტის ინიციატორი და ხელმძღვანელი. 2003-2006 წლებში კოორდინაციას უწევდა თბილისის კონსერვატორიაში იანსაქსის პროექტის „ქართული პოლიფონიის დაცვა და განვითარება“ განხორციელებას. 2002 წლიდან არის ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო სიმპოზიუმების საორგანიზაციო კომიტეტის თანათავმჯდომარე და სამეცნიერო პროგრამების ხელმძღვანელი, ეწევა საგამომცემლო საქმიანობას, არის მრავალი სამეცნიერო კრებულის პასუხისმგებელი რედაქტორი, ტრადიციული მრავალხმიანობის I-VII საერთაშორისო სიმპოზიუმების კრებულების თანარედაქტორი, არაერთი საერთაშორისო სამეცნიერო ფორუმის ორგანიზატორი და მონაწილე როგორც საქართველოში, ისე საზღვარგარეთ. 2010-2014 წლებში იყო იანსაქსის არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ექსპერტი.

XX საუკუნის ქართული პროფესიული მუსიკა:
იდეოლოგია და იდენტობა

XX საუკუნემ მუსიკის ისტორიის ახალი ეტაპი აღნიშნა, როცა შესაძლებელი აღმოჩნდა მრავალფეროვანი, ხშირად ურთიერთმომრიცხავი ტენდენციების თანარსებობა. ეს არ იყო მხოლოდ დასავლურ მუსიკალურ კულტურაში მიმდინარე მუდმივი ძიებების შედეგი, ამას ხელი შეუწყო ორი გიჟის — ლიბერალური და ტოტალიტარული იდეოლოგიების დაპირისპირებამ და, შესაბამისად, პროფესიული მუსიკის რადიკალურად განსხვავებულმა მხატვრულ-ესთეტიკურმა პოზიციამ დემოკრატიულ და ტოტალიტარულ სახელმწიფოებში. ერთი მხრივ, ახალი მუსიკის ფილოსოფია, ელიტარულ-ეპოთეორული მუსიკის იდეა, მასობრივი მუსიკის თეორია და ა.შ. ანუ თავისუფალი საზოგადოების მხატვრული პროდუქტი და, მეორე მხრივ, სოციალიზმი ანუ ტოტალიტარული იდეოლოგიით დეტერმინებული ყალბი ტირებულებების გირაჟირება.

პირველ შემთხვევაში, ხელოვანი თავისუფალია თვითგამოხატვისას და, შესაბამისად, მის შემოქმედებაში, რომელიც მის შინაგან სამყაროს ირეკლავს, იდენტობის გამოკვლევაც სრულფასოვანად ხდება. ტოტალიტარულ სახელმწიფოში კი, იდეოლოგიური მანქანა არა მარტო ურძღვას „აღამიანის აზოვნების ნაყოფს“, არამედ შიგნიდან რყვის და ანგრევს აღამიანის აზოვნებას და ცნობიერებას (მაშინდაშვილი, *სურბები ფილოსოფიასზე*, 1992: 2-7), ამიტომ ხელოვანი: ან მთლიანად უარგავს საკუთარ „მეს“, ან კომპრომისის გზით ცდილობს შეინარჩუნოს მისი ნაწილი მაინც, ან ბოლომდე თავისი პრინციპების ერთგული რჩება და იღუპება.

ქართული მუსიკა XX საუკუნეში განსხვავებული პოლიტიკური სისტემების მონაცვლეობის ასპარეზო გახდა და ისიც, სხვადასხვა დროს, განსხვავებულ ტირებულებებს ანიჭებდა „ჭეშმარიტის“ სტატუსს.

მოხსენებაში ავტორი არკვევს, როგორ ვლინდებოდა ქართველი კომპოზიტორების ეროვნული იდენტობა სამი განსხვავებული იდეოლოგიის პირობებში და აჩვენებს, როგორ მოახერხა ქართულმა მუსიკამ საბჭოური წნეხის ვითარებაში საერთაშორისო ასპარეზზე მოქოვეყნება ეროვნული თვითმყოფადობით აღბეჭდილი მუსიკალური კულტურის რეპუტაცია.

Musicologist, PhD in Art studies, Emeritus and Director of the International Research centre for Traditional Polyphony of V. Sarajishvili Tbilisi state Conservatoire; professor at the Georgian Institute of Public Affairs. At various times worked at the Georgian Ministry of Culture, *Khelovneba* Publishing House; in 1986-2006 was Vice-rector in science of TSC. The focus of her research is Georgian professional and ethno-music, problem of musical identity; has published many scientific works in Georgian and foreign languages, including the monograph "The 20th century Georgian Music: Originality and Value Orientations" (2005). She is the initiator and head of many significant projects. In 2003-2006 coordinated the realization of the UNESCO project "Safeguarding and Protection of Georgian Polyphony" at TSC. Since 2002 has been the co-chairperson of the Organization Committee of International Symposia on Traditional Polyphony and Head of scientific programs, leads publication activity, is the responsible editor of a large number of scientific collections, co-editor of the Proceedings of the I-VII International Symposia on Traditional Polyphony, organizer and participant of many International scientific forums in Georgia and elsewhere. In 2010-2014 was an expert of UNESCO.

The 20th Century Georgian Professional Music: Ideologies and Identity

The 20th century marked a new stage in history, allowing the coexistence of diverse, often contradictory tendencies. This was not the result of constant searches taking place only in Western music. This was facilitated by the confrontation between two ideologies – liberal and totalitarian, and correspondingly by radically different artistic-aesthetic position of professional music in democratic and totalitarian states. The philosophy of new music, idea of elite-esoteric music, mass music theory and so on i.e. artistic product of free society on the one hand, and replication of false values determined by socialist realism or totalitarian ideology, on the other hand.

In the first case, artist is free in self-expression and accordingly, the identity is fully manifested in his art, which reflects his inner world. Whilst, in a totalitarian state, the ideological machine not only prohibits the "fruit of human thought", but corrupts and destroys human thinking and consciousness" (Mamardashvili, "Talks about Philosophy", 1992: 2-7), this is why an artist either completely loses his "personal self" or tries to maintain at least its part via compromise or remains devoted to his principles and dies.

In the 20th century Georgian music became an arena for the alternation of different political systems, attributing the "true" status to different values.

In the paper the author clears out how Georgian composers' identity was manifested under different ideologies and how under Soviet pressure Georgian music managed to earn areputation of the musical culture imprinted with national identity on international arena.

Composer, Associate Professor at Composition Department of Tbilisi State Conservatoire, Doctor of Music Art, has participated in many international festivals as composer, her works are performed in many countries worldwide, as a scholar she researches the problems of musical genetics, audio-visual syncretism; is the author of new multi-topophonic composition technique and atomic-nuclear musical system, upon which touch a number of publications in Georgian and foreign languages; has participated in various international scientific conferences, including: International Medieval and Renaissance Music Conference (Birmingham – 2014, Brussels 2015); III Inaugural Conference: Re-visioning Space(s), Time and Bodies (Sidney-2015), Las Vegas 2013: Int'l Conference for Academic Disciplines, "Principles of Music Composing: Links between Music and Visual Arts" (Vilnius-2012), and others. Was invited to Britten School (Périgueux, France) hold master-classes in composition; The University of Music and Theatre "Felix Mendelssohn Bartholdy" (Leipzig, Germany); The University of Texas at Austin, NYU, Tufts University and Harvard University (USA). She was composer for several documentary films such as "Georgian Soviet Socialist Republic" (G.Kakabadze); "Heart of Gurji" and "The Treasure of Lechkhumi" (T.Chabukiani) etc.

Co-author of the paper *Tinatin Tchabukiani* (p. 48).

Method for Structuring Image and Sound Synthesis on the Example of Research Documentary "The Treasure of Lechkhumi"

Image and sound are different physical phenomena. Music is a product of acoustic processes, and visual – of the optical ones. The connection between these two can fit within metaphorical associative thinking. As it is known, space is main aspect for image structuring and for sound production time is a more important aspect. We believe that in order to connect these two initials it is necessary to merge the thinking principles of these art branches. Moreover, the principle musical thinking clearly manifested in cinematographic film editing techniques, and visualization of music is one of the most important ways to merge sound and image.

The paper is dedicated to the problems of image and sound synthesis and methods of its solution. Often music helps image to open the idea of the film, to develop and shape the dramatic line, to strengthen the functions of music. In the process of film shooting and editing the director defines the role of music and often shares his opinions and desires with the composer; for example, to emphasize a detail in the image, instrumental composition, leittheme, or tempo through sound.

Our goal is to establish a structure for audio-visual synthesis methods used in the movie "The Treasure of Lechkhumi".

ეკა ჭაბაშვილი
Eka Chabashvili

საქართველო
Georgia

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის კომპოზიციის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი, სამუსიკო ხელოვნების დოქტორი. როგორც კომპოზიტორს მონაწილეობა აქვს მიღებული მრავალ საერთაშორისო ფესტივალში, მისი ნაწარმოებები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში სრულდება. იგი, როგორც მეცნიერ-მკვლევარი, იკვლევს მუსიკალური გენეტიკის პრობლემებს, ვიზუალისა და მუსიკის სინერჯიზმს; ავტორია მულტი-ტოპოფონიური საკომპოზიციო ტექნიკისა და ატომალურ-ბირთვული მუსიკალური სისტემისა, რასაც ეძღვნება რიგი პუბლიკაციების ქართულ და უცხოურ ენებზე. მონაწილეობა აქვს მიღებული სხვადასხვა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციაში, მათ შორის: INTERNATIONAL MEDIEVAL AND RENAISSANCE MUSIC CONFERENCE (ბირმინგემში – 2014, ბრუსელში – 2015), III Inaugural Conference: Re-visioning Space(s), Time and Bodies (სიდნეი-2015), Las Vegas 2013: Int'l Conference for Academic Disciplines, "Principles of Music Composing: Links between Music and Visual Arts" (ვილნიუსი – 2012) და სხვ. მიწვეული იყო კომპოზიციაში მასტერკლასების ჩასატარებლად საფრანგეთის ქ. პერიგუს Britten school-ში, გერმანიის ქ. ლაიფციგის THE UNIVERSITY OF MUSIC AND THEATRE "FELIX MENDELSSOHN BARTHOLDY"-ში, აშშ-ში THE UNIVERSITY OF TEXAS AT AUSTIN-სა და NYU-ში, TUFTS UNIVERSITY-სა და HARVARD UNIVERSITY-ში. გაფორმებული აქვს რიგი დოკუმენტური ფილმებისა: გ. ჯაბაძის „საბჭოთა საქართველო“, თ. ჭაბუკიანის „გურჯის გული“, „ლეჩხუმის განძი“ და სხვ.

ნაშრომის თანავტორია თინათინ ჭაბუკიანი (იხ. გვ. 48).

გამოსახულებისა და ხმის სინთეზის სტრუქტურირების მეთოდი ვიდეო-დოკუმენტური ფილმის – „ლეჩხუმის განძი“ – მაგალითზე

გამოსახულება და ხმა განსხვავებული ფიზიკური ფენომენია: მუსიკა აკუსტიკური პროცესების პროდუქტია, ხოლო ვიზუალი – ოპტიკურისა. ამ ორ სფეროს შორის ჯავშირი მეტაფორული ასოციაციური აზროვნების ფარგლებში თავსდება. როგორც ცნობილია, სივრცე ძირითადი ასპექტია გამოსახულების სტრუქტურირებისათვის, ხოლო ხმის წარმოებისთვის დროითი ასპექტია გაცილებით მნიშვნელოვანი. ჩვენი აზრით, ამ ორი საწყისის დასაჯავშირებლად საჭიროა ხელოვნების ორივე დარგისთვის დამახასიათებელი სააზროვნო პრინციპების შეერთება. მით უმეტეს, რომ კინომატოგრაფიაში მუსიკალური აზროვნების პრინციპი ნათლად ვლინდება ფილმის მონტაჟის ტექნიკაში, ხოლო მუსიკის ვიზუალიზაცია ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი გზაა ხმოვანი რიგისა და გამოსახულების შერწყმისთვის.

მოხსენება გამოსახულებისა და ხმოვანების სინთეზირების პრობლემებსა და მათი გადაწყვეტის მეთოდებს ეძღვნება. ხშირად, ფილმის იდეის გახსნის, დრამატურული ხაზის განვითარების ან ფორმის შექმნის მიზნით, მუსიკა გამოსახულებას ეხმარება ფუნქციების გაძლიერებაში. რეჟისორი ფილმის გადაღებისა და მონტაჟის პროცესში უკვე საზღვრავს მუსიკის როლს და უზიარებს კომპოზიტორს საკუთარ შეხედულებებსა თუ სურვილებს, მაგალითად, გამოსახულებაში რაიმე დეტალზე ხაზგასმას ხმის მეშვეობით, ან რომელიმე ეპიზოდში ინსტრუმენტული შემადგენლობა, ან ტაიტოუმა, ან ტემპი და ა.შ.

ჩვენი მიზანია, ჩამოვყალიბოთ აუდიოვიზუალის სინთეზის სტრუქტურირებისთვის ჩვენ მიერ გამოყენებული მეთოდები ფილმში „ლეჩხუმის განძი“.

თინათინ ჭაბუკიანი
Tinatin Tchabukiani
საქართველო
Georgia

რეჟისორი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი და ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის ხელმძღვანელი, დამთავრა თბილისის სახელმწიფო თეატრალური ინსტიტუტი სპეციალობით – დრამის რეჟისორი (1980 წ.) და შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ, სოციალურ მეცნიერებათა, ბიზნესისა და მართვის ფაკულტეტის დოქტორანტურა (2010 წ.), 1991 - 2004 წ.წ. იყო საქართველოს სახელმწიფო ტელევიზიის საბავშვო პროგრამების მთავარი რეჟისორი; გადაღებული აქვს 27 სატელევიზიო ტელეხელნაწილი. 2009 წლიდან დღემდე მუშაობს ტელეკომპანია „ერთსულოვნების“ საღვთისმეტყველო ჯგუფის რეჟისორად. მონაწილეობა აქვს მიღებული 7 სამეცნიერო კონფერენციაში. 12 სამეცნიერო პუბლიკაციის ავტორია. მისი სამეცნიერო ინტერესებია: საბავშვო ტელემაუწყებლობის როლი სოციალური აღზრდის სისტემაში, გლობალიზაციის პრობლემები საბავშვო მაუწყებლობაში. ავტორია რიგი დოკუმენტური ფილმებისა, მონაწილეობა აქვს მიღებული სხვადასხვა საერთაშორისო კინოფესტივალებში. 2009 წ. მართლმადიდებლურ საერთაშორისო ფესტივალზე „წმიდა ანდრიას ჯვარი“ სპეციალური პრიზით დაჯილდოვდა დოკუმენტური ფილმი „ცარიელია სახლი“, 2010 - 2011 წ.წ. ამავე ფესტივალზე სიგელი მიენიჭა ფილმებს „ხილული სასწაულები“ და „ხილები სამშობლოსაკენ“. უკანასკნელი დოკუმენტური ფილმებია – „გურჯის გული“ (2014წ.) და „ლექხუმის განძი“ (2016წ.)

ნაშრომის თანაავტორია ეკა ჭაბაშვილი (იხ. გვ. 47).

გამოსახულებისა და ხმის სინთეზის სტრუქტურირების მეთოდი კვლევით დოკუმენტური ფილმის – „ლექხუმის განძი“ – მაგალითზე

გამოსახულება და ხმა განსხვავებული ფიზიკური ფენომენია: მუსიკა აკუსტიკური პროცესების პროდუქტია, ხოლო ვიზუალი – ოპტიკურისა. ამ ორ სფეროს შორის კავშირი მეტაფორული ასოციაციური აზროვნების ფარგლებში თავსდება. როგორც ცნობილია, სივრცე ძირითადი ასპექტია გამოსახულების სტრუქტურირებისათვის, ხოლო ხმის წარმოებისთვის დროითი ასპექტია გაცილებით მნიშვნელოვანი. ჩვენი აზრით, ამ ორი საწყისის დასაკავშირებლად საჭიროა ხელოვნების ორივე დარგისთვის დამახასიათებელი სააზროვნო პრინციპების შეერთება. მით უმეტეს, რომ კინომატოგრაფიაში მუსიკალური აზროვნების პრინციპი ნათლად ვლინდება ფილმის მონტაჟის ტექნიკაში, ხოლო მუსიკის ვიზუალიზაცია ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი გზა ხმოვანი რიგისა და გამოსახულების შეწყვეტისთვის. მოხსენება გამოსახულებისა და ხმოვანების სინთეზირების პრობლემებსა და მათი გადაწყვეტის მეთოდებს ეძღვნება. ხშირად, ფილმის იდეის გახსნის, დრამატურგიული ხაზის განვითარების ან ფორმის შექმნის მიზნით, მუსიკა გამოსახულებას ეხმარება ფუნქციების გაძლიერებაში. რეჟისორი ფილმის გადაღებისა და მონტაჟის პროცესში უკვე სახლავრავს მუსიკის როლს და უზიარებს კომპოზიტორს საკუთარ შეხედულებებსა თუ სურვილებს, მაგალითად, გამოსახულებაში რაიმე დეტალზე ხაზგასმა ხმის მეშვეობით, ან რომელიმე ეპიზოდში ინსტრუმენტული შემადგენლობა, ან ლაიტთემა, ან ტემპი და ა.შ. ჩვენი მიზანია, ჩამოვაყალიბოთ აუდიოვიზუალის სინთეზის სტრუქტურირებისთვის ჩვენი მიერ გამოყენებული მეთოდები ფილმში „ლექხუმის განძი“.

Director, Doctor of Arts, Associate Professor and Head of Quality Assurance Service of Shota Rustaveli Theatre and Film State University. In 1980 she graduated from Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University as theater director. In 2010 she completed Doctoral studies at the Faculty of Humanities, Social Sciences, Business and Management in Shota Rustaveli Theatre and Film State University. In 1991-2004 was Chief Director of children's programs at the State Television and directed 27 Fairy Tale TV shows. Since 2009 she has been Film Director at the Theological Department at "Ertsulovneba" Television of the Georgian Patriarchy, is the author of 12 scientific publications and speaker at 7 scientific conferences. Her scientific interest is the role of children broadcasting in social education system and the problems of globalization in children broadcasting. She is the director of 10 documentary films; has participated in different international film festivals. In 2009 she was awarded a special prize at the International Orthodox Film Festival "St. Andrew's Cross" for the film "The house is empty". In 2010-2011 was awarded a deed at the same Festival for the film "Visible Miracles" and "Bridges to Homeland"; her latest documentary films are "The Heart of Gurji" (2014) and "The Treasure of Lechkumi" (2016).

Co-author of the paper Eka Chabashvili (p. 47).

Method for Structuring Image and Sound Synthesis on the Example of Research Documentary "The Treasure of Lechkumi"

Image and sound are different physical phenomena. Music is a product of acoustic processes, and visual – of the optical ones. The connection between these two can fit within metaphorical associative thinking. As it is known, space is main aspect for image structuring and for sound production time is a more important aspect. We believe that in order to connect these two initials it is necessary to merge the thinking principles of these art branches. Moreover, the principle musical thinking clearly manifested in cinematographic film editing techniques, and visualization of music is one of the most important ways to merge sound and image.

The paper is dedicated to the problems of image and sound synthesis and methods of its solution. Often music helps image to open the idea of the film, to develop and shape the dramatic line, to strengthen the functions of music. In the process of film shooting and editing the director defines the role of music and often shares his opinions and desires with the composer; for example, to emphasize a detail in the image, instrumental composition, leittheme, or tempo through sound.

Our goal is to establish a structure for audiovisual synthesis methods used in the movie "The Treasure of Lechkumi".

Musicologist, PhD in Art studies. Graduated from the Theory Department of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire; defended the dissertation "Transformation of Symphony Genre Model in the 20th Century Music" (2012). Her scientific interests focus on the 20th century music: traditional instrumental music genres and emergence of new genres, notation issues, musical tuning. In 2015 she received scholarship from DAAD, to study microtonal notation. The research was carried out at Hochschule für Musik und Theater (Hamburg). She has realized many projects (including annual International Conference-Competition in Musicology for Students at TSC). She actively participates in conferences; from time to time publishes articles in national and international magazines. She is the co-author of the book "Analysis of the 20th Century Music" (together with Ketevan Bolashvili); has started and delivers the course "Basics of Music Theory" at Tbilisi Creative Education Studio (CES); at various times was a presenter at "Folk Radio" and Radio 1 of the Georgian Public Broadcaster. Since 2008 she has acted at the Georgian State Hand Shadow Theatre "Budrugana-Gagra".

History of Musical Pitch: Myths and Reality

Musical pitch is one of the issues, to which musical thinking constantly returns in various eras and within various cultures, however, there are still many questions concerning this issue. The paper is an attempt to generalize the pitches of landmark significance and works related to them.

Theoretical consideration of musical pitch originates in the depth of human history from Fohi – one of the founders of ancient Chinese philosophy (3000B.C.), who created the five-sound scale as a result of the observations on intervals, to Heinz Bohlen and John Pierce – physicist engineers of the late 20th century, who created new Bohlen-Pierce pitch based on the frequency spectrum analysis of clarinet.

The research musical pitch is impossible without complex knowledge; this is why considerations about musical pitch are encountered in the works of musicians, mathematicians, physicists, philosophers. It should also be mentioned that the representatives of various epochs and spheres of culture have different/varied opinions about the same issues of musical pitch, determined by different development levels of their fields, cultural area or technology.

ქეთევან ჭიტაძე Ketevan Chitadze საქართველო Georgia

PARTICIPANTS
გ მ გ ა ნ ი ს ტ რ ა ნ ბ ი

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი. დამთავრა თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორია. აქვე დაიცვა დისერტაცია თემაზე: „სიმფონიის ჟანრული მოდელის გარდასახვა მეოცე საუკუნის მუსიკაში“ (2012), მისი სამეცნიერო ინტერესები კონცენტრირებულია XX საუკუნის მუსიკაზე; ინსტრუმენტული მუსიკის ტრადიციულ ჟანრებსა და ახალი ჟანრების წარმოშობაზე, ნოტაციის პრობლემატიკაზე, მუსიკალურ წყობებზე. 2015 წელს მოიპოვა DAAD-ის სტიპენდია, რომლის მეშვეობით ჰამბურგის მუსიკისა და თეატრის უმაღლეს სკოლაში იკვლევდა მიკროტონალური ნოტაციის საკითხებს. არის არაერთი პროექტის ორგანიზატორი (მათ შორისაა, ყოველწლიური საერთაშორისო სამუსიკისმცოდნეო სტუდენტური კონფერენცია-კონკურსი თბილისის კონსერვატორიაში). აქტიურად მონაწილეობს სხვადასხვა სახის კონფერენციებში საქართველოსა და მის ფარგლებს გარეთ. პერიოდულად აქვეყნებს სტატიებს ქართულ და უცხოურ ჟურნალებში. არის წიგნის – „XX საუკუნის მუსიკალური ნაწარმოებების ანალიზი“ – თანაავტორი (ქეთევან ბოლშვილთან ერთად), დააარსა და მიჰყავს ჟურსი „მუსიკის თეორიის საფუძვლები“ თბილისის შემოქმედებითი განათლების სკეღიაში. სხვადასხვა პერიოდში თანამშრომლობდა „ფოლკ-რადიოსთან“ (წამყვანი) და საზოგადოებრივი მაუწყებლის რადიო 1-თან. 2008 წლიდან არის ხელის ჩრდილების სახელმწიფო თეატრ „ბუდრუგანა-გაგრა“-ს მსახიობი.

მუსიკალური წყობა: მითები და რეალობა

მუსიკალური წყობის საკითხი ერთ-ერთია იმ თემებს შორის, რომელთაც მუსიკალური აზროვნება მუდმივად უბრუნდება სხვადასხვა ეპოქისა თუ კულტურის ფარგლებში, თუმცა ამის მიუხედავად, წყობის საკითხი მუსიკაში ჯერაც მრავალ შეკითხვას ბადებს. მოცემული მოხსენიება ისტორიულ ასპექტში საუკაპო მნიშვნელობის წყობებისა და მათთან დაკავშირებული ნაშრომების განხილვის მცდელობაა.

მუსიკალური წყობის თეორიული გააზრება კაცობრიობის ისტორიის სიღრმეებიდან იღებს სათავეს, ძველჩინური ფილოსოფიის ერთ-ერთი ფუძემდებლის ფოჰის (ძვ.წ.აღ. 3000წ.) მოღვაწეობიდან მოყოლებული, რომელმაც ინტერვალებზე დაკვირვებით ხუთბგერიანი ბგერათრივი გამოიყვანა, გასული საუკუნის მიწურულამდე, როდესაც ფიზიკოსმა ინჟინრებმა – ჰაინც ბოლენმა და ჯონ პირსმა კლარნეტის სიბშირულ სპექტრზე დაკვირვებით ახალი, ბოლენს-პირსის წყობა შექმნეს.

მუსიკალური წყობის კვლევა შეუძლებელია კომპლექსური ცოდნის გარეშე. სწორედ ამითაა განპირობებული ის, რომ მუსიკალური წყობის შესახებ ნააზრევს ვხვდებით როგორც მუსიკოსების, ისე მათემატიკოსების, ფიზიკოსების, ფილოსოფოსების შრომებში. მნიშვნელოვანია იმის აღნიშვნაც, რომ სხვადასხვა ეპოქის, კულტურისა და სფეროს წარმომადგენელთა შეხედულება მუსიკალურ წყობასთან დაკავშირებულ ერთსა და იმავე საკითხზე ზოგჯერ საკმაოდ განსხვავებულ/ვარიანტულია, რაც მათი სფეროს, კულტურული არეალის ან, თუნდაც ტექნიკური განვითარების სხვადასხვა დონითაა განპირობებული.

რუსუდან ხოჯავა
Rusudan Khojva
საქართველო
Georgia

ზიანისტი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის სპეციალური ფორტეპიანოს მიმართულების ემერიტუსი, საქართველოს დამსახურებული არტისტი. თბილისის კონსერვატორიაში მოღვაწეობს 1959 წლიდან. დაამთავრა მოსკოვის კონსერვატორია და ასპირანტურა ა. გოლდენვეიზერთან; იქვე გააჩნა სტაჟირება (ი. მილშტეინი, მ. გრინბერგი, ტ. ნიკოლაევა). არის საერთაშორისო და საკავშირო კონკურსების ლაურეატი და დიპლომანტი. 1960-1989 წლებში საქართველოს ფილარმონიის და Союзкомцерт-ის ხაზით ჩატარებული აქვს არაერთი კონცერტი (სოლო, ასევე სიმფონიურ ორკესტრებთან ერთად), კონცერტი-ლექციები, მასტერ-კლასები (საქართველოსა და საბჭოთა კავშირის, ასევე, გერმანიის ქალაქებში). არის სხვადასხვა ჟურნალის რედკოლეგიის წევრი; თერთმეტი სამეცნიერო კონფერენციის მონაწილე; თორმეტი საკლდევიზიო გადაცემის ავტორი. სამეცნიერო კვლევის სფეროებია — სამემსრულებლო ხელოვნება; ი. უნაუს, ი.ს. ბახის, ბრამსის შემოქმედება; ინტონაციური კავშირების, ინტონაციური მოდელის, მუსიკალური რიტორიკის საკითხები; კვლევები მუსიკალური ხელოვნებისა და ღვთისმეტყველების მიჯნაზე. გამოქვეყნებული აქვს ასორმოდდაათამდე სამეცნიერო ნაშრომი და პუბლიცისტური სტატია (თბილისი, პარიზი, მოსკოვი, კიევი, კლაიპედა); ავტორია წიგნებისა: „იოჰანეს ბრამსი და მისი საფორტეპიანო სონატა ფა-მინორი“, თბ. 1991; „რჩეული ნაწარები“, თბ. 2010; „ზიანისტური ხელოვნების ძირითადი პრობლემები“, თბ. 2013; „მუსიკის-მცოდნეობა“, „პუბლიცისტიკა, მოგონებები“, თბ. 2014.

იოჰან უნაუს როლი ჰომოფონიურ-ჰარმონიული სტილის დამკვიდრებისკენ მიმართულ პროცესში

იოჰან უნაუ იყო „ძველებური გერმანული მუსიკალური ხელოვნების ერთ-ერთი დელაბოდი“ და, იმავდროულად, ახალი მელოდური სკოლის მეთაური. უნაუს სახელთანა დაკავშირებული მრავალნაწილიანი საკლავირო სონატის, აგრეთვე, პროგრამული საკლავირო სონატის შექმნა. მოხსენებაში მოცემულია ძველებური სონატის ჟანრის ისტორია — ჟანრის კლასიკურ პერიოდამდელი ევოლუციის ისტორია. 1600-1750 წლები მუსიკის ისტორიაში რთული პერიოდია. ერთი მხრივ, ჰოლივონია თავისი მწვერვალისკენ, ი.ს. ბახის შემოქმედებისაკენ მიემართება; მეორე მხრივ, ჰომოფონია სრულყოფისაკენ სწრაფვის პროცესში, ისრუტავს რა პოლიფონიის უდიდეს მიღწევებს, თანდათან განდევნის მას. ხდება მელოდური სანყისის მნიშვნელობის გარდაქმნა („გულითადი და ამალუკვებული მელოდია“ — ასაფევი). იკვებებიან მელოდურ-ჰარმონიული სტილის მოხსენები: საფრანგეთში ჟან-ჟაკ რუსო, ლიდრო; გერმანიაში უნაუ, მატეზონი, ტელემანი. იოჰან უნაუს საკლავირო სონატები გარდამავალი საფეხურია პოლიფონიიდან, — რომლის უმაღლეს ფორმას ფუგა წარმოადგენდა, — ჰომოფონიისაკენ, რომლის უმაღლეს ფორმად სონატური ფორმა ჩამოყალიბდება. მოხსენებაში აღნიშნულია უნაუს ისტორიული როლი მუსიკალური აზროვნების ახალი ტიპის განმტკიცებაში. მის სონატებში ის თვისებები წარმოჩინდება, რომლებიც შემდგომში სონატურ ფორმას დაედება საფუძვლად. მოყვანილია მაგალითები უნაუს საკლავირო სონატებიდან, რომლებიც ფუგასა და სონატურ ფორმას შორის არსებული შუაგზის ილუსტრაციას წარმოადგენენ; რამდენიმე მუსიკალური სახის დაპირისპირება, რომლებსაც იმავდროულად შინაგანი მთლიანობა ახასიათებთ. დასასრულს მოყვანილია უნაუს მოსაზრებები თავისი საკლავირო სონატების ნოვატორულ ხასიათზე, ასევე რომენ როლანის აზრები იოჰან უნაუსა და ფ. ე. ბახის შესახებ.

Pianist, Emeritus at Special Piano Department of V. Sarajshvili Tbilisi State Conservatoire, Merited Artist of Georgia. Has worked at Tbilisi State Conservatoire since 1959. Graduated from Moscow Conservatory and completed post-graduate course under A. Goldenweizer's supervision and probation (I. Milstein, M. Grinberg, T. Nikolayeva) at Moscow Conservatory. Is a laureate and Diploma holder of international and all-Union competitions. In 1960-1989 held a number of concerts (both solo, and together with symphony orchestras) under the aegis of Georgian Philharmony and Soyuzkontsert, concert-lectures, master classes (in Georgia and various cities of the Soviet Union and Germany). Is a member of editorial boards for various journals; a participant of eleven scientific conferences; the author of twelve television programs. Her scholarly research focuses on performance art, creative works of J. Kuhnau, J.S. Bach, J. Brahms; problems of intonational connections, intonational model, Issues of musical rhetoric; researches on the boundary between art and theology; has published about 150 scientific works and journalistic articles (Tbilisi, Paris, Moscow, Kiev, Klaipėda). Is the author of the books: "Johannes Brahms and his Piano Sonata ", Tb., 1991; "Selected Works", Tb. 2010; "Basic Problems of Piano Art", Tb., 2013; "Musicology", "Publicism, Reminiscences", Tb., 2014.

Johann Kuhnau's Role in the Inculcation of Homophonic-Harmonious Style

Johann Kuhnau was one of the core figures in "old" German art of music and at the same time leader of new melodic school. His name is associated with the creation of a multi-part clavier sonata and programmatic clavier sonata. The paper provides the history of old genre — history of genre evolution before Classical period. 1600-1750 were difficult years in music history. On the one hand, polyphony is going towards its peak; on the other hand, in its strive for perfection homophony absorbs great achievements of polyphony, gradually banishing it. Melodic initial is converted ("warm hearted" and "touching" melodic — Asafyev). There appear the supporters of melodic-harmonious style: in France Jean-Jacques Rousseau, Diderot; in Germany Kuhnau, Mattheson and Telemann. Johann Kuhnau's clavier sonatas are transitional step from polyphony, with fugue as its highest form, to homophony, with sonata becoming its highest form. The paper discusses Kuhnau's historical role in the reinforcement of new-type thinking. The qualities of his sonatas will later become the basis for sonata form; presents the examples from Kuhnau's clavier sonatas, representing the halfway between fugue and sonata form; several musical contradictions, simultaneously characterized with internal integrity. In conclusion, presented are Kuhnau's considerations about the innovative character of his clavier sonatas, as well as Romain Rolland's opinions about Johann Kuhnau and F. E. Bach.

გენერალური სპონსორი – საქველმოქმედო ფონდი „ქართული გალობა“

www.chanting.ge

2012 წლის ივნისში სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია II-ის ლოცვა-კურთხევით მეცნატმა ვანო ჩხარტიშვილმა საქველმოქმედო ფონდი „ქართული გალობა“ დააფუძნა. ფონდის მიზანი ქართული ტრადიციული სიმღერა-გალობის სფეროში პრაქტიკული შემსრულებლობისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა და პოპულარიზებაა. ფონდის საქმიანობა მოიცავს რეგიონებში ტრადიციული მუსიკის აღორძინების ხელშეწყობას, ტრადიციული მუსიკის სწავლებას, ლოცბართა და რეგენტთა დასაქმებას. ფონდის მხარდაჭერით საქართველოსა და უცხოეთში იმართება კონცერტები, საღამოები და ფესტივალები ქართული გუნდების მონაწილეობით. ფონდის პრიორიტეტია ახალგაზრდა მკვლევრების ხელშეწყობა, რა მიზნითაც დაწესებულია სხვადასხვა სტიპენდია და სპეციალური პრიზი.

ფონდ „ქართული გალობის“ საპატიო პრეზიდენტია საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, უზმინდესი და უნეტარესი ილია II. ფონდს ხელმძღვანელობს საბჭო, რომლის წევრები არიან გამოჩენილი ქართველი ხელოვანები: ლექსო თორაძე და ანზორ ერქომაიშვილი, აგრეთვე, ვანო ჩხარტიშვილი, არქიმანდრიტი იოანე კიკვაძე, სვიმონ ჯანგულაშვილი და გიორგი დონაძე. ფონდის გენერალური დირექტორია ნანა გოთუა.

GENERAL SPONSOR – Non-Profit organization “Georgian Chanting Foundation”

www.chanting.ge

In June, 2013 Maecenas Vano Chkharthivili established the non-profit organization “Georgian Chanting Foundation” with the blessing of Iliia II Catholicos-Patriarch of All Georgia. The Foundation supports and promotes practical performance and scientific research of traditional song and chant. The activities of the Foundation include revival of traditional music, teaching traditional music in the regions of Georgia, employment of choir-masters and church choir directors. With the support of the Foundation, concerts, evenings and festivals of Georgian choirs are held in Georgia and elsewhere. It is the Foundation’s priority to support young researchers; for this purpose various scholarships and a special Prize have been established.

Honorary president of “Georgian Chanting Foundation” is His Holiness and Beatitude, Catholicos-Patriarch of All Georgia Iliia II. The Foundation is directed by the Council, the members of which are renowned Georgian artists: Lekso Toradze and Anzor Erkomaishvili; also Vano Chkharthivili, Archimandrite Ioane Kikvadze; Svimon Jangulashvili and Giorgi Donadze. General Director of the Foundation is Nana Gotua.

კონფერენციის ორგანიზატორები მხარდაჭერისა და ხელშეწყობისათვის მადლობას უხდებიან:

ფონდს „ქართული გალობა“
ლიტვის მუსიკისა და თეატრის აკადემიას
გოეთეს ინსტიტუტს
საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრს
საზოგადოებრივი რადიოს I არხს
ჟურნალ „მუსიკას“
სასტუმრო „ლიას“

და პირადად: მანანა დოიჯაშვილს, გულნარა ნიკოლაძეს, მანანა ჯგენტს, ნინო რაზმაძეს, ლია კარტილიშვილს,

The conference organizers are most grateful to:

Georgian Chanting Foundation
Lithuanian Academy of Music and Theatre
Goethe Institute
State Folklore Centre of Georgia
Public Radio Channel 1
The Journal “Musika”
Hotel “Lia”

and personally to: Manana Dojashvili, Gulnara Nikoladze, Manana Zhgenti, Nino Razmadze, Lia Kartelishvili.

საპატრიარქოს ფოლკლორის
სახელმწიფო ცენტრი
THE FOLKLORE STATE CENTRE
OF GEORGIA

ZUKUNFT ERBEN • მომავლის მემკვიდრეობა
DEUTSCH-GEORGISCHES JAHR
საქართველო - გერმანიის წელი 2017

ქონფერენცია ტარდება
თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის
სახელმწიფო ქონსერვატორიაში

THE CONFERENCE IS HELD AT
THE VANO SARAJISHVILI TBILISI STATE
CONSERVATOIRE

საკონტაქტო ინფორმაცია:
სამეცნიერო ავტორების დეპარტამენტი

Contact details:
RESEARCH DEPARTMENT

გრიბოედოვის 8/10, თბილისი, 0108. საქართველო

8/10, Griboedov str., Tbilisi, 0108, Georgia

www.tsc.edu.ge
science@conservatoire.edu.ge
(+995 32) 2 98 71 88

ბალაბა მუხომბენი

შემდგენელ-რედაქტორები:	მარია ნადარეიშვილი
ინგლისური თარგმანის რედ.:	ქეთევან ბაქრაძე
კონფერენციის ლოგოს დიზაინი:	მაია კაჭკაჭიშვილი
კომპიუტერული დიზაინი:	მარიამ პოლტახიენტი
	შალვა ცხოვრებაძე
	დავით ხავთასი
	თინათინ ბარკალაია

COMPILED BY

Compiler-Editors:	Marika Nadareishvili
	Ketevan Bakradze
English Text Editor:	Maia Kachkachishvili
Conference Logo Design:	Mariam Poltakhienti
Computer Design:	Shalva Tskhovrebadze
	Davit Khavtasi
	Tinatin Barkalaia

დაიბეჭდა შპს „სი-აი-ის“-ში
თბილისი, ა. წერეთლის გამზ. 118

Printed in Ltd. „CGS“
118, A.Tsereteli Ave., Tbilisi, Georgia